

၁၀

ကလေးသူငယ်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး

မိတ်ဆက်

ကလေးဘဝဟူသည်ကို ယနေ့ခေတ်တွင် တစ်မူခြားနားစွာ နားလည်ထားကြလျှင် ယခင်က မည်သို့ နားလည်ထားကြပါသနည်း။ ကလေးတစ်ယောက်၏ အခွင့်အရေးသည် မည်သို့ရှိရမည်၊ သူတို့ကို မည်သည့်အရာများမှ အကာအကွယ်ပေးရမည် စသည်တို့နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး အရှေ့တောင်အာရှတွင် ယနေ့ခေတ် နားလည်ထားမှုများသည် လွန်ခဲ့သော မျိုးဆက်နှစ်ခုတွင် နားလည်ခဲ့သည်များနှင့် ကွာခြားလျက်ရှိပါသည်။

၁၀.၁ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေး

မိဘများသည် သူတို့၏ သားသမီးများကို အမြဲတစေ ချစ်ခင်နေမည်ဖြစ်သော်လည်း၊ ကလေးများကို မည်သို့ကာကွယ်ပေးမည်၊ မည်သည့်အခွင့်အရေးများ ရရှိစေမည်နှင့် မည်သို့သော အလုပ်အကိုင်များကို လုပ်ကိုင်စေမည် စသဖြင့် နည်းလမ်းများကို ရွေးချယ်ရာတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် ကလေးသူငယ်များနှင့် ကလေးတို့ဘဝကို မည်သို့ရှုမြင်သည်ဆိုသော အချက်အပေါ်မူတည်၍ ပြောင်းလဲသွားသည်။ လွန်ခဲ့သော ရာစုနှစ်များစွာက ကလေးသူငယ်တို့သည် အလုပ်ကြမ်းလုပ်ကိုင်ရန် အတင်းအကျပ် ခိုင်းစေခံရသကဲ့သို့ အရွယ်ရောက်ပြီးသောသူတို့ကဲ့သို့ပင် ဥပဒေနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်များ၊ လက်ထပ်ထိမ်းမြားကြသည်များ ရှိခဲ့ပါသည်။ အသက် ငါးနှစ်အရွယ်ကလေးတို့ကို အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် လယ်ထဲယာထဲတွင် အလုပ်လုပ်ခိုင်းကြသကဲ့သို့ ဥရောပတွင်လည်း သတ္တုတွင်းနှင့် စက်ရုံများတွင် အလုပ်စေခိုင်းခြင်းမှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားရန် သင့်တော်သည့် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်လည်း မရှိသဖြင့် ငယ်ရွယ်သော အမျိုးသမီးများစွာသည် အရွယ်ရောက်ပြီးသား အမျိုးသားများနှင့် အတင်းအဓမ္မ စုံဖက်ပေးခံရပြီး အသက်တစ်ဆယ့်လေးနှစ် (သို့မဟုတ်) တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်တွင် ကလေးယူကြရသည်မှာလည်း ထုံးစံသဖွယ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုမျှမက ကလေးတစ်ယောက် ပြစ်မှုကျူးလွန်လျှင် အပြစ်ရှိသည်ဟု ယူဆပြီး ထောင်သွင်းအကျဉ်းချ၍ ဖြစ်စေ၊ ကွပ်မျက်၍ဖြစ်စေ အပြစ်ပေးခံခဲ့ရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ကလေးငယ်များကို ဤကဲ့သို့ ပြုမူဆက်ဆံခဲ့ကြပါသနည်း။ အကြောင်းမှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းက ကလေးငယ်များကို မလိုမုန်းထားခြင်းကြောင့်မဟုတ်ဘဲ သူတို့ကို အရွယ်ရောက်ပြီးသောသူသဖွယ် မြင်သောကြောင့် အရွယ်ရောက်ပြီးသူလို ဆက်ဆံနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ (၁၇) ရာစု မတိုင်ခင်အထိ ကလေးသည် လူကြီးနှင့်မတူ၊ ထို့ကြောင့် သူတို့ကို ကွဲပြားခြားနားစွာ ဆက်ဆံသင့်သည်ဟူသော ကလေးဘဝအပေါ် မြင်သောအမြင်သစ် ဖြစ်ပေါ်မလာခဲ့သေးပေ။

အရှေ့တောင်အာရှတွင် လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အနည်းငယ်မှစပြီး ကလေးသူငယ်တို့အပေါ် ပြုမူဆက်ဆံရာနှင့် အကာအကွယ်ပေးရာတွင် တိုးတက်မှုများ ရှိလာခဲ့သည်။ ပညာရေးမှသည် ကျန်းမာရေးအထိ ကလေးငယ်တို့အတွက် အထူးလူမှုဝန်ဆောင်မှုများ သီးခြားထားရှိလာခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကလေးငယ်များကို အလုပ်ကြမ်းစေခိုင်းခြင်းကို တားမြစ်ထားပြီး ကလေးများကို အလွဲသုံးစားပြုခြင်းနှင့် လျစ်လျူရှုထားခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် ပို၍အင်အားစိုက်ထုတ်ခဲ့သည်။ ထိုအပြောင်းအလဲများသည် ကမ္ဘာနှင့်အဝန်းတွင် နှစ်ကာလများစွာ တဖြည်းဖြည်းချင်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ဥရောပတွင် (၁၈)ရာစုနှစ်တွင် အပြောင်းအလဲ စတင်ခဲ့သော်လည်း အရှေ့တောင်အာရှတွင်မူ လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့်နောက်တွင်မှ စတင်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ အပြောင်းအလဲများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တန်ဖိုးထားမှုများမှ ကလေးဘဝအတွက် အမြင်သစ်ကို မွေးဖွားပေးလိုက်ခြင်း၏ ရလဒ်များ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအယူအဆသည် မတူညီသော ယဉ်ကျေးမှုအလိုက် ကွဲပြားနိုင်သော်လည်း၊ မည်သည့် ယဉ်ကျေးမှုတွင်မဆို ကလေးဘဝ၏ ကြံ့ခိုင်အင်အားကို တူညီစွာဖွင့်ဆိုရာတွင် ကစားချိန် ကစား၊ စာသင်ချိန် စာသင်၊ အကြမ်းဖက် အနိုင်ကျင့်မှုများမှ အကာအကွယ်ပေးခံရပြီး ဘဝအတွက် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရန် လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် လုံခြုံဘေးကင်းသော ကာလဟူ၍ ညွှန်းဆိုကြပါသည်။ ထိုအမြင်ကို လက်ခံခြင်းအားဖြင့် ကလေးသူငယ်တို့၏ လူ့အခွင့်အရေးကို ရှေးရှုရာ ရောက်ပါသည်။

ကလေးသူငယ်များ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (Convention on the Rights of the Child) ကဲ့သို့ တစ်ကမ္ဘာလုံးပါဝင်၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သဘောတူလက်ခံထားသည့် အခွင့်အရေးများဟူ၍ မရှိသေးပါ။ သို့သော်လည်း ထိုသဘောတူညီချက်မှာပင် အကာအကွယ် ပေးရေးကိစ္စ၌ လစ်ဟာချက်များ ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် အရှေ့တောင်အာရှတွင် ကလေး လုပ်သားပြဿနာ၊ ကလေးများအပေါ် လိင်အမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးကုသမှုကို လက်လှမ်းမီရယူနိုင်မှုမရှိခြင်း စသော ပြဿနာများ ကျန်ရှိနေလေသည်။ ယခု အခန်းတွင် ကလေး သူငယ် အခွင့်အရေးအကြောင်းကို CRC ဖြစ်ပေါ်လာပုံ အတိတ်သမိုင်းကြောင်းကို ပြန်လည် သုံးသပ်ပြပြီး အဓိကအချက်အလက်များကို အသေးစိတ်ဆွေးနွေးပါမည်။ ဤအခန်း၏ နောက်ပိုင်း တွင် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ကလေးသူငယ်အပေါ် အကြမ်းဖက်မှုမှ ဆန့်ကျင် ရေး၊ ကလေးသူငယ် ပညာသင်ကြားခွင့်၊ သက်ငယ်တရားမျှတရေးစနစ်၊ ကလေးလုပ်သား၊ ကလေး စစ်သားနှင့် ကလေးသူငယ်တို့၏ မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး အစရှိသည်တို့ကို ဆက်လက်လေ့လာ ပါမည်။

ဇယား ၁၀.၁ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများမှ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်ပေါ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း

နိုင်ငံ	ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC)	ကလေးသူငယ်များ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတွင်ပါဝင်ခြင်း တားဆီးမှု နောက်ဆက်တွဲစာချုပ် (OP-AC)	ကလေးသူငယ်များကို ရောင်းချခြင်းဆိုင်ရာ တားဆီးမှု နောက်ဆက်တွဲ စာချုပ် (OP-SC)	နောက်ဆက်တွဲ စာချုပ် - တိုင်ကြားမှုများ
ဘရူနိုင်း	ဒီဇင်ဘာ ၂၇၊ ၁၉၉၅	၂၀၁၆	နိုဝင်ဘာ ၂၁၊ ၂၀၀၆	-
ကမ္ဘောဒီးယား	အောက်တိုဘာ ၁၅၊ ၁၉၉၂	ဇူလိုင် ၁၆၊ ၂၀၀၄	မေ ၃၀၊ ၂၀၀၂	-
အင်ဒိုနီးရှား	စက်တင်ဘာ ၅၊ ၁၉၉၀	စက်တင်ဘာ ၂၄၊ ၂၀၁၂	စက်တင်ဘာ ၂၄၊ ၂၀၁၂	-
လာအို	မေလ ၈၊ ၁၉၉၁	စက်တင်ဘာ ၂၀၊ ၂၀၀၆	စက်တင်ဘာ ၂၀၊ ၂၀၀၆	-
မလေးရှား	ဖေဖော်ဝါရီ ၁၇၊ ၁၉၉၅	ဧပြီ ၁၂၊ ၂၀၁၂	ဧပြီ ၁၂၊ ၂၀၁၂	-
မြန်မာ	ဇူလိုင် ၁၅၊ ၁၉၉၁	-	ဇန်နဝါရီ ၁၆၊ ၂၀၁၂	-
ဖိလစ်ပိုင်	ဩဂုတ် ၂၁၊ ၁၉၉၀	ဩဂုတ် ၂၆၊ ၂၀၀၃	မေ ၂၈၊ ၂၀၀၂	-

နိုင်ငံ	ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC)	ကလေးသူငယ်များ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတွင်ပါဝင်ခြင်း တားဆီးမှု နောက်ဆက်တွဲစာချုပ် (OP-AC)	ကလေးသူငယ်များကို ရောင်းချခြင်းဆိုင်ရာ တားဆီးမှု နောက်ဆက်တွဲ စာချုပ် (OP-SC)	နောက်ဆက်တွဲ စာချုပ် - တိုင်ကြားမှုများ
စင်ကာပူ	အောက်တိုဘာ ၅၊ ၁၉၉၅	ဒီဇင်ဘာ ၁၁၊ ၂၀၀၈	-	-
တီမော	ဧပြီ ၁၆၊ ၂၀၀၃	ဩဂုတ် ၂၊ ၂၀၀၄	ဧပြီ ၁၆၊ ၂၀၀၃	-
ထိုင်း	မတ် ၂၇၊ ၁၉၉၂	ဖေဖော်ဝါရီ ၂၇၊ ၂၀၀၆	ဇန်နဝါရီ ၁၁၊ ၂၀၀၆	စက်တင်ဘာ ၂၅၊ ၂၀၁၂
ဗီယက်နမ်	ဖေဖော်ဝါရီ ၂၈၊ ၁၉၉၀	ဒီဇင်ဘာ ၂၀၊ ၂၀၀၁	ဒီဇင်ဘာ ၂၀၊ ၂၀၀၁	-

၁၀.၁.၁ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နောက်ခံသမိုင်း

၁၈၀၀ ပြည့်နှစ်များတွင် ဥရောပနိုင်ငံအချို့ (အင်္ဂလန်တွင် ၁၈၃၃၊ ပြင်သစ်တွင် ၁၈၄၁) တွင် ကလေးသူငယ်တို့၏ အခွင့်အရေးကို စတင်အသိအမှတ်ပြုလာကြသည်။ ဥပမာ - အလုပ်သမား ဥပဒေတွင် ကလေးသူငယ်တို့ကို အကာအကွယ်ပေးရန်ဟူသောအချက် ထည့်သွင်းထားသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မသင်မနေရ ပညာရေးဥပဒေကို ၁၇၆၄ ခုနှစ်တွင် ရုရှားတွင် ပထမဆုံး မိတ်ဆက်ခဲ့ပြီး၊ ၎င်းနောက် အင်္ဂလန်တွင် ၁၈၇၀ ခုနှစ်တွင်လည်းကောင်း၊ အခြားသော ဥရောပနိုင်ငံ များတွင်လည်း ထိုနှစ်များဝန်းကျင်တွင် စတင်ကျင့်သုံးလာကြသည်။ နိုင်ငံတကာက အားထားသော ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးမှာ နိုင်ငံပေါင်းချုပ်အသင်းကြီး၏ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာချက် (၁၉၂၄)တွင် ပါဝင်သော အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုသည့် ကြေညာစာတမ်း များမှတစ်ဆင့် တရားဝင် သဘောတူညီကြသော CRC အဖြစ် ဆင့်ကဲတိုးတက် ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်း မူကြမ်းအဆင့်တွင် ပါဝင်ရေးဆွဲခဲ့ သော အင်္ဂလိပ်အမျိုးသမီး အင်္ဂလန်တင်း နီဂျက်သည် Save the Children အဖွဲ့ကို ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့ရာ အဖွဲ့အစည်းသည် ကလေးသူငယ်များအတွက် လူသားချင်းစာနာသော ပထမဆုံး သော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး ယခုအခါ ကမ္ဘာတွင် အကြီးမားဆုံးအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖြစ်လေသည်။ အဆိုပါ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများသည် ကလေးသူငယ်များ တရားရုံးတွင်ရင်ဆိုင်ရသော ဥပဒေများ အပြောင်းအလဲ ဖြစ်စေရန်နှင့် (၁၉၀၀ ခုနှစ်အစောပိုင်းတွင်) သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးစနစ် ကျင့်သုံးရန် အတွက် အကြောင်းဖန်လာစေခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ဥရောပနိုင်ငံများစွာတွင် ကလေးငယ်တို့ကို ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အပြစ်ပေးခြင်းကို တရားမဝင်ဟု ဥပဒေထုတ်ပြန်လာကြသည်။ သို့သော် ထိုအပြောင်းအလဲများသည် အရှေ့တောင်အာရှသို့ ၂၀ ရာစုနှစ် (အများအားဖြင့် ၁၉၄၅ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း) လွတ်လပ်ရေးရရှိသည့် အစောပိုင်းကာလများတွင်သာ ဆောင်ကြဉ်းလာနိုင်ခဲ့သည်။

တစ်ပြိုင်နက်တည်းမှာပင် အလုပ်သမားဥပဒေတွင် အပြောင်းအလဲများသည် ၁၉၅၀ ခုနှစ်များတွင် စတင်ခဲ့သည်။ သို့သော် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များအထိ အပြောင်းအလဲ လုပ်ငန်းစဉ်မှာ အပြီးမသတ်နိုင် သေးပေ။ မသင်မနေရ ပညာရေးစနစ်သည် ၁၉၆၀ ခုနှစ်များတွင် စတင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အချို့နိုင်ငံများတွင် သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးစနစ်သည် ၂၀၀၀ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းအထိ မပေါ် ပေါက်လာသေးပေ။

အဆိုပါ အပြောင်းအလဲများသည် ကလေးငယ်များအပေါ် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သဘောထား အမြင် ပြောင်းလဲမှုများကို ထင်ဟပ်စေခဲ့သည်။ တစ်ချိန်က ကလေးငယ်များကို လူကြီးပေါက်စကလေး များဟု မှတ်ယူကြသဖြင့် ၁၇၀၀ ပြည့်နှစ်များအထိ ကလေးများကို အလုပ်စေခိုင်းရာနှင့် ဥပဒေအရ အရေးယူရာတွင် အရွယ်ရောက်ပြီးသောသူများကဲ့သို့ တစ်သမတ်တည်း ရှိခဲ့သည်။ ၁၇၀၀ ခုနှစ်များ နောက်ပိုင်းမှသာ ကလေးဘဝသည် ဘဝ၏ တမူထူးခြားသော ကာလဖြစ်သည်ဟု မြင်လာကြပြီး၊ ကလေးငယ်များတွင် ပို၍ ထိခိုက်လွယ်သူနှင့် တာဝန်သိသော လူကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်ရန် ပံ့ပိုးမှုများ ပို၍ လိုအပ်သောသူ ဟူ၍ ရှိနိုင်ကြောင်း သဘောပေါက်လာကြပါသည်။ နွမ်းပါးသော မိသားစုငယ် များ၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဖြင့်တင်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်ဆေးထိုးပေးခြင်းအားဖြင့် ကလေးသူငယ် သေဆုံးနှုန်း လျော့ကျစေနိုင်သည်ဆိုသောအချက် အပါအဝင် ပြောင်းလဲသွားသော သဘောထားများ၊ အမြင်များ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း နောက်ခံအကြောင်းများစွာ ရှိပါသည်။ အခြားသော အကြောင်း တစ်ခုမှာ စက်မှုတော်လှန်ရေးကြောင့် စက်ကိရိယာများ အသုံးပြုရသည့်ခေတ်ကို ရောက်ရှိလာ၍ ကလေးငယ်များ၏ လုပ်အားကို လယ်ယာနှင့် အလုပ်ရုံများတွင် အသုံးပြုရန် မလိုအပ်တော့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအပြောင်းအလဲများနှင့်အတူ ကလေးငယ်များကို ကောင်းမွန်စွာ ဆက်ဆံပါရန် ကိုယ်စားပြုအရေးဆိုမှုများ ရှိလာပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၂၀ ခုနှစ်များတွင် ချမ်းသာသောနိုင်ငံများမှ ကလေးငယ်များသည် စက်ရုံအလုပ်ရုံများ၊ စစ်မြေပြင်နှင့် ဆိုးဝါးသော ကျန်းမာရေး ပြဿနာများမှ ကင်းဝေးခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် လူမှုဖူလုံရေးစနစ်လည်း ပေါ်ပေါက်လာရာ၊ အထူးသဖြင့် ထိုစနစ်များ သည် မိခင်တစ်ဦးတည်းအဖြစ် ရပ်တည်နေရသူများနှင့် မိဘမဲ့များကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေခဲ့သည်။ သူတို့ရရှိသည့် စောင့်ရှောက်မှုပုံစံမှာလည်း ယနေ့ခေတ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ပြင်းထန်နေသည်ဟု ယူဆ ကြသော်လည်း ထိုစနစ်များက ကလေးငယ်တို့သည် ကာကွယ်မှုနှင့် စောင့်ရှောက်မှု အပိုထပ်ဆောင်း လိုအပ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပါသည်။

ကလေးသူငယ်တို့၏ အခွင့်အရေးမှာ အလွန်မကျယ်ပြန့်ဘဲ ကန့်သတ်ခံထားရဆဲဖြစ်၍ ဂျီနီဗာကြေညာစာတမ်းတွင် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးကို အချက်ငါးချက်ဖြင့် စာမျက်နှာ တစ်ဝက်သာ ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကို လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်းတွင် ထည့်သွင်းအသိအမှတ်ပြုခဲ့သော်လည်း ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး အနည်းငယ်သာ ပါဝင်ခဲ့သည်။ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် အခွင့်အရေး တစ်ရပ်မှာ - အပိုဒ် ၂၅ (အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့်ပတ်သက်၍) ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအပိုဒ်တွင် တိုက်ရိုက်အကျိုးပိုင် သက်ဆိုင်သူများမှာ ကလေးများ(နှင့် မိခင်များ)ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့သည် 'အထူး စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ပံ့ပိုးမှုများ ရယူခွင့်ရှိသည်' ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ နောက်လာမည့် အပိုဒ်တွင် ဆက်လက်ဆွေးနွေးထားသည့်အတိုင်း၊ အစောပိုင်းကာလတွင် အသိအမှတ်ပြုခဲ့သော အဆိုပါ အခွင့် အရေးများသည် ကလေးငယ်များကို အသုံးပြုအမြတ်ထုတ်ခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးရန် လူမှုစောင့်

ရှောက်ရေး လိုအပ်နေသူများဟူ၍ မြင်သော အမြင်ဖြင့် စဉ်းစားထားသော အခွင့်အရေးဖြစ်ပါသည်။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC) တွင် ကလေးငယ်တို့၏ အခွင့်အရေးသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာပြီး ၎င်းတို့ကို အခွင့်အရေးနှင့် အကူအညီများ အပေးခံရသူအဖြစ်သာ မဟုတ်ဘဲ အခွင့်အရေးကို ကိုယ်တိုင် လက်ကိုင်ထားနိုင်သူတို့အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။

၁၀.၂ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC)

ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC) သည် ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွင် အသက်ဝင်လာခဲ့ပြီး ယခုအခါ သမိုင်းတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သဘောတူလက်ခံသည့် လူ့အခွင့်အရေးစာချုပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုသဘောတူစာချုပ်မတိုင်မီ တည်ရှိနေသော နိုင်ငံတကာဥပဒေများမှာ ၁၉၂၄ ဂျီနီဗာကြေညာစာတမ်းနှင့် ၁၉၁၉ ခုနှစ်မှ အစပြုခဲ့သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့(ILO) ၏ အလုပ်သမားဥပဒေများ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကုလသမဂ္ဂက ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ကလေးသူငယ်၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်းကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး ၁၉၇၉ ခုနှစ်ကို ကလေးများနှစ်အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးအတွက် အစိုးရပေါင်းများစွာ၏ ပံ့ပိုးအမြင်များနှင့်အတူ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ (WHO) နှင့် ကမ္ဘာ့ကလေးများ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (UNICEF) တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ CRC ကို လျင်မြန်စွာ မူကြမ်းရေးဆွဲ၍ အသုံးပြုခဲ့ရာ ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွင် စာချုပ် အသက်ဝင်ခဲ့လေသည်။ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေတစ်ရပ်အဖြစ်သို့ လျင်မြန်စွာ ရောက်ရှိလာခြင်းမှာ ထိုအချိန်က ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးကို တစ်ကမ္ဘာလုံးက သဘောတူလက်ခံခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ပဋိညာဉ်စာချုပ် တော်တော်များများတွင် (ဥပမာ - ICCPR, ICESCR နှင့် ICMW) မူကြမ်းအဆင့်မှ စာချုပ်အသက်ဝင် အသုံးပြုသည့်အဆင့်သို့ရောက်အောင် နှစ်ပေါင်း ၃၀ နီးပါး ကြာမြင့်တတ်သော်လည်း CRC အတွက်မူ ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်လုံးမှာ ဆယ်နှစ်ခန့်ပင် မကြာမြင့်ခဲ့ပေ။

ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC) သည် သမိုင်းတွင် အမေရိကန်နိုင်ငံကလွဲ၍ နိုင်ငံတိုင်း သဘောတူညီ လက်မှတ်ထိုးမှုအများဆုံးရှိသော စာချုပ် ဖြစ်ပါသည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံက လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း အကြောင်းရင်းမျိုးစုံ ရှိပါသည်။ အမေရိကန် အစိုးရသည် မည်သည့်နိုင်ငံတကာ ပဋိညာဉ်စာချုပ်များကိုမဆို သဘောတူညီချက် ပေးရမည်ကို ဝန်လေးတတ်သော နိုင်ငံရေးအကြောင်းပြချက်များကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ပြည်နယ်ဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ရာတွင် အခက်တွေ့နေခြင်းကလည်း ဖယ်ဒရယ်အစိုးရ၏ သဘောတူလက်မှတ် မရေးထိုးနိုင်ခြင်း စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သော ပြည်နယ်များတွင် CRC က ခွင့်မပြုသော ကလေးငယ်များကို သေဒဏ်ပေးသည့်စနစ်ကို ခွင့်ပြုထားလေသည်။ သို့သော် အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် ထိုစနစ်ကို ၂၀၀၅ ခုနှစ်ကစပြီး တားမြစ်လိုက်ပြီး ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးအချက်မှာ အလွန်အယူအစွဲကြီးသော မိသားစုများက ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုသည်မှာ ရှိနှင့်ပြီးသား မိဘတို့၏ အခွင့်အရေးကို မှေးမှိန်သွားစေသည်ဆိုသည့် စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ တွင် ထိုစာချုပ် အတည်ပြုပြီးချိန်မှစ၍ နိုင်ငံတိုင်း လက်မှတ်ရေးထိုးကြသည်။ စင်ကာပူ၊ မလေးရှားနှင့် ဘရူနိုင်းနိုင်ငံတို့သည် အခြားသောနိုင်ငံများ လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ငါးနှစ်အကြာမှ နောက်ဆုံး သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးသောနိုင်ငံများ ဖြစ်သည်။

ပြုပြင်တော်လှန်ရေး ကာလရောက်ရှိလာသည်နှင့်အမျှ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC) သည် လူ့အခွင့်အရေးတွင် အပြောင်းအလဲတစ်ခု ဖြစ်စေမည့် ပဋိညာဉ် စာချုပ်အဖြစ် အရေးပါလာခဲ့သည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ ပြိုကွဲချိန်နှင့် စစ်အေးကာလ အဆုံးသတ်ချိန် တွင် ကမ္ဘာကြီးသည်လည်း အလွန်လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ထိုအကြောင်းများက ကလေး များနှင့်ပတ်သက်သောလုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် ဗီယင်နာကြေညာစာတမ်း (၁၉၉၉) ခုနှစ်က ဆောင် ကြဉ်းလာသော နားလည်မှုအမြင်အသစ်၊ နည်းလမ်းအသစ်များဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးကို အခြေခံ ကျကျ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် အကြောင်းဖန်လာစေခဲ့သည်။ (အခန်း ၁ တွင် ဆွေးနွေးပြီး ဖြစ်သည်။) ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC) ၏ ထူးခြားသောအချက် မှာ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးမှာ ကဏ္ဍခွဲခြားမှုမရှိဘဲ မဖြစ်နိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးကို ကလေးသူငယ်များအတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်တွင် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများကိုလည်း တွဲစပ်ထည့်ထားရန် လိုအပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

အထင်ရှားဆုံးအချက်မှာ စာချုပ်တွင် ‘ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း’ကို အခွင့်အရေးတစ်ရပ် အနေဖြင့် ပေါင်းစပ်ထားသည်။ ထို့ပြင် အခြားသောစာချုပ်များနှင့် အဓိက ကွဲလွဲချက်တစ်ခုမှာ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများနှင့် အခွင့်အရေးကို ချိုးဖောက်မှုများအား ဥပဒေရေးရာရှုထောင့်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းကိုရှောင်ခဲ့ပြီး လူ့အခွင့်အရေးအခြေပြုရှုထောင့်မှ ဖွင့်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC) သည် လူ့အခွင့်အရေးကို ပြဿနာ များကို အကောင်းဆုံးဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် မြင်လေသည်။ ကလေးငယ်တို့ အတွက် အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်ထွန်းစေရေးကို အခြေခံမှုအဖြစ် ထားရှိခဲ့ခြင်းကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။

ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် အနှစ်ချုပ်

- အပိုဒ်(၁) ကလေးဟူ၍ အသက်သတ်မှတ်ချက်မှာ (၁၈)နှစ်အောက် ဖြစ်သည်။
- အပိုဒ်(၂) ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၃) ကလေးငယ်တို့၏ အကောင်းဆုံးအကျိုးအတွက် လေးစားလုပ်ဆောင်ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၄) အစိုးရသည် ကလေးငယ်များ၏ အခွင့်အရေးကို အကောင်အထည်ဖော်ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၅) ကလေးအခွင့်အရေးများနှင့် လျော်ညီသော မိဘများ၏ တာဝန်ယူ ထိန်းသိမ်း လမ်းညွှန်ခွင့်ကို အစိုးရက လေးစားရန်။
- အပိုဒ်(၆) ကလေးငယ်များ၏ အသက်ရှင် ရပ်တည်ခွင့်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်ကို လုပ်ဆောင် ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၇) ကလေးငယ်များတွင် မွေးစာရင်းမှတ်ပုံတင်ခွင့်၊ နာမည်မှည့်ပိုင်ခွင့်နှင့် နိုင်ငံသား ဖြစ်ခွင့်ရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၈) ကလေးငယ်များ၏ ဝိသေသလက္ခဏာများ (မျိုးရိုး၊ ဇာတိ စသည်) နှင့် ကိုယ်ရေး အချက်အလက်များကို ကာကွယ်ပေးရန်။

- အပိုဒ်(၉) ကလေးငယ်အတွက် အကောင်းဆုံး အကျိုးဖြစ်ထွန်းရန်မှအပ မိဘနှင့် ခွဲခွာထားခြင်း မရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၁၀) မိသားစုချင်း ပြန်လည်ဆုံတွေ့နိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံအတွင်း လာရောက်ခွင့်၊ ထွက်ခွာ ခွင့်ပြုရန်။
- အပိုဒ်(၁၁) ကလေးငယ်များကို တရားမဝင်လွှဲပြောင်းမှုမှ ကာကွယ်ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၁၂) ကလေးငယ်များကို ၎င်းတို့၏ အတွေးအမြင်အယူအဆများ တင်ပြခွင့်၊ ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် ပါဝင်ခွင့်ကို ခွင့်ပြုရန်။
- အပိုဒ်(၁၃) ကလေးများ၏ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုရန်။
- အပိုဒ်(၁၄) ကလေးများ လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်နှင့် တွေးခေါ်ခွင့်ရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၁၅) လွတ်လပ်စွာ အသင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခွင့်နှင့် စုဝေးခွင့် ရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၁၆) ကလေးငယ်တို့၏ ပုဂ္ဂလိက လွတ်လပ်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုရန်။
- အပိုဒ်(၁၇) ကလေးငယ်များ၏ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စာရိတ္တဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လူထုသင်တန်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၁၈) ကလေးများ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အဓိကတာဝန်ရှိသော မိဘနှင့် အုပ်ထိန်းသူ များကို အစိုးရက လိုအပ်သော ကူညီထောက်ပံ့မှုများ ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၁၉) အစိုးရသည် ကလေးငယ်များကို ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု များမှ အကာအကွယ်ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၂၀) မိသားစုနှင့် ဝေးကွာနေသော ကလေးငယ်များအတွက် အထူးပြုစုစောင့်ရှောက်ခွင့် ရရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၂၁) ကလေးများ၏ အကျိုးအတွက် မွေးစားခံခွင့်ရှိရန်။
- အပိုဒ်(၂၂) ဒုက္ခသည်ကလေးများကို လိုအပ်သော ကူညီကာကွယ်မှုများ ပေးအပ်ရန်။
- အပိုဒ်(၂၃) မသန်စွမ်းကလေးငယ်များသည်လည်း အခြားသော ကလေးငယ်များကဲ့သို့ ၎င်းတို့ အခွင့်အရေး ရရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၂၄) ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ကုသခွင့် ရရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၂၅) စောင့်ရှောက်ရေးဌာနများအောက်ရှိ ကလေးများကို အချိန်မှန်မှန် ဆန်းစစ်ခွင့်ရှိရန်။
- အပိုဒ်(၂၆) ကလေးများ လူမှုဖူလုံရေး အကျိုးများ ခံစားခွင့်ရှိရန်။
- အပိုဒ်(၂၇) လုံလောက်သော လူနေမှုဘဝ အဆင့်အတန်း ရရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၂၈) ပညာသင်ကြားခွင့်ရှိရန်။
- အပိုဒ်(၂၉) ကလေးများ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးနှင့် ဗလငါးတန် တိုးတက်စေသော ပညာရေး ဖြစ်စေရန်။
- အပိုဒ်(၃၀) တိုင်းရင်းသားနှင့် ဌာနလူမျိုးစုဝင် ကလေးများသည် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာစကား ကို သင်ယူလေ့ကျင့်ခွင့် ရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၃၁) ကလေးများ အပန်းဖြေကစားခွင့်ရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၃၂) ကလေးလုပ်သားထားရှိခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၃၃) ကလေးများကို မူးယစ်ဆေးဝါးကိစ္စတွင် အလွဲသုံးစားပြုခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၃၄) ကလေးများကို လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အမြတ်ထုတ်ခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၃၅) ကလေးများကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးရန်။

- အပိုဒ်(၃၆) ကလေးများကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် အသုံးချအမြတ်ထုတ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးရန်။
- အပိုဒ်(၃၇) ကလေးများကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းနှင့် အုပ်ထိန်းသူတို့နှင့် သီးခြားခွဲ၍ ထိန်းသိမ်းထားခြင်းတို့မှ လွတ်မြောက်ခွင့်ရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၃၈) ကလေးများကို ပဋိပက္ခအခြေအနေများမှ ကာကွယ်ပေးရန်နှင့် ကလေးစစ်သား အဖြစ် အမှုထမ်းခိုင်းစေခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်။
- အပိုဒ်(၃၉) မည်သည့်နည်းဖြင့်မဆို အသုံးချအမြတ်ထုတ်ခံထားရသော ကလေးများ စိတ်ပိုင်း၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြန်လည်ထူထောင်ခွင့် ရှိစေရန်။
- အပိုဒ်(၄၀) သက်ငယ်ပြစ်မှုများအတွက် မျှတသော တရားရေးစနစ်ဖြင့် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်။
- အပိုဒ်(၄၁) ကလေးငယ် အခွင့်အရေးအတွက် နိုင်ငံတော်တွင် မူလပြဋ္ဌာန်းထားသော စနစ်က CRC ထက် ပိုမိုကောင်းမွန်လျှင် နိုင်ငံတော်စနစ်ကိုသာ အသုံးပြုရန်။
- အပိုဒ်(၄၂) ကလေးငယ်များကိုယ်တိုင် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို သိရှိရန်။

ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC) တွင် UDHR, ICESCR နှင့် ICCPR တို့ကဲ့သို့သော ရှိပြီးသားဖြစ်သော ပဋိညာဉ်စာချုပ်များတွင် ပါသော အခွင့်အရေးများ ကိုပါ ယူငင်ထားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ သို့သော် အမျိုးမျိုးသောညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုမှ အကာအကွယ် ပေးရန်၊ ပဋိပက္ခအခြေအနေများမှ အကာအကွယ်ပေးရန်နှင့် ကလေးတို့အကျိုးအတွက် မွေးစားခွင့် ရှိရန်ကဲ့သို့ အချို့သော အခွင့်အရေးအသစ်များကိုလည်း ထည့်သွင်းထားသည်။ ဤသဘောတူစာချုပ် သည် အခြားသော သဘောတူစာချုပ်များနှင့် အနည်းငယ်ကွဲလွဲသည်ဟု ဆိုရာတွင် စာချုပ်ပါ အခွင့်အရေးကို အဖွဲ့သုံးခုနှင့် သက်ဆိုင်စေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

- (၁) နိုင်ငံတော်သည် ကလေးသူငယ်တို့၏ အခွင့်အရေးများ ရရှိစေရန် ဖော်ဆောင်ပေးရန် တာဝန် နှင့်ဝတ္တရားရှိသူ ဖြစ်သည်။
- (၂) ကလေးငယ်တို့သည် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးကို ကိုယ်တိုင် ဆုပ်ကိုင်ထားနိုင်သူများ ဖြစ်သည်။
- (၃) မိဘများသည် ကလေးငယ်နှင့် ပတ်သက်သော ကိစ္စအဝဝအတွက် တာဝန်ရှိသည်။ ဥပမာ - ကလေးငယ်များကို အကာအကွယ်ပေးရန်၊ ပညာသင်ကြားခွင့်နှင့် ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်ခွင့်ရှိစေရန်တို့ ဖြစ်သည်။ သို့သော် မိဘများသည် ကလေးငယ်အခွင့်အရေးကို ဆုပ်ကိုင် ထားခွင့်ရှိသူများ မဟုတ်ကြပါ။ ဥပမာအားဖြင့် ကလေးငယ်၏ ပညာရေးနှင့် ဘာသာရေး ယုံကြည်မှုအပေါ် လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်ခွင့်နှင့် ကလေးငယ်များကို ချုပ်ကိုင်ထားခွင့်တို့ မရှိစေရပါ။

ပဋိညာဉ်စာချုပ်တွင် မိသားစုကို လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သဘာဝအခြေခံအစုအဖွဲ့အဖြစ် ဖော်ပြ ထားပြီး၊ UDHR, ICCPR နှင့် ICESCR တို့တွင် ဆိုထားသည့်အတိုင်း ၎င်းတို့သည် အစိုးရထံမှ အကာအကွယ်နှင့် အထောက်အပံ့ ရယူခွင့်ရှိသူများ ဖြစ်လေသည်။ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး အခန်း(၉)တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ပင် ဤစာချုပ်တွင်လည်း ‘သဘာဝအစုအဖွဲ့’ ဟူသော ဝေါဟာရ၏ အဓိပ္ပာယ်အတွက် အငြင်းပွားများစရာများ ရှိပါသည်။ ‘သဘာဝ’ဟု ပြောရာ တွင် ခန္ဓာဇီဝပိုင်းဆိုင်ရာ တစ်စုံတစ်ရာနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိလေသလား။ ထိုသို့ဆက်စပ်မှုရှိခြင်းကို ဆိုလိုလျှင် မွေးစားထားသော ကလေးငယ်များနှင့် ဖခင် (သို့မဟုတ်) မိခင်၏ နောက်အိမ်ထောင်နှင့် မည်သို့သက်ဆိုင်မှု ရှိမည်နည်း။ သူတို့သည် ဝမ်းနှင့်လွယ်၍ မွေးသော မိဘ (သို့မဟုတ်) အမွေးခံထား

ရသော ကလေးငယ်များ မဟုတ်သဖြင့် သဘာဝဟူသော စကားသည် သူတို့နှင့် သက်ဆိုင်မှုမရှိဟု မှတ်ယူလေမည်လား။

ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်တွင် နောက်ဆက်တွဲစာချုပ် သုံးခု ရှိပါသည်။ နှစ်ခုကို တစ်နေ့တည်း (မေလ ၂၅၊ ၂၀၀၀) တွင် မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ ကလေးစစ်သားအရေးကိစ္စ (လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခတွင် ကလေးများ ပါဝင်နေမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ကလေးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် နောက်ဆက်တွဲ OP-CRC-AC) နှင့် ကလေး သူငယ်များအပေါ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အမြတ်ထုတ်မှု (ကလေးသူငယ်များကို ညစ်ညမ်းပုံများတွင် အသုံးချခြင်း၊ လိင်ကျွေးကျွန်အဖြစ် အသုံးချခြင်းနှင့် ၎င်းတို့ကို ရောင်းဝယ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် နောက်ဆက်တွဲ OP-CRC-SC) တို့ကို ရည်ညွှန်းရန်ဖြစ်သည်။ တတိယစာချုပ် နောက်ဆက်တွဲမှာ CRC ကို အကောင်အထည်ဖော်သော အဖွဲ့များအား တစ်ဦးချင်း၊ တစ်ဖွဲ့ချင်းဆီက တင်ပြလာသော တိုက်ချက်များကို ခွင့်ပြုလက်ခံပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ (ပဋိညာဉ်စာချုပ်အဖွဲ့က တိုင်တန်းလာသည့် ပြဿနာများကို မည်သို့ ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းသည်ကို အခန်း(၅)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။) ၎င်းစာချုပ်နောက်ဆက်တွဲသည် ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် အသက်ဝင်လာခဲ့ရာ၊ ဒေသတွင် ထိုင်းနိုင်ငံတစ်ခုတည်းသာ သဘောတူ လက်မှတ်ရေးထိုး ထားသည်။ ပဋိညာဉ်စာချုပ်နှင့် စာချုပ်နောက်ဆက်တွဲများနှင့်အတူ ကုလသမဂ္ဂတွင် ကလေးသူငယ် ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များတွင် ကလေးသူငယ်များကို ရောင်းချခြင်း၊ လိင်ကျွေးကျွန်အဖြစ် အသုံးပြုခြင်းနှင့် ညစ်ညမ်းပုံများတွင် အသုံးချခြင်းတို့အတွက် (၁၉၉၀ ခုနှစ်မှ စတင်ပြီး) အထူး စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအရာရှိ ခန့်ထားခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်သည် ပထမဆုံးသော အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအရာရှိ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် လုပ်ငန်းယန္တရားတွင် ကလေးသူငယ်များအပေါ် အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး စုံစမ်းတင်ပြရန်အလို့ငှာ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်၏ အထူးကိုယ်စားလှယ်အတွက် နေရာလည်း ထားရှိပါသည်။ အဆိုပါ အထူး ကိုယ်စားလှယ်သည် ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ကလေးသူငယ်များအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု ဆန့်ကျင်ရေး အတွက် ကုလသမဂ္ဂ၏ သုတေသနရလဒ်များကို ပြန်လည်တုံ့ပြန်ရန် ခန့်အပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအကြောင်းကို အောက်တွင်ပါရှိသော ၁၀. ၃ တွင် ဆွေးနွေးသွားမည် ဖြစ်သည်။

ဒေသအဆင့်တွင် အာဆီယံ အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မရှင် (ACWC) ကို ၂၀၁၀ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ (အခန်း (၉) တွင် ဆွေးနွေးပြီး ဖြစ်သည်။) လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အာဆီယံဒေသအတွင်း အစိုးရ ကော်မရှင် (AICHR) အဖွဲ့ကဲ့သို့ ၎င်းသည်လည်း ဒေသအစိုးရကော်မရှင်တစ်ခုဖြစ်ပြီး အာဆီယံနိုင်ငံတစ်ခုစီမှ ကိုယ်စားလှယ် နှစ်ဦးစီဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ ACWC သည် အကာအကွယ်ပေးရေး သော်လည်းကောင်း၊ တစ်ဦးချင်းတစ်ဖွဲ့ချင်းစီ၏ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေးရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း မလုပ် ဆောင်ပေးပါ။ ACWC ၏အဓိက ဦးတည်ချက်မှာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း နည်းလမ်းများ၊ မူဝါဒ ချမှတ်ရေးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ရည်မှန်းချက်ကို ပြည့်မီစေမည့် နည်းလမ်းများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များ၏အခွင့်အရေးကို မြှင့်တင်ပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

၁၀.၂.၁ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်ပါ အခြေခံမူများ

အထွေထွေမှတ်ချက် နံပါတ် ၁၂ (၂၀၀၉)အရ ထွက်ပေါ်လာသော အရေးပါသည့် မူဝါဒ လေးရပ်ဖြင့် CRC ကို လမ်းညွှန်ချက် ပေးထားပါသည်။ မူဝါဒများသည် တကယ်တော့ အသစ် အဆန်းများ မဟုတ်ကြပါ။ ၎င်းတို့သည် CRC မတိုင်ခင်ကတည်းက ရှိနှင့်ပြီးသား ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးကို ပိုမိုနားလည်စေရန်နှင့် နိုင်ငံတော်နှင့် မိသားစုဝင်များက ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးကို အကာအကွယ်ပေးရေး လုပ်ဆောင်ချက်များအား တိုက်တွန်းအား ပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ မှတ်သားဖွယ်ရာဟု အောက်ပါ ဘောင်ခတ်ထားသည့် နေရာတွင် အခြေခံမူလေးချက်ကိုဖော်ပြထားပါသည်။ ထို အခြေခံမူများအကြောင်းကို ယခုဆန်းစစ်ပြပါမည်။

မှတ်သားဖွယ်ရာ

ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်၏ အထွေထွေမူဝါဒမှ အထွေထွေမှတ်ချက် - နံပါတ် ၁၂ (၂၀၀၉)

- ၁။ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် (အပိုဒ် ၂)။ ကလေးသူငယ်များသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကြောင့် ၎င်းတို့ရရှိရမည့် အခွင့်အရေးများ ငြင်းပယ်ခံရခြင်း မရှိစေရပါ။
- ၂။ ကလေးငယ်တို့ဘဝ တတ်နိုင်သမျှ ကောင်းစားရေးမှုကို လေးစားလိုက်နာရန် (အပိုဒ် ၃)။ ကလေးငယ်များအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ပေးရာတွင် ၎င်းတို့ဘဝ တတ်နိုင်သမျှ ကောင်းစားရေးကို မျှော်မှန်းလုပ်ဆောင်ပေးရန်မှာ အရေးအကြီးဆုံး အချက်ဖြစ်ပါသည်။
- ၃။ ကလေးငယ်များ၏ အသက်ရှင် ရပ်တည်ခွင့်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်ကို လုပ်ဆောင်ပေးရန် (အပိုဒ် ၆)။ ကလေးသူငယ်များ၏ အသက်ရှင်ခွင့်သည် နိုင်ငံတော်၏ လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် အရေးအပါဆုံးလုပ်ဆောင်ချက် ဖြစ်သင့်ပြီး၊ နိုင်ငံတော်သည် ကလေးငယ်များ သန်စွမ်း ကျန်းမာစွာ ကြီးပြင်းလာစေရန် တာဝန်ရှိပါသည်။
- ၄။ ကလေးငယ်များ၏ အတွေးအမြင် အလှူအဆများ တင်ပြခွင့်၊ ၎င်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် ၎င်းတို့ပါဝင်ခွင့်ကို ခွင့်ပြုရန် (အပိုဒ် ၁၂)။ ကလေးငယ်များသည် အသက်အရွယ်နှင့် ရင့်ကျက်မှုအလိုက် ၎င်းတို့အရေးကိစ္စအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာ တွင် ပါဝင်ခွင့်ရှိပါသည်။

၁၀.၂.၂ ကလေးသူငယ် အသက်ရှင် ရပ်တည်ခွင့်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်

လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင် ကလေးသူငယ်တို့ အသက်ရှင်ရပ်တည်နိုင်ခွင့်ကို အမြင့်ဆုံး ဦးစားပေးအချက်အဖြစ် သတ်မှတ်ကြသည်။ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးလျှင် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများသည် ကလေးငယ်များကို ဦးစွာပထမ အစာအာဟာရ ဖြည့်တင်းပေးကြသည်။ လှေနှစ်မြုပ်လျှင်လည်း အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်တို့ကို အသက်ကယ်လှေပေါ်သို့ ဦးစွာတင်ပေးသည်။ ထိုအခြေခံမူကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဖော်ပြထားသော်လည်း၊ လက်တွေ့တွင် အမြဲတစေ လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း မရှိပါ။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော်က သေဆုံးသော လူဦးရေ၏ ပမာဏတော်တော်များများမှာ

ကလေးငယ်များဖြစ်သည် (ကလေးငယ်သေဆုံးနှုန်း ၃၀% အထိ မြင့်တက်ခဲ့သည်)။ ထို့အပြင် ကလေးငယ်တို့သည် လူ့သက်တမ်း၏ ပထမငါးနှစ်အတွင်း အသက်ရှင်သန်နေနိုင်လျှင်ပင် ငတ်မွတ် ခေါင်းပါးမှု၊ စစ်မှုထမ်းရန် ပေါ်တာဆွဲခြင်းနှင့် အလုပ်ကြမ်းလုပ်ရန် ဆင့်ခေါ်ခြင်း စသော အကြောင်း အရာတို့နှင့် ရင်ဆိုင်ရဖွယ် ရှိပါသေးသည်။

သို့ဖြစ်ရာ အခြေခံမူ အမှတ် ၁ မှာ ကလေးသူငယ် သေဆုံးနှုန်းကို လျော့ချရန်၊ ကလေးများ အကြမ်းဖက်ခံရခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးရန်နှင့် ကလေးများ၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုတွင် ပို၍ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံပေးရန်ဖြစ်ရာ ထိုအခြေခံမူမှာ နိုင်ငံတော်နှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်ပါသည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် နိုင်ငံတော်သည် ကလေးသူငယ် ရှင်သန်ခွင့်အတွက် တာဝန်ရှိသူဖြစ်သည်။ CRC ကလည်း အဆိုပါစိုးရိမ်ဖွယ်ကိစ္စရပ်များကို အစိုးရအနေဖြင့် ဦးစားပေးတာဝန်အနေဖြင့် ထမ်းဆောင်ရန် တိုက်တွန်းထားသည်။ မိခင်တို့၏ ကျန်းမာရေးပြုစောင့်ရှောက်မှုအတွက် အသုံးစရိတ်ကို လျော့ပြီး စစ်အသုံးစရိတ်မြင့်တင်သော အစိုးရများသည် ဤမူဝါဒကို ထင်ထင်ရှားရှား ချိုးဖောက် နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဤမူဝါဒသည် သားယောက်ျားလေးကို ပိုမိုဦးစားပေးခံရသော ယဉ် ကျေးမှုများ၊ ယောက်ျားလေးကို ပိုမိုလိုလားသဖြင့် သန္ဓေသားလောင်းသည် မိန်းကလေးဟုသိလျှင် ဖျက်ဆီးပစ်တတ်သော ယဉ်ကျေးမှုရှိသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့်လည်း သက်ဆိုင်ပါသည်။ မူဝါဒ၏ တူညီသောသဘောတရားမှာ ကလေးသူငယ်များ သေဒဏ်အပြစ်ဒဏ်နှင့် မကြုံတွေ့စေရန် အတွက် ၎င်းတို့ကို လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားစဉ်တွင် အထူးကာကွယ်မှုများပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ (အပို ထပ်ဆောင်းသော အထူးကာကွယ်မှုများသည် နိုင်ငံတကာ လူသားချင်းစာနာမှု ဥပဒေများ အောက် တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာကို အပိုင်း ၁၀. ၇ တွင် ဆွေးနွေးမည် ဖြစ်သည်။)

ဤအခြေခံမူပါ အချက်တစ်ချက်မှာ ကလေးသူငယ်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်ဖြစ်သည်။ ကလေး တစ်ယောက်အတွက် ဆောင်ရွက်ပေးရမည့်တာဝန်မှာ အသက်ရှင်သန်နေနိုင်ရေးထက် ပိုမိုပါသည်။ ကလေးငယ်တို့သည် ကျန်းမာသန်စွမ်းစွာနှင့် ပညာတတ်မြောက်စွာဖြင့် ရှင်သန်ကြရမည် ဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်ဟုဆိုရာတွင် ကလေးငယ်များ ကျန်းမာသန်စွမ်းသော လူရွယ်ဘဝ ရောက်ရန် အတွက် ကျန်းမာရေးကို လက်လှမ်းမီခွင့်နှင့် ကလေးငယ်များသည် တာဝန်သိသော လူရွယ်လေးများ ဖြစ်လာစေရန်အတွက် ပညာသင်ကြားခွင့်၊ ထို့ပြင် ၎င်းတို့၏ ဉာဏ်ရည်ဗဟုသုတ ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောနိုင်ခွင့်တို့ကို ခြုံငုံရည်ညွှန်းမိစေပါသည်။ ကလေးငယ်များ၏ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးအတွက် တန်ဖိုးထားရသော အစိုးရ၏ ဘတ်ဂျက်နှင့်အရင်းအမြစ်ကို အသုံးပြုရန် လိုအပ်ရာ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများရှိ အစိုးရများအတွက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမှာ စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသည်။ ဤအခန်း၏ နှောင်းပိုင်းတွင် ကလေးသူငယ်တို့၏ ပညာရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒေသတွင်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် ဆောင်ရွက်စရာများ ကျန်ရှိနေသေးကြောင်း ဆွေးနွေးပါမည်။

၁၀.၂.၃ ကလေးသူငယ်တို့ဘဝ တတ်နိုင်သမျှ ကောင်းစားရေး

ကလေးငယ်တို့ဘဝ တတ်နိုင်သမျှ ကောင်းစားရေးအတွက် ရည်ရွယ်သည့်အခြေခံမူ ဆိုသည်မှာ ဆန်းသစ်မှု တစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ အမှန်တကယ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားခြင်း မရှိသော် လည်း ကလေးအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုခု ချမှတ်တိုင်းတွင် မိဘ (သို့မဟုတ်) အစိုးရ (သို့မဟုတ်)

ယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးစံအရ (သို့မဟုတ်) စီးပွားရေးအရ အစရှိသည်တို့၏ အကျိုးစီးပွားထက် ကလေးငယ်၏အကျိုးကို ဦးစားပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးငယ်တစ်ဦး၏ ကလေးသူငယ်လူ့အခွင့်အရေးကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားသကဲ့သို့ ကလေးငယ်၏ကောင်းကျိုးဆိုသည်မှာ မည်သည့်အရာဖြစ်သည်ဟု သေချာစွာအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားခြင်း မရှိသော်လည်း ၎င်း၏အသက်ရှင်နေထိုင်ခွင့်နှင့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးခွင့်သည် အရေးအကြီးဆုံးအချက်ဖြစ်သည်ဟု သဘောပေါက်ထားရပါမည်။ ‘ကလေးတတ်နိုင်သမျှကောင်းစားရေး’ ဆိုသော အခြေအနေကိုရရှိရန်မှာ စာသင်ကျောင်းများ၊ ဆေးရုံများ၊ တရားရုံးများ သို့မဟုတ် မိသားစုထဲတွင် နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် ချမှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ အဆိုပါ မူဝါဒကို CRC မတိုင်ခင်ကတည်းက အသုံးပြုနေကြပြီဖြစ်၍ များစွာသော နိုင်ငံတော်ဥပဒေ၊ အထူးသဖြင့် မွေးစားခြင်းနှင့် ကလေးအုပ်ထိန်းခွင့် တောင်းခံခြင်းအစရှိသော မိသားစုရေးရာ ဥပဒေများတွင် ထည့်သွင်းထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေများကို ကြည့်လျှင် ဤမူဝါဒကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကြေညာချက်နှင့် အမျိုးသမီးများအား နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်ရေး သဘောတူစာချုပ် (CEDAW) (အပိုဒ် ၅ နှင့် ၁၆) တို့တွင် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ CRC တွင် ‘ကလေး တတ်နိုင်သမျှ ကောင်းစားရေး’ဟု ညွှန်းဆိုရာတွင် ကလေးတို့အတွက် အကျိုးရှိမည်ဆိုပါက ၎င်းတို့ကို မိဘရင်ခွင်မှ ခွဲထုတ်ထားခြင်း၊ မိဘတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရား၊ မွေးစားခြင်းနှင့် တရားရုံးတွင် ကြားနာခြင်းကဲ့သို့ ကိစ္စရပ်များနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။

ဤအခြေခံမူသည် ကလေးအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် ကလေး၏ ကောင်းကျိုး ဖြစ်ထွန်းမှုကို အခြားအရာများထက် ဦးစားပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - ကလေးငယ်တစ်ဦးကို သူ၏ မိဘရင်ခွင်မှ ခွဲထုတ်၍ထားရန် ဆုံးဖြတ်သည် ဆိုပါစို့။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကြောင်းမှာ သူ၏ မိဘသည် သူ့ကို အကြမ်းဖက် ညှဉ်းပန်းနေသူဖြစ်သဖြင့် ဤနေရာတွင် မိဘက ကလေးကို အုပ်ထိန်းခွင့် ဆိုသည့်အရာကို ကျော်လွန်၍ ကလေး၏လုံခြုံမှုကို စဉ်းစားပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ အခြားသော အကြောင်းပြချက်တစ်ခုမှာ အစိုးရ၏ စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ် စိတ်ဝင်စားမှုအရ ကလေးငယ်များကို နေရာရွှေ့ပြောင်းပေးခြင်းမျိုးမှ ကာကွယ်ပေးရန် ဖြစ်နိုင်သည်။

ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်ဝေဖန်ခြင်း

အကလေး တတ်နိုင်သမျှကောင်းစားရေးနှင့်စပ်လျဉ်းသော သာဓက

အောက်ပါဖြစ်ရပ်များသည် ကလေး တတ်နိုင်သမျှကောင်းစားရေးနှင့်စပ်လျဉ်းသော ဆောင်ရွက်ချက်များအကြောင်း အသေးစိတ်ဖော်ပြပါသည်။ တတ်နိုင်သမျှကောင်းစားရေး ဆိုသည်မှာ ခံစားချက်ကို အခြေပြုသော အမြင်ဖြစ်သောကြောင့် ဆွေးနွေးရာတွင် သဘောမတူညီမှုများနှင့် အခြားသော နည်းလမ်းဖြင့် ဘာသာပြန်မှုများကိုလည်း လမ်းဖွင့်ပေးထားပါသည်။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်

နမူနာဖြစ်သူက အသက်ငါးနှစ်ခန့်ရှိပြီး အကိုဖြစ်သူက ၁၇ နှစ်ခန့်ရှိသော မောင်နှမနှစ်ဦး တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံမှ ထွက်ပြေးကာ ထိုင်းနိုင်ငံဒုက္ခသည်စခန်းသို့ ရောက်လာကြရသည်။ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားသော

နယ်မြေမှ ထွက်ပြေးလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်၍ ၎င်းတို့ရွာကို စစ်တပ် ဝင်ရောက်စီးနင်း တိုက်ခိုက်ချိန်မှစ၍ မိဘများနှင့် တကွတပြား ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ သူတို့၏ မိဘများကို ရှာမတွေ့တော့ပါ။ သို့သော် စခန်းတွင် ကလေးငယ်များ၏ အဒေါ်တစ်ယောက် ရှိပါသည်။ အစ်ကိုဖြစ်သူက အမေနှင့်အဖေကို ရှာဖွေရန် အတွက် ပဋိပက္ခနယ်မြေကို ပြန်လည်သွားရောက်လိုသည်။ နှမဖြစ်သူကလည်း အစ်ကိုနှင့် အတူရှိချင် သည်။ ဤနေရာတွင် စခန်းက တာဝန်ရှိသူတို့ မည်သို့ လုပ်ဆောင်သင့်သနည်း။ တာဝန်ရှိသူတို့သည် စစ်ပွဲဧရိယာသည် လုံခြုံမှုမရှိကြောင်း သိထားသည်။ သို့သော် ကလေးငယ်တို့က သူတို့မိဘများနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရန် ဆန္ဒရှိကြသည်။ အစ်ကိုဖြစ်သူက နှမနှင့်အတူ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာအရပ်ကို အန္တရာယ်ကင်းကင်း ဖြတ်ကျော်၍ ပြန်လာနိုင်ကြောင်း သက်သေပြသော်လည်း စခန်းကမူ သူတို့နှစ်ဦး အတွက် လက်ရှိတွင် အစားအသောက်များ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ခွင့်နှင့် မိန်းကလေးငယ်များ စာသင်ခွင့်(ယောက်ျားလေးများအတွက် မပါပါ) သူတို့၏အဒေါ်နှင့်အတူ နေထိုင်ရန်နေရာနှင့် အခြား သော ကလေးငယ်များနှင့် ရောနှောကစားနေနိုင်စေရန် စီစဉ်ပေးနိုင်မည့်နေရာ ဖြစ်သည်။

ဆွေးနွေးချက်

ဤကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုး ထိုင်း-မြန်မာ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် ၁၉၉၀ မှ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်များအတွင်း ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိပါသည်။ ဖြစ်ရပ်တိုင်းတွင် စခန်းက တာဝန်ရှိသူများသည် ကလေးငယ်များ၏ ကောင်းကျိုးကိုသာ အခြေပြုစဉ်းစားကြရမည်ဖြစ်သည်။ ဤဖြစ်ရပ်တွင် ငါးနှစ်အရွယ် ကလေးမလေး၏ အကျိုးကို ရှေးရှုလျှင် စခန်းမှာပင် လုံခြုံဘေးကင်းစွာ နေစေမည်။ သို့မှသာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ခွင့်နှင့် ပညာသင်ကြားခွင့်ကို ရရှိမည် ဖြစ်သည်။ ထိုမျှမက စခန်းကလည်း ပဋိပက္ခဖြစ်နေသည့် နေရာထက် အစားအသောက်၊ နေစရာ၊ ရေအစရှိသည်တို့ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ရရှိနိုင်သည့်အနေအထားရှိသည်။ သူမ၏ အစ်ကိုနှင့် အတူရှိနေလိုခြင်းမှာ အရေးကြီးသော်လည်း သူမ၏ ဘေးကင်းလုံခြုံမှုအတွက် စွန့်စားမှု မပြုလုပ်ထိုက်ပေ။

သို့သော် အစ်ကိုလုပ်သူအတွက် ကောင်းစားဖို့ရာမှာမူ နှမဖြစ်သူနှင့် အခြေအနေကွာခြားနိုင်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အစ်ကိုသည် အသက်ပိုကြီးသဖြင့် ရင်ကျက်မှုပိုရှိနေပြီ ဖြစ်သည်။ သူ့အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် ကိုယ်တိုင်စဉ်းစားနိုင်စွမ်းရှိသည်။ သူသည် ပဋိပက္ခနယ်မြေအတွင်းသို့ အန္တရာယ်ကင်းစွာ သွားလာနိုင်ခြေရှိသော်လည်း ညီမငယ်နှင့်အတူ သွားလာလျှင် ဘေးကင်းမည်မှာ မသေချာပါ။ ဖြစ်သင့်သည်မှာ သူ့ရော သူ့နှမရောပါ မိဘများကို ပြန်တွေ့သည်အထိ စခန်းတွင် စောင့်ရန်ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်လျှင် အရွယ်ရောက်ပြီးသူတစ်ယောက်အဖြစ် ၎င်းကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ် ချက်များချနိုင်ရန် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်သည်အထိ စောင့်သင့်ပါသည်။ သူတို့မောင်နှမ စခန်းတွင် နေသင့်သည် (သို့မဟုတ်) ထွက်သွားသင့်သည်ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ ငွေရေးကြေးရေးကြောင့် ဖြစ်လာရသော နေစရာရှိ မရှိ သို့မဟုတ် သူတို့နှစ်ဦးကို ထောက်ပံ့ရန် အရင်းအမြစ်များရှိ မရှိ ဆိုသည်တို့အပေါ်မူတည်ကာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းမျိုးမဟုတ်သင့်။ ထိုနည်းတူပင် သူတို့မိဘများက ထိုကလေးများကို တွေ့လိုသည့်အခါအပေါ်တွင်မူတည်၍လည်း မဆုံးဖြတ်သင့်။ မိဘများ၏ ဆန္ဒကို ငဲ့လျှင် မိဘတို့အတွက် ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်ပြီး သူတို့အတွက် မဟုတ်တော့ပေ။ အလားတူပင် ထို ဒုက္ခသည် စခန်းစီမံအုပ်ချုပ်ရေးအရ ထုတ်ပြန်ထားသော ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအပေါ်တွင် မှီ၍လည်းမဆုံးဖြတ်သင့်။ ထိုဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ အရသာ ဆုံးဖြတ်နိုင်သောအခြေအနေ

ဖြစ်လျှင် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်သည် ကလေးများ၏ကောင်းကျိုးဖြစ်ထွန်းရာထက် စခန်း၏ ဥပဒေမျက်နှာကိုသာ ကြည့်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်နေမည်။

မေးခွန်းများ

- ကလေးများကို စခန်းတွင် ထိန်းသိမ်းပေးထားခြင်းသည် အကောင်းဆုံး ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်ပါသလား။
- အစ်ကိုလုပ်သူက အလွန်သွားချင်သည့် စိတ်ဆန္ဒရှိနေသည်ဟု ဆိုပါစို့။ သင့်အနေနှင့် သူ့ကို သွားခွင့်ပြုမည်လား။
- နှမငယ်အတွက် အကောင်းဆုံးဖြစ်စေမည့် အခြေအနေကို စဉ်းစားရာတွင် အောက်ပါအချက်များက ၎င်းအတွက် မည်မျှအရေးကြီးသည်ကို သင်သတ်မှတ်ထားသည့် အစဉ်အတိုင်း ထက် အောက် စီကာ သတ်မှတ်ပေးပါ။ (နှမငယ်အတွက် အရေးပါသည်များတွင် ရှင်သန်ခွင့်၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ အစာရေစာ၊ ဆော့ကစားခြင်းနှင့် အပန်းဖြေမှု၊ မိဘများနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခြင်းနှင့် အစ်ကိုဖြစ်သူနှင့် အတူတကွ နေထိုင်နိုင်ရေးတို့ ပါဝင်သည် ဆိုကြပါစို့။)

၁၀.၂.၄ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိရေး

လူ့အခွင့်အရေး သဘောတူစာချုပ်တိုင်းသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိရေးကို အထင်အရှားအလေးထား ဖော်ပြကြရာ CRC သည်လည်း ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဤအခြေခံမူတွင် ကလေးငယ်များကို အုပ်စုတစ်စုအနေဖြင့် မှတ်ယူပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမျိုးမှာ အကျိုးမဝင်ပါ။ (ဥပမာ - ကလေးငယ်များကို အရွယ်ရောက်ပြီးသော လူကြီးများကဲ့သို့ မသတ်မှတ်ဘဲဆက်ဆံခြင်း။) သို့ရာတွင် ကလေးငယ်များတွင် ပါဝင်နေသော အချို့သောအုပ်စုများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ဆန့်ကျင်သည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ အချို့သော ကလေးများမှာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တောက်လျှောက်ခံကြရသည်။ ဥပမာဆိုရပါလျှင် နိုင်ငံတော်တော်များများတွင် မိန်းကလေးငယ်များသည် ယောက်ျားကလေးများထက် အခွင့်အရေး အနည်းငယ်သာလျှင် ရရှိပါသည်။ မိန်းကလေးငယ်တို့သည် ကျောင်းမှ စောစီးစွာထွက်ရန် ဖိအားပေးခံရရာ သူတို့၏ အစ်ကိုများနှင့် မောင်များလောက် ပညာရေးအသိ မရရှိကြချေ။ ထိုကဲ့သို့ အခြေအနေများကို အရှေ့နှင့် တောင်အာရှတွင် အများဆုံးတွေ့နိုင်ပြီး ၎င်းနေရာများတွင် ‘သမီးမိန်းကလေးကို ကျောင်းသို့ပို့ခြင်းသည် အိမ်နီးချင်းခြံကို ရေလောင်းပေးခြင်းမည်၏’ ဟူသော စကားပုံ ရှိပါသည်။ တစ်နည်းဆိုရပါလျှင် မိန်းကလေးငယ်များကို ပညာသင်ကြားပေးခြင်းသည် သူများအဖို့ဖြစ်သည် ကိုယ့်အဖို့ရာမဟုတ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ မသန်စွမ်းကလေးငယ်များသည်လည်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ကြုံတွေ့ခံစားနေရပါသည်။ ဒေသနှင့်အဝန်းတွင် မသန်စွမ်းများအပေါ် ရယ်ပွဲစရာဟု မြင်ကြခြင်း၊ အစိုးရကလည်း သူတို့မိဘအပေါ် ပံ့ပိုးပေးမှုနည်းပါးခြင်းတို့ကြောင့် မသန်စွမ်းကလေးတို့သည် ပညာရေးလက်လှမ်းမီနိုင်မှု တူညီစွာမရပေ။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ခံနေရသော အချို့သောအဖွဲ့များတွင် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုမှ ကလေးများ၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ ကလေးများနှင့် ကလေးရွှေ့ပြောင်းသူများ (ထိုကလေးများအကြောင်းကို ရှေ့ပိုင်းတွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်) ပါဝင်ပါသည်။

၁၀.၂.၅ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်

ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို လူ့အခွင့်အရေးအဖြစ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိအမှတ်ပြုထားပြီး ၎င်းသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နိုင်ရေး အခွင့်အလမ်းနှင့်လည်း ဆက်စပ်နေပါသည်။ CRC မတိုင်မီက ပဋိညာဉ်စာချုပ်များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ကို တိုက်ရိုက်ထည့်သွင်းထားသော်လည်း နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာပြောဆိုနိုင်ခွင့်တို့သည် ပါဝင်ဆောင်ရွက် နိုင်ခြင်း အခွင့်အရေးများပင် ဖြစ်ပါသည်။ တိတိကျကျ ဆိုရပါလျှင် CRC တွင် ကလေးငယ်များ အားလုံးအတွက်မဟုတ်ဘဲ မသန်စွမ်းကလေးငယ်များ ရပ်ရွာလူထုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ‘ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်’ ဟူသော စကားလုံးကို အသုံးပြု ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အပိုဒ် (၁၂) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ဆိုသည်မှာ ကလေးငယ်များ၏ အမြင်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း ဖြစ်သည်။ အထွေထွေမူဝါဒထဲတွင် ကလေးငယ်များ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်းမှာ ကလေးငယ်တို့အတွက် အလွန်မြင့်နေသည်ဟူသော ယူဆချက်ဖြင့် အငြင်းပွားဖွယ် ရှိပါသည်။ အမှန်မှာ ဤစနစ်အသစ်အရ ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်တွင် ကလေးငယ်ကို တက်ကြွစွာ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်နိုင်သူအဖြစ် ဗဟိုပြုထားခြင်း၊ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများ ပြည့်မီမှု ရှိမရှိကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ပြောရေးဆိုခွင့် ရှိစေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပေးဝေငှသော လူမှုရေးလုပ်ငန်းအသွင်မျိုးကဲ့သို့ ကလေးငယ်များကို ပေးသမျှယူရသော အပြုခံများအဖြစ်မှ လွတ်မြောက်စေလို၍ ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးငယ်များကို အခွင့် အရေးလက်ကိုင်ထားနိုင်သူအဖြစ် ရှုမြင်ခြင်းသည် ‘လူသား၏ အခြေခံအခွင့်အရေးဖြင့် လုပ်ဆောင် သောနည်းလမ်း’ကို အသုံးပြုခြင်းဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ (အခန်း ၁၂ တွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်။) ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်စေခြင်း၏ ဒုတိယရည်ရွယ်ချက်မှာ ကလေးငယ်များကို ၎င်းတို့အတွက် အခွင့်အရေးများ မည်သို့ပေးအပ်ထားသည်ကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်သိရှိပြီး ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချက်က ဘာသာရေး၊ ပညာရေးနှင့် မီဒီယာ အစရှိသည့် ဧရိယာများမှ ကလေး အခွင့်အရေးများအတွက်လည်း များစွာ အရေးကြီးပါသည်။

ကလေးသူငယ်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆ ထားသည့် ကိစ္စများမှာ မွေးစားခြင်း၊ ပညာသင်ကြားခြင်း၊ တရားရေးစီရင်ချက်များ၊ ကလေးအုပ်ထိန်း ခွင့်တောင်းခံခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ကလေးငယ်နှင့် သက်ဆိုင်သော မူဝါဒချမှတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ - တရားရုံးတော်သည် ကလေးအုပ်ထိန်းခွင့်ကို မိဘတို့က တောင်းခံသည့်ကိစ္စတွင် ကလေး၏ အမြင်ကိုပါ ကြားနာသင့်ပါသည်။ ကလေးငယ်တို့ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ရှိစေခြင်းဟုဆိုရာတွင် ၎င်းတို့၏ အသက်အရွယ်နှင့် ရင့်ကျက်မှုအလိုက် ဖြစ်သင့်ပါသည်။ ဥပမာ - ကလေးငယ်၏ ပညာရေး အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ကလေးငယ်များကို ပါဝင်ခွင့်ပေးသည့်အခါတွင် ဖြစ်သည်။ ဒေသ တွင်းမှာရှိသည့် အထက်တန်းကျောင်းစနစ်တွင် ကလေးငယ်များကို မသင်မနေရ ဘာသာများကို ၎င်းတို့စိတ်ကြိုက် ရွေးချယ်စေသည် ဆိုပါစို့။ သို့ရာတွင် ငါးနှစ်အရွယ် ကလေးတစ်ဦးကို ထိုသို့သော ရွေးချယ်ခွင့် မပေးနိုင်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူ၏ပညာရေးအတွက် သူကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ် နိုင်သည့် အသိဉာဏ်နှင့် ရင့်ကျက်မှုအလိုအပ်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တတ်နိုင်သမျှ ကောင်းစား ရေးဆိုသောမှုကို သုံးရာတွင် ရင့်ကျက်မှုနှင့် အသက်အရွယ်တို့ဖြင့် အဓိပ္ပာယ် မဖွင့်ဆိုနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် အများအားဖြင့် အစိုးရနှင့် မိဘများကိုသာ အဆုံးသတ် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများအဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ပြီး ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ကလေး၏အမြင်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားစေပါသည်။

ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုသည့် မူဝါဒသည် အစဉ်အလာကြီးစိုးသော၊ မိသားစုတွင် အထူး သဖြင့် ဖခင်ကသာ ကလေး၏ ဘဝအတွက် အဆုံးသတ်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပေးနိုင်သူဟု ယူဆသော ဖခင်ကြီးစိုးသည့် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ပွတ်တိုက်မှုဖြစ်စေပါသည်။ ကလေးငယ်များကို သူတို့ ကြိုက်နှစ်သက်ရာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်နှင့် သူတို့၏ ကိုယ်တိုင် မိဒီယာများနှင့်ချိတ်ဆက်နိုင်ခွင့် ပေးခြင်းကို အချို့သော လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွင် လက်မခံကြပေ။ အဓိကအကြောင်းမှာ အရှေ့တောင် အာရှတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ဆိုသည်ကို ညွှန်လွန်းစွာဖွဲ့စည်းပုံဖော်ထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အများအားဖြင့် တရားရေးစနစ်များတွင် ကလေးသူငယ်များနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် ၎င်းတို့ပါဝင်ခွင့်ကို ခွင့်ပြုထားသော်လည်း၊ အမှန်တကယ် လက်တွေ့ ကျင့်သုံးမှုပိုင်းတွင် ထိုအတိုင်း ဖြစ်မလာတတ်ပေ။ ထိုနည်းတူစွာပင် ကလေးငယ်တို့သည် သူတို့၏ ပညာရေးအတွက် ကိုယ်တိုင်ပါဝင် အကြံပေးနိုင်ခွင့်၊ ရွေးချယ်နိုင်ခွင့် အနည်းငယ်သာ ရရှိပါသည်။

အဆိုပါ အခြေခံမူ လေးရပ်သည် သဘောတူစာချုပ်တွင် အရေးပါသော အချက်များ ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့သည် ကလေးများရင်ဆိုင်နေရသော အခြားသော ပြဿနာများအတွက် ဖြေရှင်းနည်းများပေးနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခန်း၌ ကျန်ရှိသော အပိုင်းများတွင် အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ ပညာရေး၊ အလုပ်ခိုင်းစေခြင်း၊ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခနှင့် မျိုးဆက် ပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ စသဖြင့် ကလေးငယ်တို့ လိုအပ်နေသော အထူးအခွင့်အရေးများအတွက် နယ်ပယ်ငါးခုကို ဆန်းစစ်သွားပါမည်။

၁၀.၃ ကလေးသူငယ်များအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုမှ ကာကွယ်ခြင်း

ကလေးငယ်များကို အကြမ်းဖက်မှုမှ ကာကွယ်ခြင်းသည် နိုင်ငံတော်နှင့် မိသားစုတို့အတွက် အရေးအကြီးဆုံးသော တာဝန်များအနက် တစ်ခုဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် အရှေ့တောင်အာရှတွင် အဓိကပြဿနာတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ လက်တွေ့တွင် ကလေးငယ်တို့ကို အကာအကွယ်ပေးသင့် သည်ဟု ယူဆသော အဖွဲ့အစည်းများ (မိသားစုနှင့် နိုင်ငံတော်) ကိုယ်တိုင်သည်ပင်လျှင် အကြမ်း ဖက်မှုထဲတွင် ရံဖန်ရံခါ ပါဝင်နေတတ်ပါသည်။ CRC ၏ အပိုဒ် ၁၉ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ကလေးတိုင်းသည် အလွဲသုံးစား အမြတ်ထုတ်ခံရခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခံရခြင်းနှင့် လျစ်လျူရှု ဖယ်ကြဉ်ခံရခြင်းတို့မှ အကာအကွယ် ရယူနိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။

မိဘများ၊ တရားဝင် အုပ်ထိန်းခွင့်ရသူများ (သို့မဟုတ်) ကလေးကို စောင့်ရှောက်ခွင့် ရထားသူ အခြားမည်သူမဆို ကလေးငယ်တို့ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နေသည့် နည်းတူ၊ နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးသည်လည်း ကလေးငယ်များကို ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ (သို့မဟုတ်) စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုမှလည်းကောင်း၊ ဒဏ်ရာအနာတရ (သို့မဟုတ်) ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်ခြင်းမှလည်းကောင်း၊ လျစ်လျူရှုခြင်း (သို့မဟုတ်) လျစ်လျူရှုသော ပုံသဏ္ဍာန်မျိုးမှ လည်းကောင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု အပါအဝင် မတရားသဖြင့် ဆက်ဆံခြင်း (သို့မဟုတ်) အမြတ်ထုတ်ခြင်းမှလည်းကောင်း အကာအကွယ်ပေးရန် သင့်လျော်သော ဥပဒေများပြုခြင်း၊ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် လူမှုရေးနှင့်ပညာရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များ ပြုလုပ် ပေးခြင်း အစရှိသည်တို့ လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ (အပိုဒ် ၁၉. ၁)

အရေးကြီးသော အချက်မှာ ယခုလေ့လာမှုတွင် အကြမ်းဖက်ခြင်းဆိုသည်မှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ (သို့မဟုတ်) စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဒဏ်ရာအနာတရ ဖြစ်စေခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် လျစ်လျူရှုခြင်း အစရှိသည်တို့ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို CRC ၏ အထွေထွေမှတ်ချက် နံပါတ် ၁၃ (၂၀၁၁) တွင် ထပ်မံအကျယ်ချဲ့ ဖွင့်ဆိုထားသည်။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် အပြည့်အစုံအရ အကြမ်းဖက်မှု အခြားသောပုံစံများထဲတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်း၊ အတင်းအကျပ် လက်ထပ် ထိမ်းမြားစေခြင်းနှင့် ဇာတ်သွင်းခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ အပိုဒ်(၁၉)တွင် အကြမ်းဖက်မှုများကို ကာကွယ်ရန်အတွက် အစိုးရသည် သင့်လျော်သော ပညာရေးအစီအစဉ်များနှင့် ဥပဒေများ သေသေ ချာချာရှိထားရန်လိုပြီး အစိုးရ၏လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို အကောင်အထည်ဖော်မည့် အဖွဲ့အစည်း များကိုလည်း ထားရှိရပါမည်။ အုပ်ထိန်းစောင့်ရှောက်သူများသည် ကလေးများကို အကြမ်းဖက်ခံရ ခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးသင့်သော်လည်း ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် ကျူးလွန်သူများ ဖြစ်နေတတ်ပါ သည်။ ထို့ကြောင့် အထွေထွေမှတ်ချက်က တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများကို အထူးပြုဖော်ပြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ‘ကလေးသူငယ်များအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုများ ထူပြောလာကြောင်း အရေးပေါ်အချက်ပေး ခေါင်းလောင်းမြည်လာသဖြင့်လည်းကောင်း၊’ ထို့အပြင် ‘ကလေးများအပေါ် ကျူးလွန်သော မည်သည့်အကြမ်းဖက်မှုမဆို တရားမျှတသည်ဟု အကြောင်းမပြနိုင်၊ ထိုအကြမ်းဖက်မှု များအားလုံးသည် တားဆီးပေးနိုင်သော အရာများဖြစ်သည်’ဟူသော အချက်များကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုမျှမက ကလေးများကို ကာကွယ်ရေး၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးနှင့် ကလေးငယ်များအပေါ် ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ခံထားရသော အခြေအနေကို တားဆီးပေးမည့် နောက်ဆက်တွဲ လုပ်ဆောင်ချက်များ ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော်တွင် ကောင်းမွန်သောစနစ် ထားရှိရမည်ဟု တောင်းဆိုထား ပါသည်။

ကုလသမဂ္ဂတွင် ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် ‘အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ချုပ်၏ ကလေးသူငယ်များအပေါ် ကျူးလွန်သော အကြမ်းဖက်မှုများအကြောင်း လေ့လာချက်’ သည် အရေးပါသော လေ့လာမှုတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးသူငယ်များအပေါ် ကျူးလွန်သော အကြမ်း ဖက်မှုများကို တစ်ကမ္ဘာလုံး ဖြစ်နေကျပုံစံသဖွယ် အများအားဖြင့် ဖုံးကွယ်ထားခံရပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့သော အကြမ်းဖက်မှု၏ သက်ရောက်မှုမှာ ကြီးမားပြင်းထန်လှပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံအများစုတွင် နေရာတော်တော်များများ၌ ကလေးငယ်များ အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ မိဘမဲ့ဂေဟာများသို့ အပို့ခံရခြင်း၊ လုပ်ငန်းခွင်သို့ အတင်းအကျပ် အပို့ခံရခြင်း နှင့် ဆိုးသွမ်းသော ကလေးငယ်များကို ထိန်းသိမ်းရေးဂေဟာများသို့ ပို့ဆောင်ခြင်း စသော အကြမ်း ပတမ်း ကိုင်တွယ်မှုမျိုးကို မိဘနှင့်ဆရာတို့ လုပ်ဆောင်နေကြပါသည်။ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းသည် ထိုသို့သော အကြမ်းဖက်မှုကို မိဘ၏လုပ်ပိုင်ခွင့် (သို့မဟုတ်) လက်သင့်ခံဖွယ် ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာအဖြစ် မှတ်ယူကြသဖြင့် အများအားဖြင့် လျစ်လျူရှုလေ့ရှိပါသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် များသောအားဖြင့် ကလေးအားရိုက်နှက်ဆုံးမခြင်းကို မိဘများ၏ ကောင်းမွန် တော်တည့်သော အုပ်ထိန်းမှုအဖြစ် လက်ခံကြပါသည်။ ဥပမာ - ‘ကလေးကို အလိုလိုက်လိုလျှင် တုတ်ဆောင်ထားပါ’ ဟူသော စကားပုံရှိပါသည်။ ထိုစကားပုံ၏ မူလမှာ သမ္မာကျမ်းစာတွင်ပါသော ဆိုရိုးဖြစ်သော်လည်း ဒေသနှင့်ကိုက်ညီအောင် ထိုစကားပုံကို ပြင်ဆင်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံများစွာတွင် မိဘက သားသမီးကို ရိုက်နှက်နေမှုများ ရှိသော်လည်း၊ ထိုသို့ ရိုက်နှက်မှုကို တားဆီးနိုင်မည့် ဥပဒေ မရှိပါ။ ဥပမာအားဖြင့် ဆွီဒင်နိုင်ငံသည် အိမ်တွင်း ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို တားမြစ်သော ပထမဆုံး

သော နိုင်ငံများထဲက တစ်နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ ထို့နည်းတူ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် ဆရာ၊ ဆရာမများကိုလည်း ကလေးငယ်များကို ရိုက်နှက်ဆုံးမနိုင်ရန် ခွင့်ပြုထားသည်။ အလုပ်ရှင်များ သည်လည်း ကလေးလုပ်သားများကို ရိုက်နှက်ခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် အရွယ်ရောက်ပြီးသော သူတစ်ဦးကို လုပ်ငန်းခွင်တွင် ရိုက်နှက်ခြင်းသည် ပြစ်မှုမြောက်ပါသည်။ ဆယ်ကျော်သက်ကလေးငယ် များ လုပ်ငန်းခွင်တွင် မကြာခဏအရိုက်ခံရခြင်း ရှိသော်လည်း ၎င်းအခြင်းအရာကို အရွယ်ရောက် ပြီးသူတစ်ယောက် အရိုက်ခံရသကဲ့သို့ ပြစ်မှုတစ်ခုအနေဖြင့် မမြင်ကြပါ။ ထိုဥပမာများက ယခုအချိန် အထိ လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် ကလေးများအပေါ် အကြမ်းဖက်ခြင်းကို နေစိမ့်ကြောင်း ပြသနေပါသည်။ ဤအပိုင်းတွင် ကလေးသူငယ်များ ကြုံတွေ့နေရသော အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်ပွားရာ အဓိက နယ်ပယ် သုံးခုဖြစ်သော အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု၊ စာသင်ကျောင်းတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းနှင့် လိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုတို့အကြောင်း ဖော်ပြသွားပါမည်။

၁၀.၃.၁ ကလေးသူငယ်နှင့် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု

မိသားစုဟူသည် ကလေးငယ်အတွက် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုကို အာမခံချက်ပေးနိုင်သော နေရာဖြစ်သင့်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကလေးတို့သည် အိမ်တွင် အကြမ်းဖက်မှု ကို ခံစားရပါသည်။ အများအားဖြင့် ကျူးလွန်သူများမှာ မိသားစုဝင်များဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကလေးငယ်တို့သည် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ် လူမဆန်စွာ အပြစ်ပေးခံရသည်များ သို့မဟုတ် လျစ်လျူရှု ခံရသည်များလည်း ရှိသည်။ ထို့ပြင် သူတို့သည် စည်းကမ်းတင်းတင်းကျပ်ကျပ်ထား၍ ကိုင်တွယ်ခံ နေရတတ်ပါသည်။ စော်ကားမော်ကား ပြုမှုခြင်း၊ ဆဲရေးခြင်း၊ သီးခြားဖယ်ထုတ်ခြင်း၊ ပစ်ပယ်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သိမ်ငယ်အောင်ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် အထင်သေးနှိမ့်ချခြင်း အစရှိသည် တို့သည် ကလေးများရင်ဆိုင်နေရသော အကြမ်းဖက်မှုပုံသဏ္ဍန်များဖြစ်ပြီး ထိုအရာများမှ ကင်းဝေး စေရန် ကာကွယ်ပေးသင့်ပါသည်။

ကလေးများအပေါ် ကျူးလွန်သော အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုကို ကာကွယ်ရာတွင် စိန်ခေါ်မှု များစွာ ရှိပါသည်။ ပထမဆုံးအချက်မှာ ထိုသို့ရိုက်နှက်ခြင်းကို အရှေ့တောင်အာရှ ယဉ်ကျေးမှုတွင် စူးနစ်စွာ လက်ခံထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့သော အပြုအမူကို စည်းကမ်းကောင်းမွန်သော မိဘများက ကလေးငယ်ကို သွန်သင်ခြင်းဟု မှတ်ယူထားကြသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ မိဘများက သားသမီးကို မည်သို့မည်ပုံ ဆုံးမသည်ဖြစ်စေ၊ ထိုအခြင်းအရာသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိစ္စ ဖြစ်သည်ဟု လက်ခံထားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အိမ်နီးနားချင်းဖြစ်စေ၊ ရဲဝန်ထမ်းဖြစ်စေ၊ ကြားဝင်သူ မည်သူမဆို သူတစ်ပါး၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်သူဟု ထင်မြင်ခံရပါသည်။ တတိယအချက်မှာ အိမ်ထဲတွင် ကလေးငယ်၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို အရေးပါသောကိစ္စဟု မယူဆကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးငယ်ကို ရိုက်နှက်အပြစ်ပေးခြင်းသည် ပြစ်မှုမြောက်စေသည်သာမက၊ ထိုသို့ ရိုက်နှက်ခြင်းမှာ မကောင်းသော အပြုအမူဟု မတွေးတောကြခြင်းသည် ပြဿနာဖြစ်ပါသည်။ အဆုံးသတ်ဆိုရပါလျှင် မိဘတို့သည် သားသမီးကို ဆုံးမနိုင်သည့် အခြားသော နည်းလမ်းများကို မတွေးတောသကဲ့သို့၊ သင့်တော်သော ဆုံးမသည့်နည်းလမ်းများ ပေါ်ပေါက်အောင်လည်း အား မထုတ်ကြပါ။

ကမ္ဘာ့ကလေးများ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့နှင့် ကလေးများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ အစရှိသော ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများသည် ကလေးများကို အိမ်တွင် ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းအပြစ်ပေးခြင်း ကို တားမြစ်ရန် အချေအတင် ဆွေးနွေးကြပြီး ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဥပဒေများ ပြောင်းလဲပေးရန် နိုင်ငံများကို တိုက်တွန်းထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၏ လေးပုံတစ်ပုံကသာ လိုက်နာပါသည်။ အများစုမှာ ဥပဒေပေးနိုင်ငံများ ဖြစ်သည်။ အာရှနိုင်ငံများတွင် တောင်ကိုရီးယားသည် အိမ်တွင်း ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အပြစ်ပေးခြင်းကို တားမြစ်သော တစ်ခုတည်းသော နိုင်ငံဖြစ်ပြီး ထိုဥပဒေကို ၂၀၁၅ ခုနှစ် မတိုင်မီအထိ မကျင့်သုံးနိုင်သေးဘဲ ပြဋ္ဌာန်းသည့်အခါတွင်လည်း ဆိုးလိမ္မို တွင်သာ ကန့်သတ်ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းသည် အများအားဖြင့် ဥပဒေအရ တရားဝင်သော အပြုအမူဟု သတ်မှတ်ထားသော်လည်း ကလေးငယ်များအပေါ် ကျူးလွန်ခြင်းကို တားမြစ်သည့် ဥပဒေများ နိုင်ငံအားလုံးတွင် ရှိပါသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် လိင်အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ကလေးငယ်များကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုမှ ကာကွယ်ရေးဥပဒေများအသွင်ဖြင့် တည်ရှိပါသည်။ ကလေးငယ်များ၏ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အပြစ်ပေးခြင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်ခံရခြင်း (သို့မဟုတ်) ဆိုးဆိုးရွားရွား လျစ်လျူရှုခြင်းတို့သည် ရိုက်နှက်အပြစ်ပေးခြင်းထက် ပိုမိုပြင်းထန်သည်ဟု ထင်မြင်ကြပါသည်။ မည်သို့ဆိုစေ ထိုသို့သော အကြမ်းဖက်မှုများအားလုံးသည် ကလေးငယ်အပေါ် ရေရှည်အနာတရဖြစ်စေသည်အထိ သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။

ရိုက်နှက်ကာ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်း

ရိုက်နှက်အပြစ်ပေးခြင်းသည် ကိုယ်ခန္ဓာကို နာကျင်စေခြင်း အလို့ငှာ အပြစ်ပေးသည့်ပုံစံ ဖြစ်ပါသည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးသည့် ပုံစံများထဲတွင် မိဘက သားသမီးကို ခပ်စပ်စပ် ရိုက်နှက်ခြင်း၊ ဆရာ၊ ဆရာမများ ကြိမ်လုံးအသုံးပြု ရိုက်နှက်အပြစ်ပေးခြင်းနှင့် တရားရုံးတော်တွင် ကြိမ်ဒဏ် အပြစ်ပေးခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်ဝေဖန်ခြင်း

မိဘတစ်ဦးအဖို့ ဆိုးသွမ်းသော ကလေးငယ်ကို ရိုက်နှက်အပြစ်ပေးခြင်းကို မည်သည့်အခါတွင် လက်သင့် ခံသင့်ပါသနည်း။

မည်သည့်အခါတွင် မိဘက ဆိုးသွမ်းသော သားသမီးကို ရိုက်ခွင့်ရှိပါသလဲ။ ရိုက်နှက်ခြင်းသည် ကလေးငယ်ကို အလိုရှိသည့်အတိုင်း ပြုပြင်လို့ရသည့် နည်းလမ်းဖြစ်ပါသလား။ ဒေသအတွင်းရှိ လူ့အဖွဲ့အစည်းအများစုတွင် ကလေးငယ်အား ရိုက်နှက်အပြစ်ပေးခြင်းကို ဆုံးမပဲ့ပြင်သည့် နည်းလမ်း တစ်ခုဟု သတ်မှတ်ထားသဖြင့် နေစိမ့်ကြသည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းအတွက် အောက်ပါ အချက်တို့တွင် အငြင်းပွားနေရပါသည်။

- ထိုသို့အပြစ်ပေးခြင်းသည် ကလေးငယ်ကို နောက်တစ်ခါ မဆိုးသွမ်းအောင် ဆုံးမပဲ့ပြင်ခြင်း ဖြစ်သည်။
- ဆိုးသွမ်းသည့် အပြုအမူကို ၎င်းနှင့်ထိုက်တန်သော အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်ဖြင့် ပြန်လည် တုံ့ပြန်ပေးခြင်းသည် လျင်မြန်၍ ထိရောက်မှုရှိသည်။
- သားသမီးကို မည်သို့ဆုံးမသင့်သည်ဆိုသည်ကို မိဘများက ရွေးချယ်ခွင့်ရှိသည်။
- ရိုက်နှက်ခြင်းကြောင့် ကလေးတို့ မနာကျင်နိုင်ပါ။
- မရိုက်လျှင် ကလေးတို့သည် မလိမ္မာနိုင်ပါ။

မေးခွန်းများ

အထက်ပါ အငြင်းပွားစရာများသည် ယုတ္တိတန်ပါရဲ့လား။ ဖြစ်သင့်ပါရဲ့လား။ မိဘက သားသမီးကို ရိုက်ခြင်းသည် သူတို့လိမ္မာစေရန် ဆုံးမသည့် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းဟု ယူဆခြင်းကြောင့်လား (သို့မဟုတ်) ကလေးကို စိတ်ဆိုးဒေါသဖြစ်ခြင်းကြောင့်ပါလား။

- ၎င်းသည် ဆုံးမပဲ့ပြင် ပညာပေးရန် ထိရောက်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် အရွယ်ရောက်ပြီးသော သူများကို ရိုက်နှက်ခြင်းကို လက်သင့်မခံကြပါသနည်း။ ခင်ပွန်းသည် (သို့မဟုတ်) အလုပ်သမားတစ်ဦးက ကောင်းစွာ ပြုမူဆက်ဆံခြင်းမရှိလျှင်၊ သူတို့ကို အဘယ်ကြောင့် မရိုက်ကြပါသနည်း။
- အဘယ်ကြောင့် ခင်ပွန်းသည်များသည် သူတို့ဇနီးများကို ရိုက်နှက်ခွင့် မရှိတာပါလဲ။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့သောအပြုအမူကို တရားဥပဒေအရ အရေးယူနိုင်ကြသနည်း။ ဇနီးကို ခင်ပွန်းဖြစ်သူက မရိုက်ခြင်းမှာ တရားဥပဒေအရ အပြစ်ပေးနိုင်ခြင်းကြောင့် မရိုက်ခြင်းဖြစ်လျှင်၊ မိဘတို့က ကျူးလွန်သော အကြမ်းဖက်မှုမှ ကလေးငယ်များကို ကာကွယ်ပေးရန် ဥပဒေမထားရှိရခြင်းမှာ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

၁၀.၃.၂ ကလေးသူငယ်နှင့် စာသင်ကျောင်းတွင် အကြမ်းဖက်မှု

ကျောင်းနှင့် စာသင်ကြားသည့် ဝန်းကျင်တွင် ဖြစ်ပွားသော အကြမ်းဖက်မှုများသည် ဒေသအတွင်းတွင် ပြန့်နှံ့စွာ ဖြစ်ပွားနေပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ အထက်တန်းကျောင်းမှ ကျောင်းသားများနှင့်ပတ်သက်သော လတ်တလော စစ်တမ်းများအရ ကျောင်းသား ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော် ထိုသို့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရသည်ဟု သိရပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ ဆယ်နိုင်ငံတွင် သုံးနိုင်ငံက ဆရာ၊ ဆရာမများကို ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများအား ရိုက်နှက်ဆုံးမခြင်းကို ခွင့်ပြုထားသည်။ အခြားသောနိုင်ငံများတွင် ဥပဒေအရ တရားမဝင်ဟုဆိုသော်လည်း ထိုသို့ပြုမူခြင်းကို တိတိကျကျ တားမြစ်ထားသည်မျိုး မဟုတ်ချေ။ ထို့ပြင် လုပ်ငန်းခွင်၊ မိဘမဲ့ဂေဟာနှင့် အုပ်ထိန်းခွင့် စသော ကလေးများကို အမိုးအကာပေးနိုင်သော နေရာဌာနများ၌ပင် ကလေးများသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် ကြုံတွေ့နိုင်ပါသည်။ ဝန်ထမ်းများသည် ကလေးငယ်များကို ရိုက်နှက်ခြင်း၊ ချုပ်နှောင်ထားခြင်း၊ အခန်းထဲတွင် ပိတ်လှောင်ထားခြင်း စသော နည်းလမ်းများဖြင့် အတင်းအကျပ် ပြုမူနိုင်ပါသည်။ အချို့သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် မသန်စွမ်း ကလေးငယ်တို့သည် လျှပ်စစ်နှင့် ရှေ့တိုက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အမိန့်နာခံစေရန်အတွက် မူးယစ်ဆေးကျွေးခြင်း စသည့်နည်းလမ်းများဖြင့် အကြမ်းဖက်ခံရနိုင်ပါသည်။ ကစားကွင်းတွင် အလားတူ ပြဿနာကဲ့သို့ အချင်းချင်းအနိုင်ကျင့်ခြင်းသည်လည်း အကြမ်းဖက်ခြင်း နည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုငယ်မှ ကလေးများ၊ မသန်စွမ်း ကလေးများ၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားတို့၏ ကလေးများ၊ လိင်တူချစ်ခင်သော ကလေးငယ်များနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်လိင်ကဲ့သို့ ပြုမူနေထိုင်တတ်သော ကလေးများ စသော အင်အားနိမ့်ပါးသော အုပ်စုဝင် ကလေးတို့သည် အနိုင်ကျင့်ခံရနိုင်ပါသည်။ ဤအပိုင်းတွင် စာသင်ကျောင်းများ၌ ရိုက်နှက်သော နည်းလမ်းကို အသုံးပြုနေကြခြင်းအကြောင်းကို ဦးတည်ဆွေးနွေးသွားပါမည်။

သာဓက

အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးသောပုံစံနှင့် ညှဉ်းပန်းသော ပုံစံအမျိုးမျိုး

ဒေသတစ်လျှောက်တွင် ကလေးငယ်များကို ဆုံးမပဲ့ပြင်သည့် နည်းလမ်းများစွာ ရှိပါသည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို တရားဝင်ခွင့်ပြုထားရာတွင် လက်ဖြင့် (သို့မဟုတ်) ကြိမ်လုံးဖြင့် ရိုက်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ သို့သော် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးမှုသည် တရားဝင်သည်ဖြစ်စေ၊ တရားမဝင်သည်ဖြစ်စေ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဖြစ်ပွားနေပါသည်။ ထိုအခါ ၎င်းတို့ကိုခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းဟု မသတ်မှတ် တော့ဘဲ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုပုံစံ မှတ်ယူကြပါသည်။ ကလေးသူငယ်များ၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးမှု ပုံစံအားလုံး အဆုံးသတ်စေမည့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ရှေ့ပြေးဆောင်ရွက်ချက် (Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children) အမည်ရ ဝက်ဘ်ဆိုက်မှ ရရှိသော နိုင်ငံအလိုက်နှင့် ဒေသတွင်း အစီရင်ခံစာများမှ အပြစ်ပေးသည့်ပုံစံများကို အောက်ပါအတိုင်း ထုတ်နုတ်တင်ပြ ထားပါသည်။

ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးရာတွင် လက်ခံနိုင်သော နည်းလမ်းများ

- သစ်သားတုတ်၊ ကြိမ်၊ ပေတံဖြင့် ရိုက်ခြင်း
- ခြေထောက်နှင့် တင်ပါးကို လက်ဖြင့်ရိုက်ခြင်း
- ခန္ဓာကိုယ်ကို ချုပ်နှောင်ထားခြင်း (အပေါ်မှ ဖိထားခြင်း)

လက်ခံဖွယ်မရှိသော်လည်း အသုံးပြုနေသော အပြစ်ဒဏ်ပေးသည့် ပုံစံများ

- ကန်ကျောက်ခြင်း၊ ထိုးခြင်း၊ ပါးရိုက်ခြင်း၊ ဆံပင်၊ မျက်ခုံးမွေး (သို့မဟုတ်) နားရွက်တို့ကို လိမ်ဆွဲခြင်း
- နေပူထဲတွင် အချိန်ကြာမြင့်စွာ မတ်တပ်ရပ်ခိုင်းခြင်း
- လျှပ်စစ်ဝါယာကြိုးဖြင့် ရိုက်ခြင်း
- မျက်လုံးကို ငရုတ်သီးဖြင့် ပွတ်ခြင်း
- ဝမ်းဗိုက်ကို ထိုးခြင်း
- စီးကရက်မီးဖြင့် တို့ခြင်း
- ကတုံးတုံးခြင်း
- လက်နှင့် ခြေထောက်တို့ကို လိမ်ချိုးခြင်း၊ တရွတ်တိုက်ဆွဲခြင်း (သို့မဟုတ်) အဆစ်များကို လိမ်ချိုးခြင်း
- လျှပ်စစ်ဖြင့် ရှော့တိုက်ခြင်း
- နာကျင်စေသော ခန္ဓာကိုယ် လေ့ကျင့်ခန်းများ ပြုလုပ်စေခြင်း
- ညစ်ညမ်းသော ရေထဲသို့ တွန်းချခြင်း
- အစားအသောက် မကျွေးဘဲထားခြင်း

ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC) တွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်သည်ဟု ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် မရေးသားထားသော်လည်း စာချုပ်တွင် ပါရှိသော အပိုဒ်တော်တော်များများတွင် ထိုသို့အပြစ်ပေးခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရည်ညွှန်းပြောဆိုထားပါသည်။ အပိုဒ် ၂၈ တွင် ‘ကျောင်း၏စည်းကမ်းပိုင်းကို တင်းကျပ်ရာတွင် ကလေးသူငယ်၏ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် လက်ရှိသဘောတူညီချက် စာချုပ်ထဲတွင် ဖော်ပြထားချက်များနှင့်အညီ သင့်လျော်သော ဆောင်ရွက်ချက်ကိုသာ လုပ်ဆောင်သင့်သည်’ ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ အပိုဒ် ၁၉ တွင်လည်း အကြမ်းဖက်မှုများအားလုံး အဆုံးသတ်ရန်နှင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများမှ လွတ်မြောက်မှုရှိစေရန် တောင်းဆိုထားပြီး၊ အထွေထွေမှတ်ချက် နံပါတ်(၈)တွင် ကလေးငယ်များသည် ၎င်းတို့ကို ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းအပြစ်ပေးခြင်းမှ အကာအကွယ်ရယူခွင့်ရှိသည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ နိုင်ငံပေါင်း ၁၀၂ နိုင်ငံက စာသင်ကျောင်းများတွင် ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်း အပြစ်ပေးခြင်းကို တားမြစ်ထားသော်လည်း၊ အများအားဖြင့် ထိုတားမြစ်ချက်ကို မလိုက်နာကြပါ။ အောက်ပါဇယားတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် အဆုံးမသတ်နိုင်သေးခင်တွင် ကျောင်းများတွင် ကလေးငယ်များကို ထိုသို့အပြစ်ပေးခြင်းစေရန် ကာကွယ်ပေးခြင်းသည် နည်းလမ်းတစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သော အကာအကွယ်ပေးမှုများသည် ကျား-မ ဖြစ်ခြင်းဆိုင်ရာအပေါ် မူတည်နေပါသည်။ (ဥပမာ - ဘရူနိုင်းတွင် မိန်းကလေးငယ်များကိုသာ ကာကွယ်ပေးပါသည်။) တချို့နိုင်ငံများ (ဥပမာ - ထိုင်းနိုင်ငံ)တွင်မူ ဥပဒေများအရမဟုတ်ဘဲ မူဝါဒအရ ကာကွယ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်လျှင်လည်း ဤသို့သောအပြစ်ပေးမှုအပေါ် လွဲမှားစွာ သဘောထားကြပါသည် (ဥပမာ - စင်ကာပူနိုင်ငံ ဥပဒေတွင် ‘ဤသို့ အပြစ်ပေးခြင်းကို ကြောင်းကျိုးဆီလျော်မှုရှိသည်’ ဟု မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ဆိုရသနည်း)။ ဥပဒေများတွင် မည်သို့ ဖော်ပြထားသည်ဖြစ်စေ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို မကြာခဏဆိုသလို အသုံးပြုနေကြဆဲ ဖြစ်သည်။

ဇယား ၁၀.၂ အရှေ့တောင်အာရှတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းအတွက် တရားဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ထားပါသလား။

နိုင်ငံ	အကြမ်းဖက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ
ဘရူနိုင်း	ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းသည် အိမ်တွင်လည်းကောင်း၊ ကျောင်းတွင်လည်းကောင်း (ယောက်ျားလေးများအတွက်သာ)နှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် လည်းကောင်း တရားဝင်သောလုပ်ရပ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ အပြစ်ပေးသဖြင့် ထူးထူးကဲကဲ ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ဖြစ်ပေါ်သည်အထိ မဖြစ်မချင်း တရားဥပဒေအရ အရေးမယူနိုင်ပါ။ စာသင်ကျောင်းများတွင် ယောက်ျားလေးများကိုလည်းကောင်း၊ သက်ငယ်ပြစ်မှုများအတွက်လည်းကောင်း ကြိမ်ဒဏ်ဖြင့် အပြစ်ပေးခြင်းကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ သို့သော် အမျိုးသမီးများ မပါဝင်ပေ။ ကလေးထိန်းကျောင်းများတွင်မူ ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းအပြစ်ပေးမှုကို တားမြစ်ထားသည်။ အခြားသော ပြုစုစောင့်ရှောက်ရေးဌာနများတွင်မူ အပြစ်ပေးမှုကို ပေါ်ပေါ်ထင်ထင်တားမြစ်ထားခြင်း မရှိပါ။

နိုင်းငံ	အကြမ်းဖက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ
ကမ္ဘောဒီးယား	ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းသည် အိမ်တွင်လည်းကောင်း၊ နေ့ကလေးထိန်းဌာနများ အခြားနှင့် ပြုစုစောင့်ရှောက်ရေးဌာနများတွင်လည်းကောင်း တရားဝင်သော လုပ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့အပြစ်ပေးခြင်းကို ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများနှင့် လူမြင်ကွင်းတို့တွင် လုပ်ဆောင်ခွင့်မရှိပါ။ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ် ပေးခြင်းကို ဥပဒေအရ အသုံးပြုခြင်းလည်း မရှိပါ။
အင်ဒိုနီးရှား	ကလေးသူငယ်များကို အကြမ်းဖက်ခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးမည့် ဥပဒေများ ထုတ်ပြန် ထားသော်လည်း စာသင်ကျောင်းနှင့် အိမ်တို့တွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို တရားဝင်အသုံးပြုနိုင်သည်။ သို့သော် တရားရေးဌာနများတွင် ဥပဒေအရ အပြစ်ပေးရန် အတွက် ခန္ဓာကိုယ်ကိုအပြစ်ပေးခြင်းကဲ့သို့လုပ်ရပ်ကို အသုံးပြုခွင့်မရှိပေ။ နေ့ကလေး ထိန်းကျောင်းနှင့်အခြားသော ပြုစုစောင့်ရှောက်ရေးဌာနများတွင် ကလေးရိုက်ခြင်းကို တားမြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းသည် အနေအထားမျိုးစုံတွင် တရားဝင်ဖြစ်နေပါသည်။ အိမ်၊ စာသင်ကျောင်းနှင့် အပြစ်ဒဏ် ချမှတ်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ကလေးသူငယ်များကို အကြမ်းဖက်ခြင်းမှ ကာကွယ် ပေးမည့်ဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ထားသော်လည်း အဆိုပါဥပဒေများတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းအား သီးခြားတားမြစ်ထားမှု မရှိပေ။ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို ခုံရုံးတွင်အပြစ်ပေးရာ၌ အသုံးပြုခွင့်မရှိသော်လည်း ရှုရီယာဥပဒေအရ ထိုသို့အပြစ်ပေးမှု ကို ကျင့်သုံးတတ်ရာ အနေအထားမှာ မရှင်းမလင်း ဖြစ်ရသည်။
လာအို	မည်သည့်အနေအထားတွင်မဆို အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များကို အကြမ်းဖက်ခြင်းမှ အဆုံးသတ်စေရန်အတွက် ကလေးသူငယ် အကျိုးနှင့်အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ပေးမည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ရှေးဦးကလေးသူငယ် ပြုစုစောင့်ရှောက်ရေးတွင် ခန္ဓာကိုယ် ကို အပြစ်ပေးခြင်းသည် တရားမဝင်သော လုပ်ရပ်ဖြစ်သော်လည်း၊ အနည်းငယ် အသက် အရွယ်ကြီးပြင်းလာသော ကလေးငယ်များအတွက်မူ အကျိုးမဝင်ပေ။ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို ဥပဒေအရ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရာတွင် အသုံးပြုခွင့်မရှိသော်လည်း၊ ထိုသို့ အသုံးပြုခွင့်မရှိကြောင်းကိုမူ တိတိကျကျ ထုတ်ပြန်တားမြစ်ထားခြင်း မရှိပါ။
မလေးရှား	ကလေးငယ်များအတွက် ကလေးသူငယ် အက်ဥပဒေ ၂၀၀၁ ထုတ်ပြန်ထားသည်။ သို့သော် ကျောင်းများ၊ အခြားသော ပြုစုစောင့်ရှောက်ရေး နေရာဌာနများနှင့် အသက် ၁၂ နှစ်အောက် နေ့ကလေးထိန်းဂေဟာများတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းသည် တရားဝင်သော လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။ စာသင်ကျောင်းများတွင်လည်း ယောက်ျားလေးများကို အပြစ်ပေးရန် ခွင့်ပြုထားသည်။ ဘာသာရေးပြင်ပ တရားဥပဒေအရလည်း အမျိုးသားနှင့် ယောက်ျားလေးငယ်များအတွက် ကြိမ်ဒဏ်ကို ပြစ်ဒဏ်သဖွယ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ အရွယ် ရောက်ပြီးသား အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများကိုမူ အစွလာမ်ဘာသာရေး ဥပဒေအရ ကြာပွတ်ဖြင့် အပြစ်ပေးခြင်းကို လက်ခံဖွယ်ရှိပါသည်။ ဘာသာရေးပြင်ပ ဥပဒေအရ ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် အစွလာမ်ဘာသာရေး ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း များအတိုင်းသာ ကြိမ်ဒဏ် (သို့မဟုတ်) ကြာပွတ်ဖြင့် အပြစ်ပေးခွင့်ရှိပါသည်။

နိုင်ငံ	အကြမ်းဖက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ
မြန်မာ	ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး အရေးယူနိုင်မည့် ဥပဒေအသစ် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲနေသော်လည်း၊ ယခုအချိန်အထိ အသက် ၁၂ နှစ်အောက် ကလေးများကို အိမ်တွင် အပြစ်ပေးနိုင်သေးသည်။ စာသင်ကျောင်းများတွင်မူ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းအတွက် တားမြစ်ချက် တစ်စုံတစ်ရာ မဖော်ပြထားပါ။ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ထိုသို့အပြစ်ပေးခြင်းကို စည်းကမ်းတင်းကျပ်ရန်အတွက်သာ အသုံးပြုပါသည်။ သို့ရာတွင် အသက် ၁၆ နှစ်အောက် ကလေးများကို ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို တားမြစ်ထားသည်။
ဖိလစ်ပိုင်	ကလေးသူငယ်နှင့်သက်ဆိုင်သော ဥပဒေများမှာ ကလေးလုပ်သားများကို ဆိုးရွားစွာ ခိုင်းစေခြင်းနှင့် ကလေးငယ်များကို အကြမ်းဖက်ခြင်းမှ အထူးကာကွယ်ပေးရေး ဥပဒေများနှင့်အမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း ဥပဒေ (၁၉၉၂)တို့ ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်တွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို ခွင့်ပြုထားသော်လည်း လူမြင်ကွင်း၊ ပုဂ္ဂလိက စာသင်ကျောင်း၊ နေ့ကလေးထိန်းကျောင်း၊ အခြားပြုစောင့်ရှောက်ရေးဂေဟာနှင့် အပြစ်ပေးနိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပြစ်ဒဏ်အဖြစ်အသုံးပြုခြင်း စသည်တို့ ခွင့်မပြုပါ။
စင်ကာပူ	ကလေးများ၏ နေအိမ်တွင် ကြိမ်ဖြင့်ရိုက်၍ ဆုံးမခွင့်ရှိသည်။ အချို့နေရာများတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို တားမြစ်ထားသော်လည်း နေ့ကလေးထိန်းကျောင်းတိုင်းတော့ မဟုတ်ပါ။ စာသင်ကျောင်းများတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို ခွင့်ပြုထားသော်လည်း၊ ကျောင်းသားများ (ယောက်ျားလေးများ) အတွက်သာ ကြိမ်ဖြင့်ရိုက်ခြင်းကို ခွင့်ပြုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သက်ငယ်ပြစ်မှုများတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကိုအပြစ်ပေးခြင်းကို ပြစ်ဒဏ်သဖွယ် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ထိုသက်ငယ်ပြစ်မှုကို တရားရုံးချုပ်က ကိုင်တွယ်မှုသာ အသုံးပြုနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မဖြစ်မနေ စစ်မှုထမ်းရာတွင်လည်း အမျိုးသားငယ်များကို ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးရန်အတွက် ကြိမ်ဒဏ်ကို အသုံးပြုပါသည်။
အရှေ့တီမော	အိမ်တွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။ သို့သော် ဥပဒေအရ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရာတွင် အသုံးမပြုနိုင်ပေ။ စာသင်ကျောင်းများ၊ နေ့ကလေးထိန်းကျောင်းနှင့် အခြားသော ပြုစောင့်ရှောက်ရေး ဂေဟာများတွင်မူ ထိုသို့အပြစ်ပေးခြင်းကို ထင်ထင်ပေါ်ပေါ် တားမြစ်ထားခြင်း မရှိပါ။
ထိုင်း	၂၀၀၃ ခုနှစ် ကလေးသူငယ် အကာအကွယ်ပေးရေး ဥပဒေနှင့် လူကုန်ကူးခြင်းနှင့် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်ခြင်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံတော်အဆင့် မူဝါဒမဟာဗျူဟာတို့က ကျောင်းများနှင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်နိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို တားမြစ်ထားသည် သို့သော် အိမ်နှင့် ကလေးထိန်းကျောင်းတို့တွင် ထိုသို့ အပြစ်ပေးခြင်းသည် တရားဝင်နေဆဲဖြစ်သည်။
ထိုင်း	၂၀၀၄ ခုနှစ် ကလေးသူငယ်အတွက် ပညာရေး၊ ပြုစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် အကာအကွယ်ပေးရေး ဥပဒေပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ စာသင်ကျောင်းများနှင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းသည် ဥပဒေနှင့်မညီသော လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အိမ်တွင် တရားဝင် ပြုလုပ်ဆဲဖြစ်သကဲ့သို့ နေ့ကလေးထိန်းကျောင်းနှင့် အခြားသော ပြုစောင့်ရှောက်ရေး ဂေဟာတို့တွင်လည်း ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် တားမြစ်ထားခြင်း မရှိသေးပါ။

မိဘများနှင့် ဆရာ၊ ဆရာမများက ဆိုးသွမ်းသော ကလေးများကို ရိုက်နှက်ဆုံးမခြင်းက သာလျှင် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းဟု ယူဆထားသဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်း နည်းလမ်းကို ကျောင်းများစွာတွင် အသုံးပြုနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကို ရိုက်နှက်ဆုံးမခြင်းအားဖြင့် စည်းကမ်း လိုက်နာလာကြမည်။ ရိုက်နှက်ခြင်းမရှိသော အမူအကျင့်များ ပျောက်ကွယ်မည်။ ကလေးများ၏ စိတ်ဝင် စားမှုကို မြှင့်တင်နိုင်ပြီး ပျင်းရိခြင်းကိုကာကွယ်နိုင်မည်ဟု ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့် အရှေ့တောင် အာရှတွင် ကလေးကို ဆုံးမရန် တုတ်ကိုအသုံးပြုသင့်သည်ဟု ယုံကြည်ကြပါသည်။

ထိုသို့သော ယဉ်ကျေးမှုကြောင့် ဆရာ၊ ဆရာမများသည် ကျောင်းသားများ စည်းကမ်း လိုက်နာရန် အခြားသောနည်းလမ်းကို အသုံးမပြုကြတော့ဘဲ ဆိုးသွမ်းသောကလေးငယ်များကို ဤနည်းလမ်းဖြင့်သာ အောင်အောင်မြင်မြင် ကိုင်တွယ်နိုင်မည်ဟု မြင်လာကြသည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို တရားဝင် တားမြစ်ထားလျှင်သော်မှ ဆရာ၊ ဆရာမများသည် တိတ်တဆိတ် အသုံးပြုနေတတ်သကဲ့သို့ အခြားဆရာများ အသုံးပြုလျှင်လည်း မသိကျိုးကျွံပြုနေတတ်သည်။ ထိုသို့ အပြစ်ပေးခြင်းကို ဆရာ၊ ဆရာမများ အသုံးပြုနေခြင်းမှာ ၎င်းတို့အမှားချည်းပဲ မဟုတ်ပါ။ အချို့ ဖြစ်ရပ်များတွင် မိဘများကိုယ်တိုင်က လိုအပ်လျှင် ကလေးများ စည်းကမ်းလိုက်နာစေရန် ထိုသို့ အပြစ်ပေး၍ အုပ်ချုပ်ပါရန် တောင်းဆိုတတ်ကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ကျောင်းသားကိုယ်တိုင်က ၎င်းတို့ကို ထိုသို့အပြစ်ပေးခြင်းမှာ မှားယွင်းနေကြောင်း မသိရှိကြတော့ပေ။ တုတ်ဖြင့် ခြောက်ချက် ရိုက်ခြင်းကို ရွေးမည်လား၊ တစ်ပတ်ကြာမျှ ကျောင်းကိုနောက်ကျမှ ဆင်းမည်လားဟူ၍ ရွေးချယ်စရာ ပေးလာလျှင် ကျောင်းသားအချို့သည် အမြန်ဆုံးပြီးမြောက်မည့်ပြစ်ဒဏ်ကိုသာ လိုလားကြသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် တားမြစ်ချက်အချို့ရှိသော်လည်း အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို ဆက်လက်အသုံးပြုနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို အဆုံးသတ်ရန်မှာ စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့သော အပြစ်ပေးခြင်းများ လျော့ပါးသွားစေရန် လုပ်ဆောင်ချက်တချို့ကို မိတ်ဆက်ကျင့်သုံးနေပြီ ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် ကျောင်းသားများ စည်းကမ်းလိုက်နာစေရန် အခြားသော နည်းလမ်းဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း ဆရာ၊ ဆရာမများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း၊ မိဘများနှင့် ဆရာ၊ ဆရာမများကို ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်း၏ နောက်ဆက်တွဲ ဆိုးကျိုးများကို ပညာပေး ရှင်းလင်းပြခြင်းနှင့် ပညာရေးအဆင့်အတန်းမြှင့်တင်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် ကလေးများနှင့် မိဘများ၏ ပါဝင်မှုကို တိုးတက်လာအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်ဝေဖန်ခြင်း

ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို မည်သို့ တားဆီးမည်နည်း။

ယဉ်ကျေးမှုထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ မည်သို့သော ပံ့ပိုးမှုများဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ် ပေးခြင်းကို ရပ်တန့်နိုင်ပါသနည်း။ အောက်ပါနည်းလမ်းများသည် မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိစေနိုင်သနည်း။

- ၁။ ဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး - ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို ဥပဒေအဖြစ် အရေးယူနိုင်ရန် သတ်မှတ်ပြီး ကြီးလေးသော အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း။

- ၂။ ဆရာ၊ ဆရာမများကို အခြားသော ဆုံးမပွဲပြင်သည့်နည်းလမ်းများ (ဥပမာ - ကြိမ်ဖြင့် ရိုက်မည့် အစား နောက်ကျမှ အတန်းပေးဆင်းခြင်း) အသုံးပြုရန် ပြန်လည်ပညာပေးခြင်း။
- ၃။ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကြောင့် ကလေးငယ်တို့၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာတွင် ထိခိုက်မှုရစေနိုင်ပြီး ၎င်းသည် လူမှုဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝတရားဖြစ်သည့်အကျင့်များ ပြုမူလာနိုင်ခြင်း၊ ကျောင်းစာတွင် ရမှတ်လျော့နည်းခြင်း၊ ဒေါသ၊ ကိန်းမူ တိုးလာခြင်း၊ စာသင်ရသည်ကို မနှစ်သက်တော့ခြင်းနှင့် ကျောင်းထွက်သည့်နှုန်းမြင့်လာခြင်း စသော ရလဒ်များကို ဦးတည်သွားစေနိုင်ကြောင်း လူထု၏ အသိအမြင်ကို မြှင့်တင်ပေးခြင်း။
- ၄။ ကျောင်းများတွင် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဝင်ခြင်းနှင့် ကျောင်းသူကျောင်းသားများအတွက် အမည် ဖော်ရန်မလိုသော သတင်းပေးပို့ချက် ထားရှိနိုင်ခြင်းတို့ တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခြင်း။
- ၅။ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုများကို ဆန့်ကျင်ရန် မိဘများကို ပညာပေးခြင်း။

မေးခွန်းများ

- မည်သည့်နည်းလမ်းသည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သနည်း။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း။
- အဆိုပါ ဖြေရှင်းနည်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တွေ့ကြုံရမည့် စိန်ခေါ်မှုများကို ဖော်ပြပါ။

၁၀.၃.၃ ကလေးသူငယ်နှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်းမှု

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်းမှုသည် ဆိုးရွားသော ကလေးသူငယ်အကြမ်းဖက်မှု ပုံစံ တစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်း၏ ၂၀၀၂ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာတွင် တစ်ကမ္ဘာလုံး တွင် ကလေးငယ် မ သန်း ၁၅၀ ခန့်နှင့် ကျား ၇၃ သန်းခန့်တို့မှာ လိင်အကြမ်းဖက်မှုတွင် သားကောင် များဖြစ်ခဲ့ကြကြောင်း ဖော်ပြပါရှိပါသည်။ (ထပ်မံဖတ်ရှုစရာများကို ယခုအခန်း၏ နောက်ဆုံးအပိုင်း တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။) ၂၀၁၁ ခုနှစ် လေ့လာချက်အရ အာဖရိကတွင် မိန်းကလေးငယ် ၃၃% နီးပါးနှင့် အာရှတွင် ၂၃% တို့သည် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်းမှုကို တွေ့ကြုံခံစားနေရပါသည်။ ယောက်ျားလေးငယ်များ ခံစားရမှုနှုန်းမှာ နည်းပါးသည်ဟု ခန့်မှန်းရသော်လည်း ၂၀၁၁ ခုနှစ် စာရင်း အရ ယောက်ျားလေးငယ် ၁၀% နီးပါး ထိုသို့ပြုကျင့်ခံရကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အချို့သောအမှု များတွင် ကျူးလွန်သူများမှာ ၎င်းတို့အသိအကျွမ်းထဲက၊ အများအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များ ထဲက ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ မိန်းကလေးငယ်နှင့် အမျိုးသမီး သန်းပေါင်း ၁၀၀ မှ ၁၄၀ အထိ ၎င်းတို့၏ အမျိုးသမီးအင်္ဂါကို ပျက်စီးအောင် ဖြတ်တောက်ခံနေရကြောင်း တွေ့ရှိရာ ဆာဟာရ အာဖရိက တစ်ခုတည်းမှာပင်၊ အထူးသဖြင့် အီဂျစ်၊ ဆူဒန်၊ ဆိုမာလီယာနှင့် ဆီရီယာတို့တွင် တစ်နှစ်အတွင်း အမျိုးသမီး ၃ သန်းခန့် တွေ့ကြုံခံစားနေရပါသည်။

ကလေးသူငယ်များအပေါ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်းမှု ပြဿနာသည် ကလေး သူငယ်လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်မှုနှင့် အမွေပြုကျင့်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အသက် အရွယ်အပေါ် မူတည်ပြီး တားမြစ်သည့် ဥပဒေများ ပေါ်ပေါက်စေရန် အစပျိုးစေခဲ့သည်။ (ဇယား

၁၀. ၈၊ အခန်းခွဲ ၁၀. ၈ တွင် ကြည့်ရှုပါ။) ထိုပြစ်မှုများအတွက် ကြီးလေးသော ပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ် ထားသော်လည်း၊ ကလေးသူငယ်များအပေါ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်းမှုသည် အရှေ့တောင် အာရှနိုင်ငံများတွင် အများအပြား ဖြစ်ပေါ်နေဆဲဖြစ်သည်။ ကလေးသူငယ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြစ်မှု အတွက် ဥပဒေမရှိသော ဒေသများနှင့် လျစ်လျူရှုထားသော နိုင်ငံများတွင် အဆိုပါ ဥပဒေများကို ၁၉၆၀ ခုနှစ်များတွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် ၁၉၉၀ ခုနှစ် အစောပိုင်းနှင့် ထိုနှစ် မတိုင်မီတွင် ကလေးသူငယ်နှင့် အရွယ်မရောက်သေးသူများ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုများ ရှိခဲ့သည်။

ကလေးသူငယ်များကို လက်ထပ်ထိမ်းမြားစေခြင်း အစရှိသော ကလေးသူငယ်အပေါ် အချို့သော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်းမှုသည် ဥပဒေအရ အရေးယူခြင်းမှ ကင်းလွတ်နေခဲ့သည်။ တောင်အာရှနှင့် ပါကစ္စတန်၊ အာဖဂန်နစ္စတန်နှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်တို့တွင် မိန်းကလေးငယ်များကို အသက် ၁၂ နှစ်ခန့် အရွယ်ရောက်လျှင် ၎င်းတို့မိဘများက အတင်းအကျပ် ထိမ်းမြားပေးမှုများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ ထို့အတူ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကျေးလက်ဒေသမှ အမျိုးသမီး အများအပြားသည်လည်း အရွယ်မရောက်မီပင် အိမ်ထောင်ပြုကြရသည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် ကလေးသူငယ် လက်ထပ် ထိမ်းမြားမှုသည် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော အသွင်ဖြင့် မဖြစ်ပွားသော်လည်း အချို့ဒေသများတွင် ရှိနေတတ်ပါသည်။ ဥပမာ - ကမ္ဘာ့ကလေးများ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (UNICEF) ၏ စာရင်းအရ အင်ဒိုနီးရှား တွင် ဆယ်ကျော်သက် သတို့သမီးအရေအတွက် အများဆုံးရှိပြီး ၁၇% သော မိန်းကလေးငယ်များမှာ အသက် ၁၈ နှစ်မတိုင်မီ လက်ထပ်ထိမ်းမြားကြသည်။ အင်ဒိုနီးရှားတွင် တရားဝင် လက်ထပ် ထိမ်းမြားခွင့်ရှိသည့် အသက်အရွယ်မှာ ၁၆ နှစ် (မိဘ သဘောတူညီချက်နှင့်အတူ) ဖြစ်ရာ တစ်ကမ္ဘာ လုံးတွင် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်မှသာ လက်ထပ်ခွင့်ရှိသည်ဟု သတ်မှတ်ထား၍ အင်ဒိုနီးရှား၏ ဥပဒေမှာ အများနှင့်မတူ ဖြစ်နေလေသည်။ သို့သော် လူမှုရေးပြဿနာနှင့် ကွာရှင်းနှုန်း အနည်းငယ် သာရှိ၍ အင်ဒိုနီးရှား အခြေခံဥပဒေခုံရုံးက ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားနိုင်သည့် အသက် အရွယ် တိုးမြှင့်ပေးရန်ကို ငြင်းပယ်ခဲ့ပါသည်။ အမှန်မှာ ၎င်းတို့သည် ထိုသို့ အသက်အရွယ်ကို တိုးမြှင့်ပေးလိုက်လျှင် အိမ်ထောင်ဘက်မဟုတ်သူနှင့် အတူနေထိုင် ဆက်ဆံနိုင်ခြေ ပိုများသည်ဟု တွက်ဆကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မလေးရှားနှင့် ဖိလစ်ပိုင်တို့တွင်လည်း ထိုနည်းတူစွာပင် အချို့သော ကျေးလက်ဒေသများတွင် အရွယ်မတိုင်မီ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုများ ရှိနေသည်။

ကလေးသူငယ်များကို နိုင်ထက်စီးနင်းမှုသည် အခွင့်အာဏာရှိသူများ၏ နိုင်ထက်စီးနင်းမှုနှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုသို့သော အမှုအခင်း တော်တော်များများတွင် ကလေး ငယ်များနှင့် သိက္ခာမရှိသူများ ပါဝင်ပတ်သက်နေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုသူများသည် ကလေးငယ် တို့၏ မိသားစုဝင်သော်လည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုးများသော်လည်းကောင်း၊ ဆရာ၊ ဆရာမများသော် လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းခွင်မှ အလုပ်ရှင်များသော်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ လိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်း အပြစ်ခံရခြင်းကြောင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရေရှည်ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်ပြီး စိတ်ရောဂါကြောင့် စိတ်ဓာတ်ကျလွယ်ခြင်း၊ မူးယစ်ဆေးစွဲခြင်းနှင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှု လွန်ကဲခြင်း တို့ ခံစားရနိုင်ပါသည်။ လတ်တလော သုတေသနရလဒ်များတွင် ထိုသို့ ပြုကျင့်ခဲ့သူများသည်ပင်လျှင် ကလေးဘဝက လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်းမှု ပြုခံရသူများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဥပမာ - အာရှခြောက်နိုင်ငံတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ‘ကာကွယ်ပေးမည့် အဖော်များ’ (ထပ်မံဖတ်ရှုရန် စာရင်းတွင် ကြည့်ပါ) အမည်ဖြင့် သုတေသနတစ်ရပ်တွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်း ပြုကျင့်သူများ၏ သုံးပုံတစ်ပုံမှာ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ကလေးဘဝတွင် အပြုကျင့်ခံခဲ့ရဖူးသူများ ဖြစ်သည်။

နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်တွင် ဖော်ပြထားသည့် အခြားပြဿနာတစ်ရပ်မှာ ကလေးသူငယ်များကို ညစ်ညမ်းရုပ်ပုံများ ရိုက်ကူးရန် (သို့မဟုတ်) လိင်ကျေးကျွန်အဖြစ် အသုံးချရန်အတွက် ၎င်းတို့ကို အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ ရောင်းချခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သော အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများတွင် ကလေးသူငယ် ပြည့်တန်ဆာများအကြောင်း အစီရင်ခံတင်ပြကြပါသည်။ ဥပမာ - ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ECPAT (ထပ်မံဖတ်ရှုရန် စာရင်းတွင်ကြည့်ပါ) အဖွဲ့က ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် ကလေးပြည့်တန်ဆာ ခြောက်သောင်းခန့် ရှိလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းခဲ့သည်။ ထိုင်း၊ အင်ဒိုနီးရှားနှင့် မလေးရှားတို့တွင်လည်း ဖိလစ်ပိုင်လောက် မများသော်လည်း အလားတူပြဿနာကို ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

ဖြစ်ရပ်တော်တော်များများတွင် ကလေးပြည့်တန်ဆာကိစ္စသည် ခရီးသွားလုပ်ငန်းများနှင့် ချိတ်ဆက်လျက်ရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လိင်မုဆိုး ခရီးသွားများသည် ကလေးများကို လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အမြတ်ထုတ်ရန် လွယ်ကူသည့် တိုင်းပြည်များကိုသာ အဓိက ရွေးချယ်ခရီးသွားကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ လိင်မုဆိုး ခရီးသွားများရှိသည့် နိုင်ငံများတွင် ကနေဒါ၊ ဩစတြေးလျနှင့် အမေရိကန်တို့ ပါဝင်ပြီး၊ ယခုအခါ ထိုနိုင်ငံများအားလုံးတွင် နိုင်ငံပြင်ပ၌လည်း သက်ရောက်သော ဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ထားပြီးဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အဆိုပါ နိုင်ငံသားဖြစ်သော လိင်မုဆိုးတို့သည် ၎င်းတို့ နိုင်ငံပြင်ပတွင် ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုအတွက် ၎င်းတို့၏ မိခင်နိုင်ငံတွင် တရားစွဲဆို၍ အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခံရနိုင်ပါသည်။ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အမြတ်ထုတ်ခြင်းတွင် ကလေးသူငယ်တို့၏ အမြင်မတော်သော ရုပ်ပုံများ ထုတ်ဝေခြင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။

မှတ်သားဖွယ်ရာ

ကလေးသူငယ်များကို ရောင်းချခြင်း၊ လိင်ကျေးကျွန်ပြုခြင်းနှင့် ညစ်ညမ်းရုပ်ပုံများ ထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ တားဆီးမှု နောက်ဆက်တွဲ စာချုပ်ငယ်

ဤ စာချုပ်နောက်ဆက်တွဲကို ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ပြီး နှစ်နှစ်အကြာ ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် စတင် အသက်ဝင်လာခဲ့သည်။ ယခုအခါ အရှေ့တောင်အာရှတွင် စင်ကာပူမှအပ နိုင်ငံပေါင်း ၁၇၀ သဘောတူလက်မှတ် ရေးထိုးထားပြီး ဖြစ်သည်။

နောက်ဆက်တွဲ စာချုပ်၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ (၁) ကလေးသူငယ်များကို ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ လိင်ကျေးကျွန်ပြုခြင်းနှင့် အမြင်မတော်သည့် ရုပ်ပုံများ ရိုက်ကူးခြင်းကို ပြစ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ရန်၊ (၂) ထိုသို့သော လုပ်ဆောင်ချက်များကို တရားဥပဒေအရ အရေးယူရန်နှင့် (၃) ကျူးလွန်သူကို ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းဖြင့် ကလေးသူငယ်များကို အကာအကွယ်ပေးရာတွင် နိုင်ငံတော်၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို မြှင့်တင်ရန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

စာချုပ်နောက်ဆက်တွဲကို အရှေ့တောင်အာရှတွင် တွင်ကျယ်စွာ အသုံးပြုနေကြပါသည်။ အဓိက အသုံးပြုသည်မှာ အွန်လိုင်းမှ ကလေးသူငယ်တို့၏ မဖွယ်မရာ ဓာတ်ပုံများကို တားဆီးရန်အတွက် ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဖွံ့ဖြိုးဆဲ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် စာချုပ်နောက်ဆက်တွဲ ချုပ်ဆိုသည့်အချိန်က အင်တာနက်ပေါ်မှ ထိုသို့သော အမှုကိစ္စအတွက် ဥပဒေမရှိသေးသောကြောင့်

ဖြစ်သည်။ စာချုပ်နောက်ဆက်တွဲသည် ကလေးငယ်များ၏ မဖွယ်မရာရုပ်ပုံများကို တင်သည့် ဝက်ဘ်ဆိုက်များကို ဥပဒေအရ အရေးယူစေပါသည်။ စာချုပ်ပါ အခြားသော အချက်အလက် တစ်ခုမှာ ကလေးသူငယ် ပြည့်တန်ဆာဥပဒေနှင့် ဆက်စပ်ပါသည်။ ကလေးသူငယ်များနှင့် လိင် ဆက်ဆံခြင်းကို နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်အရေးယူနိုင်သော အမှုအနေနှင့် အရေးယူအပြစ်ပေးနိုင်ရန် စီမံထားကြသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်စုံတစ်ဦးသည် နိုင်ငံပြင်ပတွင် အပြစ်ကျူးလွန်သော်လည်း ၎င်း၏ မိခင်နိုင်ငံဥပဒေအတိုင်း အပြစ်ဒဏ်ကျခံရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤဖြစ်ရပ်အရ မည်သည့်နိုင်ငံသား ဖြစ်သည်ဆိုသည့်အချက်ပေါ်မူတည်ပြီး ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်၏ ပိုင်နက်တွင် ဖြစ်ပေါ် ခြင်း ဟုတ်၊ မဟုတ်ဆိုသည့်အချက်နှင့် မသက်ဆိုင်ပေ။ နောက်ဆုံးအချက်အနေဖြင့် စာချုပ်နောက် ဆက်တွဲသည် ၂၀၀၀ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် ပါလာမိုနောက်ဆက်တွဲ စာချုပ်ငယ်အပါအဝင် လူကုန် ကူးမှုများ ရပ်တန့်ရန် ချုပ်ဆိုသော စာချုပ်များထဲက တစ်ခုအပါအဝင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ (လူကုန် ကူးခြင်းကို အခန်း(၇)တွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်။)

၁၀.၄ ပညာသင်ကြားခွင့်

ပညာသင်ကြားခွင့်သည် ကလေးငယ်များအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော အရေးပါသည့် လူ့အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး CRC ၏ အပိုဒ် ၂၈ တွင်လည်းကောင်း၊ အခြားသော ပဋိညာဉ် စာချုပ်များဖြစ်သည့် ICESCR, MWC နှင့် CEDAW တို့တွင်လည်း အလေးအနက် ဖော်ပြထား ပါသည်။ အဆိုပါ သဘောတူညီချက်များအားလုံးတွင် လူမျိုး၊ ကျား-မ ကွာခြားချက်နှင့် အခြားသော အခြင်းအရာများ မည်သို့ရှိစေကာမူ ကလေးငယ်တိုင်းသည် မူလတန်းပညာကို မသင်မနေရ သင်ကြားခွင့်ရှိသည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ကလေးငယ်များကို ကျောင်းသို့ပို့နိုင်ခြင်းဖြင့် မလုံလောက်ဘဲ ၎င်းတို့သင်ယူရသည့် ပညာ၏ အရည်အသွေးနှင့် ပညာသင်ကြားရေး ဝန်းကျင် လုံခြုံစိတ်ချရမှုနှင့် ပြည့်မီရန် လိုအပ်ပါသည်။ တက္ကသိုလ်ပညာရေးသည် အရွယ်ရောက်သူများ အတွက် ရည်ညွှန်းပါသောကြောင့် ယခု အခန်းခွဲတွင် ကလေးငယ်များ မူလတန်းနှင့် အထက်တန်း ပညာများ သင်ကြားခွင့်ကိုသာလျှင် ညွှန်းဆိုဖော်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၀.၄.၁ ပညာသင်ကြားခွင့်ဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်းများ

ပညာသင်ကြားခွင့်သည် ပညာရေး အမျိုးအစားနှင့်အဆင့်အပေါ် မူတည်လျက်ရှိရာ ၎င်းကို မူလတန်း ပညာသင်ကြားခွင့် (အသက် ၅ နှစ်မှ ၁၂ အထိ)၊ အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းပညာ သင်ကြားခွင့် (၁၂ နှစ်မှ ၁၈ နှစ်အထိ)နှင့် တက္ကသိုလ် (သို့မဟုတ်) အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ပညာသင်ကြားခွင့် (အသက် ၁၈ နှစ်နှင့်အထက် များအတွက်) ဟူ၍ အဆင့်သုံးဆင့် ခွဲခြားနိုင်ပါ သည်။ မူလတန်းပညာရေးသည် မသင်မနေရ အခမဲ့ ဖြစ်ရပါမည်။ အသက် ၅ နှစ်မှ ၁၂ နှစ်အရွယ် ကလေးတိုင်း (ကျောင်းနေအရွယ် အသက် သတ်မှတ်ချက်သည် ဒေသအလိုက် အနည်းငယ် ကွာခြား ပါသည်) မူလတန်းပညာရေးကို အခမဲ့သင်ကြားခွင့် ရှိစေရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကား အခက် အခဲကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား (သို့မဟုတ်) ဒုက္ခသည်တို့၏ ကလေးဖြစ်ခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း ကလေးငယ်၏ မူလတန်းပညာ သင်ကြားခွင့်ကို ဖယ်ကြဉ်ထားခွင့်မရှိပါ။ ကလေးတိုင်း အခမဲ့မူလတန်းပညာ သင်ကြားကြရမည် ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် အထက်တန်းပညာရေးကိုလည်း ကလေးတိုင်း လက်လှမ်းမီခွင့်ရှိစေရမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် အထက်တန်းပညာရေးသည် မသင်မနေရသဘောမျိုး မဟုတ်သကဲ့သို့ အခမဲ့လည်း မဟုတ်ပေ။ သို့ရာတွင် အရှေ့တောင်အာရှရှိ အဓိကနိုင်ငံကြီးများတွင် အထက်တန်းပညာရေးကိုလည်း မသင်မနေရ အခမဲ့ပညာရေးအဖြစ် ဖော်ဆောင်နေပါသည်။ ထိုသို့ အထက်တန်းပညာရေးကို မသင်မနေရ ပညာရေးအဖြစ် ဖော်ဆောင်နေသော ဒေသများမှာ နိုင်ငံများအကြားတွင် ကွာခြားမှု ရှိနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ - မြန်မာနိုင်ငံရှိ မသင်မနေရ ပညာရေးစနစ်တွင် မူလတန်းအဆင့်နှင့် ခြောက်တန်းအထိ ပါဝင်ပါသည်။ အသက် ကိုးနှစ်အထိ (သို့မဟုတ်) မူလတန်းအဆင့်အတူ အထက်တန်းအဆင့်၏ ပထမသုံးနှစ်တာ (အသက် ဆယ့်ငါးနှစ်အထိ) အကျုံးဝင်ပါသည်။ နိုင်ငံ တော်တော်များများတွင် အထက်တန်းကျောင်းများအပါအဝင် အသက်ဆယ့်နှစ်နှစ်အထိ မသင်မနေရ ပညာရေးအဖြစ် သတ်မှတ်လေ့ရှိသည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် နိုင်ငံအများစုက ကိုးနှစ်တာအထိ မသင်မနေရ ပညာရေးကို ဖော်ဆောင်သော်လည်း၊ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် မြန်မာတို့က ခြောက်နှစ်တာ သာ မသင်မနေရ ပညာရေးကို ဖြည့်ဆည်းပေးရာ ပျမ်းမျှအားဖြင့် အသက် ၁၁ နှစ် (သို့မဟုတ်) ၁၂ နှစ်သည် ကျောင်းထွက်လေ့ရှိသည့် အသက်အရွယ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ကလေးလုပ်သားကို လျှော့ချ ရန်အတွက် ကလေးများ ကျောင်းတက်နိုင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ ကလေးများ အသက် ၁၁ နှစ်နှင့် ကျောင်းထွက်လျှင် ၎င်းတို့သည် လုပ်ငန်းခွင်သို့ဝင်ရန်အတွက် ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။ အခြားသော ပြဿနာတစ်ခုမှာ တရားဝင်အလုပ်လုပ်နိုင်သော အသက်အရွယ်မှာ အသက် ၁၄ (သို့မဟုတ်) ၁၅ နှစ်ဟု သတ်မှတ်လေ့ရှိသဖြင့် အသက် ၁၁ နှစ်တွင် ကျောင်းထွက်ပြီး အလုပ်လုပ်သော ကလေး တစ်ယောက်သည် နောက်ထပ်သုံးနှစ်တာမျှ မည်သည့်အလုပ်သမား အခွင့်အရေး ကာကွယ်မှုမျှ မရရှိဘဲ အလုပ်လုပ်ရပါလိမ့်မည်။ ထိုအချက်က ပြက်ပြက်ထင်ထင် ညွှန်ပြသည်မှာ အလုပ်လုပ်နိုင် သည့် အသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်ကို လျှော့ချပေးရန် မဟုတ်ဘဲ၊ မသင်မနေရ ပညာရေးစနစ် အကျုံးဝင်စေမည့် နှစ်ကာလကို တိုးမြှင့်ပေးရန် ဖြစ်လေသည်။

ပညာသင်ကြားခွင့် ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် ပညာရရှိစေခြင်းမှအစပြု၍ ပညာ၏အရည် အသွေးဆိုင်ရာ ကိစ္စများအပါအဝင် များစွာသော အကြောင်းအရာများနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များ ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းထားပါသည်။ မသင်မနေရ ပညာရေးဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများသည် ကလေး ငယ်များ ကျောင်းတက်နိုင်ရန် (သို့မဟုတ်) ကောင်းမွန်သော ပညာရေးကို ရရှိစေရန် အမြဲအာမခံချက် မပေးနိုင်ပါ။ ပညာရေးဆိုင်ရာ အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအရာရှိ ကတ်တာရင်း တွန်မတ်စ်ဗက်စကီနှင့် ICESCR အထွေထွေ မှတ်ချက် နံပါတ် (၁၃)တို့အရ နိုင်ငံတော်၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ‘အေ - လေးခု’ ဖြစ် အောက်ပါအတိုင်း အကျဉ်းရုန်းဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအခန်း ကျန်ရှိသော အပိုင်းတွင် ဒေသအလိုက် ပညာသင်ကြားခွင့် အနေအထားကို အေ - လေးခု ဖြင့် စံထား၍ ဆန်းစစ်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်သားဖွယ်ရာ

ပညာသင်ကြားခွင့် (‘အေ’လေးခု)

ရရှိနိုင်ခြင်း (Availability) - လူတိုင်းပညာသင်ကြားခွင့်ကို ရရှိနိုင်သည်။ စာသင်ကျောင်း၊ စာသင်ခန်းများနှင့် ထိုင်ခုံနေရာများသာ လုံလုံလောက်လောက် လိုအပ်ပါသည်။

လက်လှမ်းမီနိုင်ခြင်း (Accessibility) - ပညာရေးကို လူတိုင်း လက်လှမ်းမီနိုင်ခွင့် ရှိရမည်။ နေရာဒေသ ဝေးကွာခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကုန်ကျစရိတ်ကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကမှ ၎င်း၏ ပညာသင်ကြားခွင့်ကို ငြင်းပယ်ခံရခြင်း မရှိစေရပါ။

လက်ခံနိုင်ခြင်း (Acceptability) - သင်ကြားပေးသော ပညာရပ်များသည် လိုအပ်သော အရည်အသွေးပြည့်ဝသော ပညာဖြစ်ရမည်။ သက်ဆိုင်မှု ရှိရမည်။ ခေတ်မီနေရမည်။ ထို့ပြင် ကောင်းမွန်စွာ လေ့ကျင့်ပေးထားသော ဆရာ၊ ဆရာမများနှင့် သင်ထောက်ကူပစ္စည်း လုံလုံလောက်လောက်ဖြင့် သင်ကြားနိုင်ခွင့် ရှိရမည်။

လိုက်လျောညီထွေဖြစ်ခြင်း (Adaptability) - ပညာသင်ကြားရာတွင် ခေတ်မီနည်းစနစ်များ၊ ဥပမာ - ကွန်ပျူတာများဖြင့် ဆန်းသစ်တီထွင်နေသင့်သကဲ့သို့၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုငယ်မှ ကလေးများ (သို့မဟုတ်) မသန်စွမ်းကလေးများကဲ့သို့ သီးခြားအုပ်စုများ လက်လှမ်းမီနိုင်အောင်လည်း လိုက်လျောညီထွေ ရှိရပါမည်။ လိုက်လျောညီထွေရှိခြင်းဆိုသည်မှာ ကျား-မ သဘောတရားအရ (သို့မဟုတ်) လူမျိုး၊ အသားအရောင်အရ ခွဲခြားမှုကဲ့သို့သော စိန်ခေါ်မှုများကိုလည်း တုံ့ပြန်ဖြေရှင်းပေးနိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

၁၀.၄.၂ အရှေ့တောင်အာရှတွင် ပညာရရှိနိုင်ခြင်းနှင့် လက်လှမ်းမီနိုင်ခြင်း

ဒေသအတွင်းတွင် မူလတန်းပညာရေးကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် ဖြန့်ဝေနေသော်လည်း ကလေးတိုင်း ကျောင်းတက်နိုင်သည် မဟုတ်ချေ။ ပညာရရှိနိုင်ခြင်းကို အခြေခံကျကျ ဘာသာပြန်လျှင် နိုင်ငံအတွင်းတွင် ကလေးများအတွက် စာသင်ကျောင်းများ အလုံအလောက် ဆောက်ပေးခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရရာ အစိုးရအနေဖြင့် ကျောင်းများ လုံလုံလောက်လောက် ဆောက်လုပ်နိုင်ရန်နှင့် ဆရာ၊ ဆရာမများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရန် အရင်းအမြစ်များ ခွဲဝေနေရာကျရန် လိုအပ်ပါသည်။ လက်လှမ်းမီခြင်းဆိုသည်မှာ ကလေးများ ကျောင်းမတက်နိုင်ကြသည့် အခြေအနေကို အဓိက ရည်ညွှန်းလိုသဖြင့် ကလေးများ အလွယ်တကူလာရောက်နိုင်မည့်နေရာတွင် ကျောင်းရှိခြင်း၊ ကုန်ကျစရိတ်သက်သာခြင်း၊ ကလေးများ မိသားစုအတွက် အလုပ်လုပ်ရန် လိုအပ်နေသည့် အခြေအနေအပေါ် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းနှင့် ဘာသာစကား အတားအဆီး မရှိစေခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ဇယား ၁၀. ၃ တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများတွင် ကျောင်းအပ်နှုန်း မြင့်မားနေသော်လည်း၊ ဗီယက်နမ်မှအပ ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံး နိုင်ငံများတွင် မူလတန်းပညာရေးကို ဆုံးခန်းတိုင်အောင် မသင်ကြားသော ကလေးအရေအတွက်၊ ကျောင်းထွက်သော ကလေးအရေအတွက်မှာ မြင့်မားနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ထိုသို့ကျောင်းထွက်ရာခိုင်နှုန်း များပြားခြင်းမှာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကြောင့်

ကလေးကို ကျောင်းမှ အတင်းအကျပ်ထွက်စေကာ အလုပ်လုပ်ခိုင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် လျှင်လည်း ကုန်ကျစရိတ်ကြောင့် (ကျောင်းစရိတ်များ ကြီးမြင့်လွန်းခြင်းကြောင့်) သော်လည်းကောင်း၊ ပညာရေးအရည်အသွေး (ပညာသင်ကြားမှု အဆင့်နိမ့်လွန်း၍ ကလေးများ ကျောင်းမတက်ချင်ကြခြင်း) ကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည် မူလတန်းပညာရေးကို ကလေးတိုင်း ရရှိစေရန်နှင့် လက်လှမ်းမီနိုင်စေရန် စွမ်းဆောင်နိုင်ရုံမျှမက၊ ထိုကလေးများ ကျောင်းနေ မြဲအောင်လည်း ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့ အောင်မြင်မှုကို ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင်၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် အပြည့်အဝ ကျောင်းအပ်ကြသော်လည်း မူလတန်းကျောင်းသား လေးဦးတွင် တစ်ဦးသည် ဆုံးခန်းတိုင်အောင် မတက်ရောက်နိုင်ချေ။ အဆိုပါ ကိန်းဂဏန်းများက မည်သည့် အကြောင်းပြချက်ကြောင့်ဖြစ်စေ ပညာမရရှိခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ၊ ပညာကို လက်လှမ်းမီခြင်း ကြောင့်သာဖြစ်ကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြနေပါသည်။

ဇယား ၁၀.၃ အရှေ့တောင်အာရှရှိ မူလတန်းကျောင်းနေကလေးများ ရာခိုင်နှုန်း

နိုင်ငံ	မူလတန်း ကျောင်းအပ် ရာခိုင်နှုန်း #	မူလတန်း ကျောင်းထွက် ရာခိုင်နှုန်း	အထက်တန်း ကျောင်းအပ် ရာခိုင်နှုန်း	ပညာရေး အသုံးစရိတ် ရာခိုင်နှုန်း *
ဘရူနိုင်း	၉၄%	၃. ၆%	၁၀၆%	၃. ၈
ကမ္ဘောဒီးယား	၁၂၅%	၃၆%	၄၅%	၂. ၆
အင်ဒိုနီးရှား	၁၀၉%	၁၁%	၈၃%	၃. ၆
လာအို	၁၂၁%	၂၇%	၅၀%	၂. ၈
မလေးရှား	၁၀၁%	၀. ၉%	၇၁%	၅. ၉
မြန်မာ	၁၁၄%	၂၅. ၂%	၅၀%	၀. ၈
ဖိလစ်ပိုင်	၁၀၆%	၂၄. ၂%	၈၅%	၃. ၄
စင်ကာပူ **	-	၁. ၃%	-	၂. ၉
တီမော	၁၂၅%	၁၆%	၅၇%	၉. ၄
ထိုင်း ***	၉၃%	-	၈၇%	၇. ၆
ဗီယက်နမ် ****	၁၀၅%	၅. ၅%	-	

- အချက်အလက်များကို လူသားဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာ (၂၀၁၅) မှ ရယူပါသည်။
- # မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်း ကျောင်းနေအရွယ် ကလေးများဦးရေမှ ရာခိုင်နှုန်း (%)
 - * ဂျီဒီပီ၏ ရာခိုင်နှုန်း ဘယ်လောက် (%) ကို အသုံးပြုသည်
 - ** စင်ကာပူနိုင်ငံအတွက် ကိန်းဂဏန်း မရရှိပါ။
 - *** ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကျောင်းထွက်နှုန်း မဖော်ပြထားသော်လည်း၊ ကျောင်းသား ၈၇% မှာ အထက်တန်း ကျောင်းသို့ တက်ရောက်နိုင်သဖြင့် ကျောင်းထွက်ရာခိုင်နှုန်းမှာ နည်းလိမ့်မည် (၅% အောက်) ဟု ခန့်မှန်းရသည်။
 - **** ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ အထက်တန်းကျောင်း တက်ရောက်နိုင်မှု ကိန်းဂဏန်း မရရှိပါ။ သို့ရာတွင် တက္ကသိုလ်သို့ သွားရောက်နိုင်သူမှာ ၂၅% ရှိ၍ (ထိုပမာဏကို များသည်ဟု ယူဆကောင်း ယူဆနိုင် သည်) ကျောင်းထွက်ရာခိုင်နှုန်း နည်းပါးနိုင်ပါသည်။

ကလေးများ ပညာဆုံးခန်းတိုင်အောင် မသင်ကြားနိုင်ခြင်း အကြောင်းအရင်း အမျိုးမျိုး ရှိနိုင်ပါသည်။ အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ စီးပွားရေးမပြေလည်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်။ အချို့သော မိဘများမှာ အလွန်ဆင်းရဲသောကြောင့် ပညာရေးသည် အခမဲ့ဖြစ်လျှင်တောင်မှ စာအုပ်၊ ကျောင်း ဝတ်စုံ၊ ခရီးစရိတ်၊ နေ့လယ်စာ၊ ခဲတံ စသည်တို့အတွက် ထပ်ဆောင်းပေးရသော အဖိုးအခများကြောင့် ကလေးများကို ကျောင်းမထားနိုင်ကြပါ။ ထို့ကြောင့် အစိုးရအနေဖြင့် ကလေးငယ်များ ပညာရေးကို လက်လှမ်းမီစေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကျောင်းဝတ်စုံများ၊ အစားအသောက်များနှင့် ကျောင်းသို့ လာရမည့်ခရီးအတွက်ပါ ပံ့ပိုးမှုများ ပေးသင့်ပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါက ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော မိသားစု များတွင် ကလေးသည် မိသားစုကို ကူညီရန်အတွက် အလုပ်လုပ်ရပါသည်။

ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းသည်လည်း ကလေးငယ်များပညာရေးကို လက်လှမ်းမီစေသည့် အခြား သော အကြောင်းအရင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မြင်တွေ့နေရသည်မှာ မိန်းကလေးငယ် များသည် ပညာရေးတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံ ခံနေရပါသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း တော်တော်များများက မိန်းကလေးတစ်ယောက်၏ဘဝတွင် ၎င်း၏တာဝန်မှာ ခင်ပွန်းသည်နှင့် ကလေးများကို ပြုစုစောင့် ရှောက်ရန်သာ ဖြစ်သည်။ ပညာသင်ကြားခြင်းသည် ၎င်းတို့အတွက် အဓိပ္ပာယ်မရှိဟု ယူဆကြသည်။ ကံအားလျော်စွာ အရှေ့တောင်အာရှတွင် မိန်းကလေး ကျောင်းနေနှုန်းမှာ ယောက်ျားလေးထက် လျော့နည်းသော်လည်း အဆိုပါ ရှေးဆန်သည့်အယူအဆများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ကိုင်မထား ကြပါ။ လတ်တလော လေ့လာချက်များအရ ထိုင်းနိုင်ငံကဲ့သို့ အချို့သောနိုင်ငံများတွင် မိန်းကလေး ငယ်များသည် ယခုအခါ ယောက်ျားလေးများထက်ပင် ပညာရေးမျှော်မှန်းချက် ကြီးလာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဒေသအတွင်းတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ကြိုတွေ့ခံစားနေရသော အခြားသော အုပ်စုများမှာ လူမျိုးစုငယ်မှ ကလေးများနှင့်ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားတို့၏ ကလေးငယ်များ ဖြစ်ပါသည်။ မလေးရှားနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံကဲ့သို့သော ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား အများအပြားရှိသော နိုင်ငံများတွင် မူလတန်းပညာကို လက်လှမ်းမီနိုင်သည့် ကလေးငယ်များစွာ ရှိပါသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် စာရွက်စာတမ်းမရှိသော ကလေးငယ်များသည် ကျောင်းတက်ခွင့်မရှိပါ။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ထိုသို့သော ကလေး ငယ်များ တရားဝင်ကျောင်းတက်ခွင့် ရှိစေရန် စီစဉ်ပေးသော်လည်း၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ ကလေးငယ် တော်တော်များများမှာ စာသင်ခန်းတွင်လည်းကောင်း၊ ကစားကွင်းတွင်လည်းကောင်း အခြားသော ကျောင်းသားများက ခွဲခြားဆက်ဆံကြမည်ကို စိုးရိမ်ပူပန်ကြခြင်း၊ ကျောင်းသို့ အသွား အပြန်လမ်းကြောင်းတွင် ရဲသားများ ဖမ်းဆီးကြမည်ကို စိုးရိမ်ခြင်း၊ ထိုသို့ ဖမ်းဆီးခံရပါက ထိုင်း ဘာသာစကား ရေလည်အောင် မပြောတတ်ခြင်းတို့ကြောင့် လက်တွေ့တွင် စာသင်ခန်းသို့ မလာ ရောက်နိုင်ကြပေ။ တို့ပြန်လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ရပ်အနေဖြင့် အချို့အဖွဲ့အစည်းများသည် ထိုကဲ့သို့ သော အုပ်စုများအတွက် အထူးသီးသန့်ကျောင်းများ တည်ထောင်ပေးကြပါသည်။ သို့ရာတွင် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ပထမစိန်ခေါ်ချက်မှာ ၎င်းတို့၏သင်ရိုးကို အစိုးရက အသိအမှတ် မပြုခြင်းကြောင့်၊ အဆိုပါ ကျောင်းများသို့ တက်ရောက်သော ကလေးငယ်များမှာ အရည်အချင်းမမီဟု သတ်မှတ်ခံရသည်။ ဒုတိယအနေဖြင့် အချို့ကလေးငယ်များမှာ အိမ်မှာသာနေပြီး မိဘကို ကူညီ လုပ်ကိုင်ပေးရန် နည်းလမ်းကိုသာ ရွေးချယ်ကြသဖြင့် ကျောင်းမလာကြပေ။ အဆိုပါ အခြေအနေ များသည် တောက်တိုမယ်ရအလုပ် (ဥပမာ - ပုစွန်အခွံခွာခြင်း၊ သေတ္တာထဲထည့်ခြင်း၊ ရုပ်အင်္ကျီ

ချုပ်ခြင်း စသည်တို့) လုပ်သော မိဘများနှင့်နေရသော ကလေးများတွင် ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသည်။ ထိုအလုပ်များတွင် ကလေးငယ်တို့သည် မိဘကိုကူညီနိုင်လျှင် မိသားစု ဝင်ငွေတိုးရေးအတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း လက်လှမ်းမီနိုင်မှုသည် ဒေသအတွင်းတွင် သိသာ ထင်ရှားသော ပြဿနာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများတွင် ကျောင်းနေကလေး ၅၅% သာလျှင် အထက်တန်းပညာရေးသို့ ရောက်ရှိပါသည်။ ဤပြဿနာ ပြေလည်စေရန်အတွက် အစိုးရသည် ပညာရေးကို အခမဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ငွေကုန်ကြေးကျ သက်သာစေသောနည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း စီစဉ်ပေးသင့်ပြီး၊ နွမ်းပါးအုပ်စုများနှင့် လူမျိုးစုငယ်များ အတွက်လည်း ပို၍ လက်လှမ်းမီနိုင်စေမည့် ကျောင်းများ တည်ဆောက်ပေးသင့်ပါသည်။ ကလေးငယ် များ ကျောင်းတက်နိုင်သည်ဟု ဆိုခြင်းထက် ၎င်းတို့သည် ကျောင်းတွင် စာသင်ယူနိုင်စွမ်းရှိခြင်းက အဓိကကျပါသည်။ ပညာရေး၏ အရည်အသွေး၊ လက်ခံနိုင်သော ပညာရေးနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်သော ပညာရေးအကြောင်း ဆက်လက်ဆန်းစစ်ပါမည်။

၁၀.၄.၃ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် လက်ခံနိုင်သော ပညာရေးနှင့်လိုက်လျောညီထွေရှိသော ပညာရေးဖြစ်ခြင်း

လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းတွင် ပညာရေး၏ အရည်အသွေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ‘လူသား ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးကို အပြည့်အဝတိုးတက်စေခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံလွတ်လပ် ခွင့်ကို လေးစားလိုက်နာမှုကို မြှင့်တင်ခြင်း’ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ထိုသို့သော ဖွင့်ဆို ချက်ကို ICESCR (အပိုဒ် ၁၃) တွင်လည်း တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် CRC ၏ အပိုဒ် ၂၉ တွင် လည်း ကလေးမိဘများ၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် တန်ဖိုးထားမှုများ၊ တာဝန်ခံသည့် လူမှုရေးအမြင်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုပါ အလေးထားရန် ညွှန်းဆိုချက် ပါရှိပါသည်။ ပညာရေး၏ အရည်အသွေး ဟုဆိုရာတွင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ၊ စာသင်ခန်းနှင့် သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ၏ အနေအထား အဆင့်အတန်းနှင့် ဆရာ၊ ဆရာမများ၏ အရည်အချင်း အစရှိသည့် အခြင်းအရာများအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။

သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအကြောင်းဆိုရလျှင် ကလေးငယ်များသည် ၎င်းတို့ သင်ကြားခဲ့ရသည် များကို ၎င်းတို့၏ လူမှုဝန်းကျင်သို့ ပြန်လည်တင်ပြနိုင်စွမ်းရှိရမည်။ နိုင်ငံများကြားတွင် သင်ရိုး ညွှန်းတမ်းပါ အကြောင်းအရာများ အမျိုးမျိုး ကွဲပြားနေနိုင်သော်လည်း အခြေခံစာတတ်မြောက်မှုနှင့် ဂဏန်းတတ်မြောက်မှုမှာ သိပ္ပံနှင့်လူမှုရေးသိပ္ပံ ဘာသာရပ်များကဲ့သို့ အရေးပါလှပါသည်။ သမိုင်း၊ အမျိုးသားရေးဝါဒ၊ လိင်ပညာပေးနှင့် ဘာသာရေး အစရှိသော ဘာသာရပ်များသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ အငြင်းအခုံဖြစ်စေသည်။ ဆွေးနွေးချက်နှင့် အပြန်အလှန်ဝေဖန်ခြင်း အပိုင်းတွင် တွေ့မြင်ရသည့် အတိုင်း နိုင်ငံတော်သည် အမျိုးသားရေးအမြင်နှင့် ဘာသာရေးရည်မှန်းချက်များကို ပညာရေးတွင် ထည့်သွင်း အသုံးပြုကောင်းချင်ပါသည်။ အခန်း(၈)တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည့်အတိုင်း နိုင်ငံအများစု၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် ၎င်းတို့နိုင်ငံ၏ သမိုင်းအကြောင်း အမှန်အတိုင်း တိတိကျကျ မသင်ကြားပေး ကြပါ။ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနှင့်စစ်တပ်၏ အဆိုးဘက်ကျရောက်နေသော အခန်းကဏ္ဍနှင့်

အများအားဖြင့် ချန်လှပ်ထားခဲ့ပြီး အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများအပေါ် မနှစ်မြို့ရခြင်းအကြောင်းများကိုမူ ဖော်ပြကြပါသည်။ ဥပမာ - ထိုင်းနိုင်ငံသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၅၀ ခန့်က ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် မြန်မာအင်ပါယာနှင့် စစ်ပွဲပဋိပက္ခအကြောင်းကို သင်ခန်းစာများတွင် ထည့်သွင်းသင်ကြားနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်ဝေဖန်ခြင်း

အမျိုးသားရေးဝါဒသည် ပညာသင်ကြားရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်သင့်ပါသလား။

အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများတွင် ပညာသင်ကြားရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်တွင် မျိုးချစ်စိတ်နှင့် ဘာသာရေးယုံကြည်မှုများ မြှင့်တင်ရန်လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ဥပမာ - အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ‘လူတိုင်း အတွက် ပညာရေး’ (၂၀၀၃) မူဝါဒတွင် ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများသည် ‘တစ်ဆူတည်းသော ဘုရားကိုသာ စူးနစ်ယုံကြည်မှု ရှိနေစေရမည်၊ သစ္စာစောင့်သိရမည်’ ဟု ဖော်ပြပါရှိပါသည်။ လာအို နိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေတွင်မူ ပညာရေးသည် ‘မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်နှင့် ပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ် အုပ်ချုပ် ရေးကို မြှင့်တင်ပေးရမည်’ ဟု ပါရှိပါသည်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ ပညာရေးဥပဒေတွင်လည်း ပညာ သင်ကြားရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်သည် ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများ ‘နိုင်ငံတော် လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ အတွေးအခေါ်အပေါ် သစ္စာစောင့်သိရန်၊ ကိုယ်ရေးကိုယ်သွေး၊ နိုင်ငံသားတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် အရည်အသွေးများကို ပုံစံသွင်းမြှင့်တင်ရန်’ ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

အမျိုးသားရေးဝါဒသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ ပဋိပက္ခနှင့်စစ်ပွဲများ ဖြစ်ပွားစေတတ်သကဲ့သို့ တစ်ဖက် တွင်လည်း ၎င်းသည် လူတို့ကို တစ်စုတစ်စည်းတည်းဖြစ်ရာ ဘုံရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်များကို အတူ တကွ အကောင်အထည်ဖော်ရန် တစ်သွေးတည်းတစ်သားတည်း ဖြစ်စေပြန်ပါသည်။ ဥပမာ - လူထုသည် မိမိနိုင်ငံ အားကစားအသင်းကို အားပေးကြခြင်း၊ နိုင်ငံသားတစ်ဦးဦး ထင်ရှားသော ဆုတံဆိပ်များ ရရှိလာလျှင် ဂုဏ်ယူကြခြင်းမှာ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အဆို ဘက်တွင် အမျိုးသားရေးဝါဒကို သင်ကြားခံရသော ကျောင်းသားများသည် ၎င်းတို့နိုင်ငံအတွက် စိတ်ကြီးဝင်သည့် ခံစားချက်မျိုး ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

မေးခွန်းများ

- အမျိုးသားရေးစိတ်ကို မည်သို့လေ့ကျင့်ပေးသင့်သနည်း။
- မည်သည့်အခါတွင် အမျိုးသားရေးစိတ်ရှိအောင်ကို သင်ကြားပေးခြင်းက သင့်တော်ကောင်း မွန်ပြီး၊ မည်သည့်အချိန်တွင် သင့်တော်ခြင်းမရှိသနည်း။

သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအပြင် ပညာရေး၏အရည်အသွေးကို အကဲဖြတ်ပေးနိုင်သည့် အခြားသော အကြောင်းအရာများ ရှိပါသေးသည်။ ၎င်းတို့တွင် အောက်ပါအချက်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

- **စာသင်ကျောင်းရှိ ပုံပိုးပစ္စည်းများ** - စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်၊ ကျောက်သင်ပုန်းနှင့် လုံလောက်စွာ ကျယ်ဝန်းသော စာသင်ခန်းနှင့် အိမ်သာ၊ ကစားကွင်း၊ ရာသီဥတုဒဏ်ခံနိုင်သော အမိုးအကာ စသည့် ပုံပိုးအဆောက်အအုံများ ပါဝင်ပါသည်။

- **အရည်အချင်းပြည့်ဝသော ဆရာ၊ ဆရာမများ** - ဆရာ၊ ဆရာမများကို အရည်အချင်းပြည့်ဝနေစေရန် လိုအပ်သော လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုများ ရှိရပါမည်။
- **သတင်းအချက်အလက်များကို လက်လှမ်းမီနိုင်ခြင်း** - စာကြည့်တိုက်၊ ပညာရေးအတွက် လိုအပ်သော စာအုပ်စာတမ်းများနှင့် အခြားသော သတင်းအရင်းအမြစ်များ ထားရှိပေးခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။
- **လုံခြုံ၍ ခွဲခြားမှုမရှိသော သင်ကြားရေးဝန်းကျင်** - ကလေးငယ်များသည် အနိုင်ကျင့်ခံရခြင်း၊ အန္တရာယ်မှ ကင်းဝေးလုံခြုံရမည်။ ကျောင်းသို့ ဘေးကင်းစွာ ရောက်ရှိနိုင်ရမည်။ မိန်းကလေးငယ်များသည် ယောက်ျားလေးများ (သို့မဟုတ်) အမျိုးသား ဆရာများ၏ ခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင်မှုများမှ ကင်းဝေးရမည်ကို ဆိုလိုပါသည်။
- **အားလုံးပါဝင်သော သင်ကြားရေးနည်းစနစ်** - ကလေးငယ်များကို မေးခွန်းမေးတတ်ရန်၊ စူးစမ်းတတ်ရန် အားပေးသင့်သည်။ သူတို့ကို မည်သို့သော လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုတွင် မဆို ပါဝင်ခွင့်ကို ခွင့်ပြုရမည်။ ပညာရေးဟုဆိုရာတွင် သင်ကြားရေးကို အားပေးသော လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုသာမက လူမှုဆက်ဆံရေး ကျယ်ပြန့်စေသော လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များလည်း ပါဝင်ပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အချက်များအပြင် ပညာရေး၏ အရည်အသွေးနှင့် သက်ဆိုင်သော အခြင်းအရာများစွာ ကျန်ရှိပါသေးသည်။ သို့ရာတွင် အထက်ပါအချက်များသည် အဓိကအခြင်းအရာများ ဖြစ်ပါသည်။

အရှေ့တောင်အာရှတွင် အများအားဖြင့် ကြုံတွေ့နေရသော ပြဿနာတစ်ရပ်မှာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့် အသုံးမများသောဘာသာစကား ကိုပြောဆိုနေသည့် မျိုးနွယ်စုမှ ကလေးငယ်များကို စာသင်ကြားရာတွင် အသုံးပြုရသော ဘာသာစကားနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နောက်ခံအကြောင်းတရား အမျိုးမျိုးနှင့်လာသော ကလေးငယ်များအားလုံး ပါဝင်လာစေရန်အတွက် ပေးဝေလိုက်သော ပညာရေးသည် လိုက်လျောညီထွေရှိပြီး အရည်အသွေးရှိမှုသာ လက်ခံနိုင်ဖွယ် ရှိပါသည်။ သင်ခန်းစာအများစုကို နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသော်လည်း အရှေ့တောင်အာရှတွင် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာစကားမျိုးစုံ ထွန်းကားသည်ဖြစ်ရာ နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကို အိမ်တွင် သုံးစွဲပြောဆိုခြင်းမရှိသော ကလေးငယ်များစွာ ရှိပါသည်။ ဥပမာ - အင်ဒိုနီးရှားသည် ဘာသာစကားပေါင်း ၇၀၀ ကျော်နှင့် ဘာသာစကားမျိုးကွဲများ အစုံလင်ဆုံး တိုင်းပြည်ဖြစ်ပြီး၊ လူဦးရေ၏ ထက်ဝက်အောက်သည် ဘာဟာဆာ ဘာသာစကားကို မိခင်ဘာသာစကားအဖြစ်သုံးစွဲပြီး အစိုးရကျောင်းများတွင်ပါ အသုံးပြုပါသည်။ ထို့ကြောင့် အကယ်၍ ကလေးများသည် နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကို မပြောဆိုတတ်လျှင် ဆရာ၊ ဆရာမများ၏ သင်ကြားမှုများ (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားဖြင့် ရေးသားထားသော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို မည်သို့နားလည်နိုင်မည်ဆိုသည့် ကိစ္စအတွက် အငြင်းပွားကြရပါသည်။ ထိုအကြောင်းပြချက်ဖြင့် ကလေးများသည် နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကို သင်ယူသင့်ပြီး၊ သို့မှသာ အထက်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသို့ တက်လှမ်းကာ အလုပ်အကိုင်ကောင်းများလည်း ရရှိနိုင်မည်ဟူ၍ ငြင်းခုံဆွေးနွေးကြပါသည်။

ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်ဝေဖန်ခြင်း

လူမျိုးစုငယ်မှ တိုင်းရင်းသားကလေးငယ်များအတွက် ဘာသာစကား လမ်းညွှန်ချက်

ဒေသအဝန်းတွင် နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကို မပြောဆိုသော တိုင်းရင်းသားကလေးငယ် များစွာ ရှိပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် ရာချီသော တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်များသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် ဘာသာစကား (ဥပမာ - မြန်မာနိုင်ငံတွင် ချင်း၊ ကချင်နှင့် နဂါ၊ ထိုင်းနှင့် လာအိုနိုင်ငံတို့တွင် အခါနှင့် မုန်း မျိုးနွယ်စုနှင့် အင်ဒိုနီးရှားတွင် ဒိုင်ယက်နှင့် ပါပူးယန်း စသည်တို့) ကိုသာ ပြောဆို ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် သင်ကြားရေးတွင် နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကို အသုံးပြုသင့်ပါသလား၊ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့အိမ်တွင် ပြောဆိုသော ဘာသာစကားကိုသာ အသုံးပြုသင့်ပါသလား။ ကောင်းကျိုး နှင့် ဆိုးကျိုးများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကို သင်ကြားသင့်ခြင်း အကြောင်းရင်း

- အကယ်၍ ကလေးတစ်ယောက်သည် အထက်တန်းကျောင်းနှင့် တက္ကသိုလ်အထိပါ တက် ရောက်ရန် ရည်မှန်းထားလျှင် ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကို သင်ကြားရေးအတွက် လိုအပ်သည့် ကြားခံဘာသာစကားအဖြစ် သင်ယူတတ်မြောက်ထားသင့်ပါသည်။
- အလုပ်အကိုင်အများစုတွင် နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကိုသာ အသုံးပြုကြသည်။
- အစိုးရလုပ်ငန်းများ (ဥပမာ - ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် စာမေးပွဲ) တို့တွင်လည်း ပုံမှန်အားဖြင့် နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကိုသာ အသုံးပြုသည်။
- ဆရာ၊ ဆရာမအများစုကလည်း နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားဖြင့်သာ ပြောဆိုကြရာ၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားပြောဆိုတတ်သည့် ဆရာ၊ ဆရာမများရရန် (သို့မဟုတ်) ၎င်းတို့ကို တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားသင်ကြားပေးရန် အခက်အခဲရှိနိုင်ပါသည်။
- နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကို ပြောဆိုနိုင်သော ကလေးများသည် ဇာတ်လမ်းများနှင့် တေးဂီတ များကို နားလည်ခံစားနိုင်ခြင်း၊ အများနည်းတူ သီချင်းဆိုနိုင်ခြင်းနှင့် အပြန်အလှန် စာတိုပို့ ဆက်သွယ်နိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ကျယ်ပြန့်သော လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းကို တည်ဆောက်နိုင်စွမ်း ရှိပါလိမ့်မည်။

တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားကို သင်ကြားသင့်ခြင်း အကြောင်းရင်း

- အကယ်၍ ကလေးများသည် ဆရာ၊ ဆရာမ ပြောသည်ကို နားမလည်ခဲ့လျှင် သင်ခန်းစာများ သင်ယူတတ်မြောက်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။
- ကလေးငယ်များသည် အိမ်တွင် ၎င်းတို့မိသားစုနှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုနိုင်စွမ်း ရှိရမည်။
- တိုင်းရင်းသားတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုကို လေးစားသင့်သည်။ ထို့ပြင် အကယ်၍ ကလေးတို့သည် ၎င်းတို့၏ မိခင်ဘာသာစကားကို ဆက်လက်မသုံးစွဲတော့လျှင် ၎င်းတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု ရေသောက်မြစ်နှင့် ထိတွေ့နိုင်စွမ်း ဆုံးရှုံးသွားပါလိမ့်မည်။

မေးခွန်းများ

- စာသင်ကျောင်းများတွင် မည်သည့်ဘာသာစကားကို အသုံးပြုသင့်သနည်း။
- ကလေးများအားလုံးသည် နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကို ပြောဆိုနိုင်ခြင်းကြောင့် အထက်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်နိုင်သည်ဟုဆိုခြင်းမှာ အကျိုးအကြောင်း ပြည့်စုံခိုင်လုံပါသလား။
- အစိုးရသည် ဒေသယဉ်ကျေးမှုကို လေးစားသင့်သည်ဟု မယူဆသင့်ပြီလား။ အကယ်၍ ကလေးများသည် ၎င်းတို့၏ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားကို ဆက်လက်သုံးစွဲပြောဆိုခြင်း မရှိတော့လျှင် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာအမွေများ ပျောက်ကွယ်သွားနိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကြောင့် မသန်စွမ်းကလေးငယ်များ ကျောင်းသို့လက်လှမ်းမီနိုင်ရန် ခဲယဉ်းစေပါသည်။ ခန့်မှန်းခြေအရ ကလေးများ၏ ၃% မှ ၅% သည် မသန်စွမ်းသူများဖြစ်ရာ အရှေ့တောင်အာရှရှိ စာသင်ကျောင်းများတွင် မသန်စွမ်းကလေး အရေအတွက် နည်းပါသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းများတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် မသန်စွမ်းကလေးများကို သင်ကြားနိုင်ရန် လိုအပ်သည့် သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ တပ်ဆင်ထားခြင်းမရှိသကဲ့သို့ ဆရာ၊ ဆရာမများကိုလည်း မသန်စွမ်းကလေးကို မည်သို့သင်ကြားရမည်ကို လေ့ကျင့်ပေးထားခြင်း မရှိပါ။ ဥပမာ - လက်သင်္ကေတ ဘာသာစကားကို နားလည်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အမြင်အာရုံချို့တဲ့သူများအတွက် လက်ဖြင့် စမ်းသပ်ဖတ်ရှုနိုင်သော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းထားရှိမှုများ မရှိသလောက် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် မိဘများသည် သူတို့၏ မသန်စွမ်းသားသမီးများကို ကျောင်းထားရမည်ကို ရှက်ရွံ့သကဲ့သို့ အခြားသူများ၏ အနိုင်ကျင့်မှုခံရမည်ကိုလည်း စိုးရိမ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် မသန်စွမ်းကလေးငယ်တို့သည် ပညာရေးနှင့် ဝေးရလေသည်။

မသန်စွမ်းကလေးငယ်များနှင့် တိုင်းရင်းသားကလေးငယ်များသည် ပညာရေးကို လက်လှမ်းမီနိုင်သော (သို့မဟုတ်) အစိုးရ၏ ပျက်ကွက်မှုကြောင့် လက်လှမ်းမီပြီး လက်ခံနိုင်သည့် အရည်အသွေးနှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိသော ပညာရေးကို မရရှိနိုင်သည့် အုပ်စုဖြစ်ပါသည်။ ယခုအပိုင်းတွင် ကလေးငယ်များ၏ ပညာသင်ကြားခွင့် ပြည့်မီစွာရရှိမှု ရှိ၊ မရှိကို ‘အေ -လေးခု’ ပုံစံဖြင့် ဆန်းစစ်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ နောက်လာမည့်အပိုင်းတွင် တိုင်းရင်းသားနှင့် ဌာနေမျိုးနွယ်စုငယ်မှ ကလေးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အကျဉ်းရုံးဆန်းစစ်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၀.၄.၄ အရှေ့တောင်အာရှရှိ လူမျိုးစုငယ်နှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသား ကလေးငယ်များကို ကာကွယ်ပေးခြင်း

ဤအပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်က လူမျိုးစုငယ်နှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများက ကလေးငယ်များကို မည်သို့ပြုမူဆက်ဆံသည်ကို သိရှိရန်အတွက် ကျောင်းအပ်လက်ခံသည့် ပုံစံနှင့် အကာအကွယ်ပေးမည့် ဥပဒေနှင့်မူဝါဒများ ထုတ်ပြန်ထားခြင်းတို့ကို ဆန်းစစ်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဌာနေတိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုဝင် ကလေးတစ်ယောက်သည် သူ၏ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတွင် အခြားသူများကဲ့သို့ ၎င်းတို့၏ယဉ်ကျေးမှုကို ခံမိခွင့်၊ ကိုးကွယ်သော ဘာသာတရားအတိုင်း လိုက်နာခွင့် (သို့မဟုတ်) သူ၏ ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကားကို အသုံးပြုခွင့်ကို ရရှိစေရပါမည်။ (အပိုဒ် ၃၀)

အပိုဒ် ၃၀ ကို အခြား သဘောတူစာချုပ်များတွင် ဖော်ပြထားသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မရှိစေရေးမူ၊ ပညာသင်ကြားခွင့်နှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုရယူနိုင်ခွင့် အချက်များ အပါအဝင် CRC တွင် ပါရှိသည့် အခြားသော အခွင့်အရေးတို့နှင့် အတူပူးတွဲ ဖတ်ရှုသင့်ပါသည်။

နိုင်ငံအများစုမှာ တိုင်းရင်းသားနှင့် ဌာနေလူမျိုးစု ကလေးငယ်များအတွက် သီးခြားဥပဒေများ မရှိသော်လည်း၊ အားလုံးသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိစေရေးမူအရ ၎င်းတို့ကို အသိအမှတ်ပြုကြပါသည်။ သို့သော် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိစေရေးမူသည် တိုင်းရင်းသားဖြစ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ဌာနေလူမျိုးစုဖြစ်ခြင်းအတွက် သီးခြားပြုလုပ်ထားခြင်း မဟုတ်ပါ။ ဆိုရပါလျှင် အင်ဒိုနီးရှားနှင့် မလေးရှားတို့တွင် ဥပဒေထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ အင်ဒိုနီးရှား၏ ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေသည် နိုင်ငံတော်၏ယဉ်ကျေးမှုကို အကာအကွယ်ပေးထားပြီး၊ ကလေးသူငယ်များကိုလည်း ‘အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမှ’ အကာအကွယ်ပေးရန် ပြဌာန်းထားပါသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံတွင်လည်း အလားတူစွာပင် ၎င်းတို့၏ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ‘မည်သည့်ဥပဒေတွင်မဆို နိုင်ငံသားများကို ၎င်းတို့၏ ကိုးကွယ်သောဘာသာ၊ အသားအရောင်၊ မျိုးရိုး၊ မွေးဖွားရာနေရာ၊ ကျား-မ ဖြစ်ခြင်းအချက်တို့ကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိစေရ’ ဟု ပြဌာန်းထားပါသည်။

လာအိုနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ အစိုးရတို့သည် ထို့ထက်ပို၍ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ လာအိုနိုင်ငံတွင် ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ‘ခေတ်သစ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုငယ်များဆိုင်ရာ ပါတီဗဟိုအဖွဲ့၏ဆုံးဖြတ်ချက်’ အမည်ရသော မူဝါဒအရ လာအိုနိုင်ငံကို လူမျိုးကွဲစုံလင်သော တိုင်းပြည်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုစေပါသည်။ ထိုသို့ အသိအမှတ်ပြုနိုင်ရန်အတွက် (၁) တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုငယ်များ၏ လူမှုအဆင့်အတန်းကို မြှင့်တင်နိုင်ရန်၊ (၂) ပုံမှန်ကျောင်းပညာရေးနှင့် တောင်တန်းဒေသများတွင်ရှိသော တိုင်းရင်းသားလူငယ်များ သင်တန်းကျောင်းတို့မှတစ်ဆင့် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ချင်းစီ၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ကို ပြန့်ပွားအောင် လုပ်ဆောင်ရန်၊ (၃) မုန်းနှင့် ခမူလူမျိုးတို့၏ စာအရေးအသားစနစ်အတွက် သုတေသနပြုလုပ်ရန်၊ (၄) အဆိုပါရေးသားခြင်းစနစ်ကို လာအို ဘာသာစကားနှင့် အက္ခရာတို့နှင့်အတူ သင်ကြားခွင့်ပြုရန် အစရှိသဖြင့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ကြံဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည် တိုင်းရင်းသားတို့၏ တန်းတူညီမျှခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုထားပြီး၊ ၁၉၉၂ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအဟောင်းနှင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဥပဒေအသစ်အရ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကို နိုင်ငံသားအဖြစ် အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။ အပိုဒ် ၅ တွင် ‘တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအားလုံး တန်းတူညီမျှခွင့် ရှိသည်’ ဟု ဖော်ပြပါရှိပြီး ၎င်းသည် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ၏ ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကား သုံးစွဲခွင့်ကို ခွင့်ပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အပိုဒ် ၅၈ အရ လူမျိုးစုငယ်များ၏ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ပြုစောင့်ရှောက်ခွင့်သည် ဦးစားပေးအချက် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည် (လာအိုနိုင်ငံကဲ့သို့ပင်) တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုငယ်များအတွက် ဘော်ဒါကျောင်းများထားရှိပြီး အဆိုပါကျောင်းများသည် တိုင်းရင်းသားကလေးငယ်များ ကျောင်းနေနိုင်ရေးအတွက် ခွဲတမ်းများ သီးသန့်

ထားပေးပြီး၊ ကျောင်းဝင်ခွင့်အတွက် လိုအပ်သော သတ်မှတ်ချက်များကိုလည်း လျှော့ပေါ့ထားပါသည်။

အနှစ်ချုပ်ဆိုရပါလျှင် တိုင်းရင်းသားနှင့် ဌာနေလူမျိုးစု ကလေးငယ်များ၏ အခွင့်အရေးကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ အသိအမှတ်ပြု လက်ခံထားကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ သို့သော် လက်တွေ့တွင်မူ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြောရခြင်းမှာ တိုင်းရင်းသား ကလေးငယ်တို့ ပညာတတ်မှုနည်းပါးခြင်း၊ ကျန်းမာရေး ဘေးဒုက္ခများကို ခံစားနေခြင်းနှင့် နိုင်ငံမဲ့ ဖြစ်သွားနိုင်သည့် အခြေအနေများ ရှိနေဆဲဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်းလင်းဆုံး ဆိုရပါလျှင် တိုင်းရင်းသားကလေးငယ်များသည် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝ မရရှိကြ သေးပါ။ နောက်လာမည့်အခန်းတွင် သက်ငယ်ပြစ်မှုများအတွက် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းနှင့် ကလေး များကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်းစသော အပြစ်ပေးခြင်းဆိုင်ရာတို့ကို ဆွေးနွေးသွားပါမည်။

၁၀.၅ သက်ငယ်ပြစ်မှုများအတွက် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်း

ဥပဒေနှင့်ငြိစွန်းနေသော ကလေးငယ်များ၏အရေးကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာတွင် နိုင်ငံတော် သည် စိန်ခေါ်မှုများစွာနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရပါသည်။ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူ စာချုပ် အပိုဒ် ၄၀ အရ CRC ၏ အထွေထွေမူနှင့်အညီ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရာတွင် ကလေးများ၏ အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုရန်နှင့် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပေးရန် ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်း များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

- လမ်းကြောင်းပြောင်းခြင်း - ကလေးများကို သက်ငယ်တရားစီရင်ရေး စနစ်ထဲသို့ တတ်နိုင်သမျှ မထည့်သွင်းရန်နှင့် သက်ငယ်အကျဉ်းထောင်များတွင် ချုပ်နှောင်ခြင်းကို အတတ်နိုင်ဆုံး ရှောင်ကြဉ်နိုင်ရန်
- ပြန်လည်ရှင်သန်ရေးသို့ဦးတည်သော တရားစီရင်ရေး - တရားစီရင်ရေး၏ အဓိကလုပ်ငန်းမှာ တရားခံများ၊ ကျူးလွန်သူများနှင့် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတို့အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လူ့အခွင့် အရေးကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ပေးခြင်း ဟူသော လမ်းစဉ်အတိုင်း အထမြောက်စေရန်
- လူထုအခြေပြု ပြန်လည်ထူထောင်ရေး - ကလေးငယ်များကို မိဘနှင့်ရပ်ရွာလူထုထံသို့ ပြန်လည် စေလွှတ်၍ ပေါင်းစည်းစေကာ ဥပဒေနှင့်ငြိစွန်းသော လုပ်ရပ်များ ထပ်မံလုပ်ဆောင်မှုကို ရှောင်ရှားနိုင်စေရန်။

အခြားသော နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများတွင် သက်ငယ်ဆိုးသွမ်းပြစ်မှုများကို တားဆီးခြင်းဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ၏ လမ်းညွှန်ချက်များ (Riyadh Guidelines ဟု ခေါ်သည်)၊ သက်ငယ်ပြစ်မှု တရား စီရင်ရေးကို စီမံရန်အတွက် ကုလသမဂ္ဂ၏ စံသတ်မှတ်ချက် အနိမ့်ဆုံးစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ (ဘေဂျင်းစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းဟု ခေါ်သည်) နှင့် လူငယ်တို့၏ လွတ်လပ်ခွင့်ကို မဆုံးရှုံးစေအောင် အကာအကွယ်ပြုပေးသော ကုလသမဂ္ဂစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ အစရှိသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ သက်ငယ်ပြစ်မှုတရားစီရင်ရေးသည် အရေအတွက်အားဖြင့် အနည်းငယ်သာရှိသော်လည်း ရပ်ရွာ လူထုတွင် ကလေးများ၏လုံခြုံရေးနှင့် ဘေးကင်းရေးအတွက် များစွာအကျိုးဝင်စေပါသည်။

အချို့သော အမှုများတွင် ကလေးငယ်တို့သည် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်များနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နိုင်သည်။ ခဏတာ အချုပ်ကျခြင်းကဲ့သို့သော အသေးစားပြစ်ဒဏ်များ အချမှတ်ခံရခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ မဟုတ်ဘဲ ဥပဒေအရ မူဘောင်သွင်းထားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်လျှင် တစ်ခါတစ်ရံ ထိုသို့သော တင်းကြပ်မှုသည် ပြစ်မှုများပိုမိုကျူးလွန်စေရန် တွန်းပို့သကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်ပါသည်။ ကလေးသူငယ် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူများအရ တရားစီရင်ရေးစနစ်သည် ကလေးငယ်၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည့် ပြစ်ဒဏ်များ ဖြစ်သင့်ပါသည်။ နောက်လာမည့်အပိုင်းတွင် ကလေးငယ်များကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်းကို မလေ့လာမီ သက်ငယ်ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေးဥပဒေနှင့် တရားရုံး၏ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ခြုံငုံဆန်းစစ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၀.၅.၁ သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးအတွက် ဥပဒေများ

အရှေ့တောင်အာရှတွင် သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးစနစ်မှာ တိုးတက်လျက်ရှိပါသည်။ စင်ကာပူနှင့် မလေးရှားနိုင်ငံတို့တွင် ဆယ်စုနှစ်များစွာကတည်းကပင် သက်ငယ်ပြစ်မှုအတွက် တရားစီရင်ထုံးများ ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်သည်။ မြန်မာ၊ ဗီယက်နမ်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားတို့တွင်လည်း စီရင်ရေး စနစ်ကို စတင်အသုံးပြုလာသည့်နိုင်ငံ ပါဝင်သလို စနစ်ပေါ်ပေါက် ထွန်းကားလာစေရန် ကြိုးပမ်း နေသည့်နိုင်ငံများလည်း ပါဝင်ပါသည်။ တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် အသေးစားကျူးလွန်မှုများအတွက် ပြစ်မှုနှင့်ပြစ်ဒဏ်များကို ဖော်ပြထားသည့် ဥပဒေများ၊ ရဲနှင့် တရားရုံးများက ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့် ငယ်ရွယ်သူများကို ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချရာတွင် လိုက်နာရမည့်နည်းနာများနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး သင်တန်းကျောင်းများနှင့် ပတ်သက်သောဥပဒေများ ပါဝင်ပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ အဝန်းတွင် သက်ငယ်များ ကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှုမှာ နည်းပါးပါသည်။ အစီရင်ခံစာများအရ အပြစ်ကျူးလွန်သူ ကလေးပေါင်း ၇၀၀၀၀ ခန့်တွင် ၂၀၀၀၀ ခန့်ကိုသာ တစ်နှစ်ကြာ ထိန်းသိမ်းအရေးယူခဲ့သည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ (အရှေ့တောင်အာရှ၏ လူဦးရေသည် ၎င်း၏ထက်ဝက်ခန့်သာ ရှိပါသည်) နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ၎င်းတို့သည် အရှေ့တောင်အာရှထက် သက်ငယ်ပြစ်မှု ကျူးလွန်မှုနှုန်း ငါးဆခန့် ပို၍များပြားပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် သက်ငယ်ပြစ်မှု နည်းပါးရုံသာမက ကျူးလွန် သည့်အမှုများမှာလည်း လူယက်မှုနှင့် မှောင်ရိပ်ခိုမှု၊ လေလွင့်မှု စသော အသေးစားပြစ်မှုများ ဖြစ်ကြ ပါသည်။

သဘောတရားရေးရာ ရှင်းလင်းချက်

ဥပဒေနှင့် ငြိစွန်းသော ကလေး

ကလေးငယ်များ ဥပဒေကို မလိုက်နာသောအခါ၊ ချိုးဖောက်သောအခါ ‘ဥပဒေကို ချိုးဖောက်ခြင်း’ (သို့မဟုတ်) ‘ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း’ စသော ဝေါဟာရများအစား ‘ဥပဒေနှင့်ငြိစွန်းသော’ ဟူသည့် စကားလုံးကို အသုံးပြုထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကလေးများသည် ဆာလောင်ငတ်မွတ် သဖြင့် အစားအစာများကိုခိုးယူခြင်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သည်။ သူတို့သည် အိမ်ခြေမဲ့များ ဖြစ်သော ကြောင့် လေလွင့်သူများအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရခြင်းမျိုးလည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သည်။ သူတို့သည် တရားဥပဒေကို လုံလုံလောက်လောက် သိရှိနားလည်ခြင်းမရှိထားသကဲ့သို့ သူတို့ပြုလုပ်လိုက်သည့် အရာသည် ပြစ်မှုမြောက်ကြောင်းလည်း မသိရှိနိုင်ပေ။ ထိုကဲ့သော အကြောင်းများကြောင့် ဥပဒေကို

ချိုးဖောက်ခြင်းမှာ ကလေး၏အမှားသက်သက်ကြောင့် မဟုတ်၊ နိုင်ငံတော်က အစားအစာ၊ နေစရာ နှင့် ဥပဒေချိုးဖောက်မှုမှ တားဆီးနိုင်ရေးအတွက် ကလေးများကိုပညာပေးရန် ဝတ္တရားပျက်ကွက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် အဓိကကျသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုမှာ ပြစ်မှုအတွက် အကျိုးဝင်သော အသက်အရွယ်ကို သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မည်သည့်အသက်အရွယ်ဖြစ်လျှင် ပြစ်ဒဏ်ကျခံထိုက်သည်ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၏ အထွေထွေမှတ်ချက် နံပါတ် ၁၀ သည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သော အသက် ၁၂ နှစ်နှင့်အထက် ကလေးများကို ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သင့်သည်ဟု ဖော်ပြသည်။ နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းအရမူ ပြစ်ဒဏ်ကျခံရန် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ်မှာ ၁၄ နှစ် ရှိရမည် ဖြစ်သည်။ အရှေ့တောင်အာရှရှိနိုင်ငံများတွင် အသက်သတ်မှတ်ချက်မှာ ထို့ထက်ပို၍ လျော့နည်းပါသည်။ ဘရူနိုင်း၊ စင်ကာပူ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့တွင် ၇ နှစ်၊ အင်ဒိုနီးရှားတွင် ၈ နှစ်၊ မလေးရှားနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့တွင် ၁၀ နှစ်ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။ သတိမူသင့်သည်မှာ ဘရူနိုင်းတွင် ပြစ်ဒဏ်အတွက် အကျိုးဝင်သော အသက်အရွယ်ကို ၇ နှစ်ဟု သတ်မှတ်ထားသော်လည်း အသက် ၁၂ နှစ်အောက် မည်သူမဆို တရားဥပဒေအပြစ်ဒဏ်များနှင့် မရင်ဆိုင်ကြရပါ။ နိုင်ငံတိုင်းသည် တရားစီရင်ရေးဥပဒေကို ကျင့်သုံးရာတွင် လိုက်လိုက်လျောလျော ဆုံးဖြတ်ကာ ကလေးများကို သက်သာ စေပါသည်။ အမှုတော်တော်များများတွင် ကျူးလွန်သူသည် သတ်မှတ်ထားသော အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ်ထက် ကျော်လွန်နေခဲ့လျှင်ပင် ထိုကလေးငယ်ကို ချမှတ်ထားသော ပြစ်ဒဏ်အတိုင်း အရေးမယူတတ်ကြပါ။

ဇယား ၁၀.၄ သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေး ဥပဒေများ

နိုင်ငံ	သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးဥပဒေ	ပြစ်မှုအတွက် အကျိုးဝင်သော အသက်အရွယ်	ထိန်းသိမ်းထားခဲ့ဖူးသော ကလေးငယ် အရေအတွက်	ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထ ရှိသော သက်ငယ်ပြစ်မှု
*ဘရူနိုင်း	ကလေးငယ်နှင့် လူငယ်များ အက်ဥပဒေ၊ အခန်း ၂၁၉	၇	၁	ခိုးမှု
ကမ္ဘောဒီးယား		၁၄	၃၄၂	မသိရပါ။
အင်ဒိုနီးရှား		၁၂	၅၅၄၉	ခိုးမှု
လာအို		၁၅	မသိရပါ။	ခိုးမှု
မလေးရှား	ကလေးသူငယ် အက်ဥပဒေ ၆၁၁၁	၁၀	၇၀၄၃	ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ဆက်စပ်သော ပြစ်မှု
မြန်မာ	နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝမ်ပိပြားရေးနှင့်တည်ဆောက်ရေး ကောင်စီ ဥပဒေ ၉(၉၃)	၇	၉၆၀	ခိုးမှု

နိုင်ငံ	သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးဥပဒေ	ပြစ်မှုအတွက် အကျိုးဝင်သော အသက်အရွယ်	ထိန်းသိမ်းထားခဲ့ဖူးသော ကလေးငယ် အရေအတွက်	ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထ ရှိသော သက်ငယ်ပြစ်မှု
ဖိလစ်ပိုင်		၁၅	၄၈၄ ဦးကို အကျဉ်းချ	၁၄၈၄ ဦးကို လူထုလုပ်ငန်းများ တွင်ပါဝင်စေ။
စင်ကာပူ		၇	၃၂၂ ဦးကို လူငယ် ထိန်းသိမ်းရေး ဂေဟာသို့ ပို့ဆောင်	မသိရပါ။
ထိုင်း	သက်ငယ်နှင့် မိသားစုအရေးဆိုင်ရာ ခုံရုံး လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ဘီ အီး ၂၅၅၃ (၂၀၁၀)	၁၀	၇၀၂၄	မူးယစ်ဆေးနှင့် ဆက်စပ်သော အမှုများ
တီမော		၁၆	၁၀	ခိုးမှု
ဗီယက်နမ်		၁၄	၁၀၇၃	ခိုးမှု

* အချက်အလက်များကို အာဆီယံနိုင်ငံများ၏ သက်ငယ်ပြစ်မှုတရားစီရင်ရေး လက်ရှိအနေအထား အစီရင်ခံစာမှ ထုတ်နုတ်တင်ပြပါသည်။ (အသေးစိတ်အချက်အလက်ကို ထပ်မံဖတ်ရှုရန်စာရင်းတွင်ကြည့်ပါရန်။)

ပြစ်ဒဏ်အတွက် အကျိုးဝင်သော အသက်အရွယ်သတ်မှတ်ချက်နှင့် စံနှုန်းများမှာ အရှေ့တောင်အာရှ ဒေသတစ်လျှောက်တွင် အမျိုးမျိုးကွဲပြားလျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါနိုင်ငံများတွင် အသက် ၁၅ နှစ်အောက် ကလေးကို တရားစွဲဆိုမှု မစတင်ခင်တွင် ထိုကလေးသည် ‘တရားစီရင်ရေးကို နားလည်နိုင်စွမ်း၊ တရားဥပဒေ၏ သဘောသဘာဝနှင့် အကျိုးဆက်များကို သဘောပေါက်နိုင်စွမ်း ရှိသည့် လုံလောက်သော ရင့်ကျက်မှုရှိရမည်’ ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ဗီယက်နမ်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတွင် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရေး တာဝန်များ မတိုင်ခင် စီမံခန့်ခွဲရေး တာဝန် (ကလေးငယ်ကို အိမ်သို့ပြန်ပို့ခြင်း) က ဦးစွာ လာပါသည်။ အသက် ၁၇ နှစ်အရွယ်ကလေးနှင့် ၁၀ နှစ်အရွယ် ကလေးတို့အကြား ဥပဒေ၏ နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်ကို နားလည်သဘောပေါက်မှုကွာပါလိမ့်မည်။ မည်သို့ဖြစ်စေ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံ တော်တော်များများတွင် အသက် ၁၀ နှစ်မှ ၁၄ နှစ်အထိ ကလေးများကို ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ပါသည်။

၁၀.၅.၂ သက်ငယ် တရားရုံးနှင့် ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ရေးဂေဟာ

ဥပဒေနှင့် ငြိစွန်းသော ကလေးငယ်များသည် ဖမ်းဆီးခံရခြင်း၊ စစ်ဆေးမေးမြန်းခံရခြင်း၊ တရားရုံးတင်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပြစ်မှုထင်ရှားပါက အပြစ်ဒဏ်ကျခံရခြင်း စသဖြင့် တရားစီရင်ရေး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်း လိုက်ပါရပါမည်။ သို့ရာတွင် ထိုဖြစ်စဉ်တွင် ပြဿနာများစွာလည်း ပေါ်ပေါက်နိုင်ပါသေးသည်။ ပထမအချက်နေဖြင့် ဒေသတစ်ဝန်းတွင် ကလေးငယ်တို့ အဖမ်းခံရသည့်

အကြောင်းရင်းမှာ အသေးစားပြစ်မှုများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဇယား ၁၀. ၄ တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း အများဆုံးကျူးလွန်သည့်အမှုမှာ ခိုးမှု ဖြစ်ရာ၊ ထိုသို့ကျူးလွန်ခြင်းမှာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် စားစရာ မရှိ၍ ဆာလောင်သဖြင့် ခိုးခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ရှင်သန်ရန်အလို့ငှာ ကျူးလွန်သောပြစ်မှု ဟူ၍ ငြင်းဆိုကြပါသည်။ ထို့အတူ ရှင်သန်ရန်အတွက် ကျူးလွန်သောပြစ်မှုများတွင် လမ်းပေါ်တွင် နေထိုင်သော အိမ်ခြေမဲ့ကလေးများကို မှောင်ရိပ်ခိုမှု၊ လေလွင့်မှု ပြစ်မှုများဖြင့် အရေးယူခြင်းများလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ဖမ်းဆီးခံရသည့်အခါ ကလေးများသည် ထိန်းသိမ်းခံထားရသည့် အတောအတွင်း ရဲများ၏ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများ တွေ့ကြုံခံစားရနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ၎င်းတို့ကို တရားမဝင် ဂိုဏ်းများ၏ ဘက်တော်သားများဟူ၍ တွေးထင်သော ယူဆချက်ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဆရာ၊ ဆရာမ နှင့် ရဲအရာရှိများကဲ့သို့ အခွင့်အာဏာရှိသူများက ကလေးငယ်ကို ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးသော နည်းဖြင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးသည်များလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ကလေးသူငယ် ကာကွယ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ (သို့မဟုတ်) ရဲအရာရှိများကို ကလေးများကို မည်သို့ပြုမူဆက်ဆံသင့်သည့်အကြောင်း လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးထားသော်လည်း အရှေ့တောင်အာရှတွင် ထိုနည်းလမ်းများကို လက်တွေ့လိုက်နာ အသုံးပြုခြင်းမရှိပါ။ ဖိလစ်ပိုင်ကဲ့သို့ နိုင်ငံများတွင် အကာအကွယ်ပေးရေးအဖွဲ့နှင့် နည်းနာများ တည်ဆောက်ထားသော်လည်း၊ အခြားနိုင်ငံများ၏ ကလေးငယ်များအပေါ် အကာအကွယ်ပေးရေး အဆင့်ကိုကြည့်လျှင် ၎င်းတို့သည် အခြေခံမျှသာ (သို့မဟုတ်) လုံးဝ မရှိသလောက်နီးပါး ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဥပမာ - မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဓိကမြို့ကြီးများတွင် ကလေးသူငယ် ကာကွယ်ပေးရေး ကျွမ်းကျင်သူ နှစ်ဦးစ၊ သုံးဦးစသာ ရှိပြီး မလေးရှားတွင်မူ လုံးဝ မရှိပါ။

သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးစနစ်၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာမှာ သက်ငယ်တရားရုံးဖြစ်သည်။ ဖြစ်သင့်သည့် သက်ငယ်တရားရုံးပုံစံမှာ အရွယ်ရောက်ပြီးသူများအပေါ် ကျင့်သုံးသည့် တရားစွဲဆိုမှု ပုံစံ၊ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းပုံစံတို့နှင့် ကွာခြားခြင်း ရှိရပါမည်။ နိုင်ငံများစွာတို့တွင် အဆိုပါသက်ငယ် တရားရုံးများသည် လူထုကိုကြားနာခွင့်မပေးဘဲ အလုံပိတ်စစ်ဆေးပြီး ကျူးလွန်သူကလေးငယ်၏ အချက်အလက်များကိုလည်း ၎င်းအရွယ်ရောက်သည့်အချိန်အထိ ချိတ်ပိတ် သိမ်းဆည်းပေးထား ပါသည်။ သို့သော် အရှေ့တောင်အာရှရှိ နိုင်ငံများတွင် ထိုသို့မဟုတ်ပါ။ ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ကလေး ငယ်များကို အရေးယူရာတွင် အရွယ်ရောက်ပြီးသူများအပေါ် ချမှတ်ကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေနှင့် မတူသော်လည်း၊ ၎င်းတို့အတွက် သီးခြားတရားရုံးစနစ်မရှိပါ။ ထို့အတူ ဖွံ့ဖြိုးမှုနိမ့်ကျသော နိုင်ငံ များတွင် သီးခြားတရားရုံးစနစ် ထူထောင်ရန်နှင့် တရားသူကြီးနှင့်ရှေ့နေများ၊ ဥပဒေဘက်တော် သားများကို အထူးလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရန်အတွက် လိုအပ်သော အရင်းအမြစ်များကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မပြုနိုင်ပေ။ အခြားသော ပြဿနာရပ်များတွင် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။

- တရားဥပဒေအကူအညီကို လက်လှမ်းမီရယူနိုင်မှု - ကလေးများသည် ၎င်းတို့အမှုအတွက် ကျွမ်းကျင်သော ရှေ့နေများ၏ ခုခံလျှောက်လဲပေးခြင်းကို ရယူခွင့်ရှိစေရမည်။
- လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ဖြစ်စဉ်များတွင် ကလေးငယ်နှင့် အရွယ်ရောက်ပြီးသူတို့ကို သီးခြားစီထားရှိရန် - ကလေးများကို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းရာတွင် သူတို့ကို ခြိမ်းခြောက်အနိုင်ကျင့်နိုင်သည့် အရွယ် ရောက်ပြီးသားသူတို့နှင့် အတူတကွမထားရန် ဖြစ်သည်။
- ကလေးငယ်များအပေါ် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးသည့်နည်းလမ်းများ အသုံးပြုမှုကို ရှောင်ကြဉ် ရန် - မလေးရှားနှင့် စင်ကာပူနိုင်ငံတို့တွင် ကလေးကို အပြစ်ပေးရန် ကြိမ်ဒဏ်ပေးခြင်းကို ခွင့်ပြုထားသည်။ (၎င်းကဲ့သို့ အပြစ်ပေးခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ရန် ဖြစ်သည်။)

- ဥပဒေကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များအတွက် သင်တန်းများ လုံလုံလောက်လောက် စီစဉ်ပေးခြင်း - ကလေးသူငယ်အရေးကို ကိုင်တွယ်နေသူများသည် ကလေးစိတ်ပညာနှင့် နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးအကြံပေးခြင်း အစရှိသော သက်ဆိုင်ရာနယ်ပယ်အတွက် လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုများ ရရှိထားရမည် ဖြစ်သည်။
- သေဒဏ်နှင့် တစ်သက်တစ်ကျွန်းပြစ်ဒဏ်များ ခွင့်မပြုရန် - အရှေ့တောင်အာရှတွင် မည်သည့်နိုင်ငံကမျှ ကလေးငယ်ကို သေဒဏ်ပေးခြင်း မရှိပါ။

အဖမ်းဆီးခံရ၊ တရားစွဲဆိုခြင်းခံရ၊ ထို့နောက်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှားကြောင်း တွေ့ရှိရပြီး နောက်တွင် သက်ငယ်ပြစ်မှု စီရင်ရေးစနစ်တွင် စဉ်းစားရမည့်အချက်မှာ ကလေးငယ်တို့ရင်ဆိုင်ရမည့် ပြစ်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာတွင် ‘လမ်းကြောင်းပြောင်းခြင်း’ကို အသင့်တော်ဆုံး တုံ့ပြန်အရေးယူမှုပုံစံဖြင့် စံပြုကျင့်သုံးနေကြသည်။ ထိန်းသိမ်းအရေးယူခြင်းမှ ကလေးငယ်ကို လမ်းကြောင်းပြောင်းလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးနှင့်အညီ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ခြင်း အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်သကဲ့သို့၊ ၎င်းတို့ကို လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းပေးရန်နှင့် အခြားသော ပြစ်မှုကျူးလွန်နိုင်ခြေများကို လျော့နည်းစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လုပ်ဆောင်သော ကြောင့် ကလေးတို့အတွက်လည်း ဘေးကင်းလုံခြုံမှုရှိစေနိုင်ပါသည်။ လမ်းကြောင်းပြောင်းခြင်း အလေ့အထ သာဓကများမှာ ကလေးငယ်ကို သူတို့ကို အုပ်ထိန်းသော မိသားစုထံသို့ ပြန်လည် ပို့ဆောင်ပေးခြင်း၊ ပြစ်ဒဏ်ကျခံခြင်းမှ လွတ်မြောက်စေခြင်း သို့မဟုတ် လူထုအကျိုးပြု လုပ်ဆောင် ချက်များတွင် ပါဝင်စေခြင်း၊ ၎င်းတို့ကို ဆွေးနွေးအကြံပေးခြင်း အစရှိသည့် နည်းလမ်းများ ပါဝင် ပါသည်။ မှတ်သားရန်မှာ လမ်းကြောင်းပြောင်းခြင်းကို ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရာတွင်သာ အသုံးပြုခြင်း မဟုတ်ဘဲ တရားစီရင်ရေး ဖြစ်စဉ်တစ်လျှောက်လုံးတွင်လည်း အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ရဲအရာရှိများသည် ကလေးငယ်ကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းဖမ်းဆီးခြင်းကို ရှောင်ရှားရန်အတွက် ဖမ်းဆီးသည့် အဆင့် တွင်လည်း လမ်းကြောင်းပြောင်းသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ရုံးတင် စစ်ဆေးသည့်အဆင့်တွင်လည်း ကလေးငယ်ကို မည်သည့်ပြစ်ဒဏ်မျှ မချမှတ်သော နည်းဖြင့်လည်း လမ်းကြောင်းပြောင်းသည့် လုပ်ဆောင်ချက်ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

အချို့သော နိုင်ငံများတွင် ကလေးငယ်များကို ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခြင်းကို ရှောင်ရှား ကြပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် သက်ငယ်ပြစ်မှု အရေအတွက် ထက်ဝက်ကျော်ခန့်အတွက် ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ရာတွင် ဆိုင်းငံ့ပြစ်ဒဏ်ကို အသုံးပြုပါသည်။ သို့ရာတွင် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်း နည်းလမ်းမှ လမ်းကြောင်းပြောင်းသည့် နည်းလမ်းကိုမူ နည်းလမ်းတစ်ခုအနေဖြင့် အသုံးပြုမှု နည်းပါးနေပါသေး သည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံများစွာတွင် ဘော်ဒါကျောင်းများကဲ့သို့ သင်တန်းနှင့် သီးသန့်ဂေဟာများ ထားရှိကာ၊ ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခြင်းအစား လမ်းကြောင်းပြောင်းခြင်း နည်းလမ်းကို အသုံးပြုပါ သည်။ ကလေးငယ်၏ ပြစ်မှုအတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေး ဆောင်ရွက် ချက်ဖြင့် ရပ်ရွာထဲသို့ ပြန်လည်စေလွှတ်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ အဆိုပါ ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ပြည့်မီ စေရန် ကလေးသူငယ်စောင့်ရှောက်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ပညာပေးရေး အထောက်အကူများနှင့် ကလေးများကိုယ်တိုင် ပါဝင်လိုသည့် စိတ်ဆန္ဒရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

ယခုအချိန်အထိ အရှေ့တောင်အာရှရှိ နိုင်ငံများတွင် တိုးတက်မှု အနည်းငယ်ရှိသော်လည်း၊ မည်သည့်နိုင်ငံတွင်မဆို CRC တွင် ပါရှိသော မူဝါဒများအတိုင်း သက်ငယ်တရားစီရင်ရေးစနစ် ဖွံ့ဖြိုးစေရန် စီမံခန့်ခွဲထားခြင်း မရှိသေးပါ။ ကလေးများအတွက် တတ်နိုင်သမျှ ကောင်းစားရေးမှု ဆိုသည်မှာ များသောအားဖြင့် ထိုနိုင်ငံများအတွက် ဦးစားပေးမဟုတ်ပါ။ အပြစ်ပေးခြင်းသည် မကောင်းမှုမှတားဆီးခြင်းဟုယူဆ၍ အရေးတယူ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ထို့ပြင် မည်သည့်အကြောင်း ပြချက်ဖြင့် ဖြစ်စေ အစိုးရသည် ကလေးငယ်များအတွက် သီးခြားသက်ငယ် တရားစီရင်ရေးစနစ် ထူထောင်ပေးရန် ဆန္ဒမရှိကြပေ။ ရလဒ်အားဖြင့် လမ်းကြောင်းပြောင်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်ရှင်သန်ရန် ပျိုးထောင်ပေးသော တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများကို ဒေသတွင်း၌ ချိတ်ဆက်ထားမှု မရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ လက်ရှိ ဆယ်စုနှစ်တွင် သိသာသော တိုးတက်မှုများ ရှိလာခဲ့သော်လည်း များစွာ လုပ်ဆောင်ရန် ကျန်ရှိပါသေးသည်။

၁၀.၆ ကလေးသူငယ်များနှင့် လုပ်အား

ကလေးများကို အလုပ်ခိုင်းစေခြင်းကို အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုတစ်ရပ်အဖြစ် ယူဆပြီး ရပ်တန့်စေသင့်သလား (သို့မဟုတ်) အတန်ငယ် အရွယ်ကြီးရင့်သော ကလေးများအတွက် ပညာ ရစေနိုင်သော၊ ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းရည်ဖြစ်စေနိုင်သော၊ အသုံးဝင်သောနည်းလမ်းဟု ယူဆသင့်ပါသလား။ မည်သို့ ထင်မြင်ယူဆသင့်သည် ဆိုသည်မှာ ကလေး၏ အသက်အရွယ်နှင့်လုပ်ရသည့် အလုပ်ပေါ် မူတည်ပါသည်။ ထို့ပြင် အလုပ်သည် ကလေးငယ်အပေါ် မည်သို့ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေသည် ဟူသည့်အချက်ကလည်း ကလေးငယ်၏ ဘဝတစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်ပါသည်။ ချမ်းသာသောမိဘက မွေးဖွားလိုက်သော ကလေးငယ်များထက် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော မိသားစုမှ ကလေးငယ်များသည် သူတို့၏ အသိုင်းအဝိုင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် သူတို့၏လုပ်အားကို အသုံးပြုရပါသည်။ မြို့ပြတွင်နေထိုင်သော ကလေးငယ်သည် အိမ်အလုပ်များ ကူညီလုပ်ကိုင်ပေးခြင်း၊ သူတို့၏ အခန်းကို ကိုယ်တိုင်ရှင်းလင်းခြင်း (သို့မဟုတ်) အိမ်၏ ဗဟိုရက်စွဲများ လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း စသဖြင့် လုပ်ကြရသော်လည်း ကျေးလက်နေ ကလေးများကမူ လယ်ထဲယာထဲတွင် ကူညီလုပ်ကိုင် ပေးခြင်း(သို့မဟုတ်) တိရစ္ဆာန်များ အစာကျွေးခြင်း စသည်တို့ လုပ်ဆောင်ရပါသည်။ မည်သည့် အလုပ် လုပ်ကိုင်ရသည်ဆိုသည်မှာ ကျား-မ ကွဲပြားမှုအပေါ် မူတည်သော အစဉ်အလာအရ ဖြစ်၍၊ မိန်းကလေးငယ်များသည် အိမ်မှုကိစ္စ လုပ်ကိုင်ပေးရပြီး အမျိုးသားငယ်များသည် စိုက်ပျိုးရေး အလုပ်တွင် ကူညီပေးရပါသည်။

နိုင်ငံတော်၏တာဝန်မှာ ကလေးများကို မသင့်တော်သော လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများတွင် လုပ်ကိုင်နေခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ ကလေးသူငယ်များ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် အပိုဒ် ၃၂ တွင် ‘ကလေးငယ်များသည် ၎င်းတို့ကို စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး အကျိုး အမြတ်အလို့ငှာ အသုံးချအမြတ်ထုတ်ခြင်းမှ ကင်းဝေးစေရမည်’ဟူ၍ ပါရှိပါသည်။ ထို့အတူ နိုင်ငံတော်သည် ကလေးငယ်များကို ၎င်းတို့၏ ကျန်းမာရေး၊ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ပညာရေးကို ထိခိုက် စေသောအလုပ်မျိုးလုပ်ကိုင်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားဆီးပေးရပါမည်။ ကလေးများသည် တစ်နေကုန် ၎င်းတို့၏လုပ်အားကို အမြတ်ထုတ်နေသော စက်ရုံအလုပ်ရုံများတွင် အချိန်ကုန်နေရလျှင် ကျောင်း မသွားနိုင်ပါ။ အလုပ်လုပ်ခြင်းကြောင့် ကျောင်းပျက်ရသည်သာမက ၎င်းတို့၏ အလုပ်သည် လုံခြုံ

ဘေးကင်းမှုမရှိသည့် အလုပ်မျိုးလည်းဖြစ်နိုင်ရာ ထိုကလေးတို့မှာ အခြားကလေးများနည်းတူ ဖွံ့ဖြိုးရှင်သန်နိုင်မှုမရှိဘဲ ထိခိုက်စေပါသည်။ လုပ်ခမရသည့်အလုပ်ကို လုပ်ရခြင်း သို့မဟုတ် အတင်းအကျပ် အလုပ်စေခိုင်းခံရခြင်းသည် ကလေးငယ်အပေါ် အမြတ်ထုတ်နေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေများ ပပျောက်သွားရန် ကြိုးပမ်းရပါမည်။

အလုပ်လုပ်နိုင်ရန်အတွက် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ် သတ်မှတ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေများကို ကြပ်မတ်ခြင်းနှင့် အချို့သောအလုပ်များတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်မှုကို ပိတ်ပင်ခြင်းအားဖြင့် ကလေးငယ်များ၏ လုပ်အားအပေါ် အမြတ်ထုတ်မှု ပပျောက်ရေး ရည်မှန်းချက် အောင်မြင်နိုင်ပါသည်။ သတိပြုရန်မှာ ကလေးလုပ်သားဟူသမျှ မကောင်းသည့်အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်နေသည်မဟုတ်ပါ။ ဆယ်ကျော်သက်လူငယ်လေးများသည် အချိန်ပိုင်း အလုပ်လုပ်ခြင်းဖြင့် ရုပ်ရှင်ကြည့်ရန် ဖုန်းအသစ်ဝယ်ရန် အပိုင်ငွေရရှိနိုင်သကဲ့သို့ စွမ်းရည်အသစ်များ ဖွံ့ဖြိုးလာစေရန် အလုပ် အတွေ့အကြုံများလည်း ရရှိမည်ဖြစ်သည်။ နောက်လာမည့်အပိုင်းတွင် နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်း ဥပဒေများတွင် ကလေးလုပ်သားကို မည်သို့အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ထားသည်ကို ဆန်းစစ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ ကလေးအလုပ်သမားများကို အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်နှင့် လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေ စံနှုန်းသတ်မှတ်ချက်တို့ထားရှိကာ အကာအကွယ်ပေးထားမှုအကြောင်း အသေးစိတ်လေ့လာပါမည်။ အဆုံးတွင် ဒေသတွင်းတွေ့ရှိရသော ကလေးလုပ်သားဆိုင်ရာ ဖြစ်ရပ်များကို တင်ပြပါမည်။

၁၀.၆.၁ အလုပ်လုပ်သော ကလေးငယ်များကို အကာအကွယ်ပေးရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာဥပဒေ

လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေနှင့် အနိမ့်ဆုံး လစာသတ်မှတ်ချက်တို့အတွက် နိုင်ငံတကာဥပဒေများစွာကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း (ILO) က စတင်ကျင့်သုံးစေခဲ့သည်။ ၁၉၁၉ ခုနှစ်မှ စပြီး ILO သဘောတူစာချုပ်တွင် ကလေးလုပ်သားများနှင့်ပတ်သက်သော အပိုဒ်များ ပါရှိသည်ကို ILO ကွန်ဗင်းရှင်း ၅ (၁၉၁၉) တွင်လည်းကောင်း၊ ကွန်ဗင်းရှင်း ၇ (၁၉၂၀) တွင်လည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် စက်ရုံအလုပ်ရုံများ၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပင်လယ်ပြင် ခရီးသွားလာရေးတို့တွင် အလုပ်လုပ်နိုင်သည့် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်ကို ကွန်ဗင်းရှင်း ၁၀ (၁၉၂၁) တွင်လည်းကောင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ သဘောတူညီချက်တစ်ခုစီသည် ၁၄ နှစ်ကို အလုပ်လုပ်နိုင်သည့် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ်အဖြစ် သတ်မှတ်ကြသည်။ အနိမ့်ဆုံး လုပ်ခလစာအတွက် သဘောတူညီချက်စာချုပ်များ ၁၂ ခု ရှိခဲ့ရာ၊ ၎င်းတို့ကို အလုပ်လုပ်ခွင့်ရှိသည့် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ်နှင့်သက်ဆိုင်သော သဘောတူစာချုပ် (သို့မဟုတ်) စာချုပ် ၁၃၈(၁၉၇၃) ဖြင့် အစားထိုးခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ စာချုပ်သည် ILO ၏ အရေးပါသော သဘောတူစာချုပ်ရှစ်ခုတွင် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ (အခန်း ၇ တွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်။) အရှေ့တောင်အာရှတွင် နှစ်နိုင်ငံမှလွဲ၍ ကျန်နိုင်ငံများ လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးလာစေရန် နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်ခန့် အချိန်ယူခဲ့ရသည်။

ဇယား ၁၀.၅ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ် (ILO) ၏ အဓိက စာချုပ်တွင် ပါဝင်သောတူရေးထိုးထားမှုများ

နိုင်ငံများ	သဘောတူညီချက် ၁၃၈ (အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ်) - လက်မှတ်ရေးထိုးသည့်ရက်စွဲ	အစိုးရက သတ်မှတ်သည့် အနိမ့်ဆုံး အသက်အရွယ်	သဘောတူညီချက် ၁၈၂ (အဆိုးဝါးဆုံးသော ကလေး လုပ်သား စေခိုင်းမှုပုံသဏ္ဍန်များ) - လက်မှတ်ရေးထိုးသည့် ရက်စွဲ
ဘရူနိုင်း	ဇွန် ၁၇၊ ၂၀၁၁	၁၆	ဇွန် ၉၊ ၂၀၀၈
ကမ္ဘောဒီးယား	ဩဂုတ် ၂၃၊ ၁၉၉၉	၁၄	မတ် ၁၄၊ ၂၀၀၆
အင်ဒိုနီးရှား	ဇွန် ၇၊ ၁၉၉၉	၁၅	မတ် ၂၈၊ ၂၀၀၀
လာအို	ဇွန် ၁၃၊ ၂၀၀၅	၁၄	ဇွန် ၁၃၊ ၂၀၀၅
မလေးရှား	စက်တင်ဘာ ၉၊ ၁၉၉၇	၁၅	နိုဝင်ဘာ ၁၀၊ ၂၀၀၀
မြန်မာ	လက်မှတ်ရေးထိုးထားခြင်းမရှိ	၁၃/၁၅ *	ဒီဇင်ဘာ ၁၈၊ ၂၀၁၃
ဖိလစ်ပိုင်	ဇွန် ၄၊ ၁၉၉၈	၁၅	နိုဝင်ဘာ ၂၈၊ ၂၀၀၀
စင်ကာပူ	နိုဝင်ဘာ ၇၊ ၂၀၀၅	၁၅	ဇွန် ၁၄၊ ၂၀၀၁
တီမော	လက်မှတ်ရေးထိုးထားခြင်းမရှိ	၁၅	ဇွန် ၁၆၊ ၂၀၀၉
ထိုင်း	မေ ၁၁၊ ၂၀၀၄	၁၅	ဖေဖော်ဝါရီ ၁၆၊ ၂၀၀၁
ဗီယက်နမ်	ဇွန် ၂၄၊ ၂၀၀၃	၁၅	ဒီဇင်ဘာ ၁၉၊ ၂၀၀၀

* အသက် ၁၃ နှစ်မှ ၁၅ နှစ်အတွင်း ကလေးငယ်များသည် တစ်နေ့လျှင် လေးနာရီထက်ပိုပြီး အလုပ် မလုပ်နိုင်ပေ။ အသက် ၁၃ နှစ် (သို့မဟုတ်) ၁၄ နှစ်အရွယ် ကလေးများကို အချို့သော စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ များတွင်သာ အလုပ်ခန့်ခွင့်ရှိသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း၏ သဘောတူညီချက် ၁၃၈ အရ နိုင်ငံများ သည် အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ်ကို တိုးမြှင့်သတ်မှတ်ရန် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံများ သည် သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးရာတွင် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်ကို ထုတ်ပြန်ပေးရ သည်။ သဘောတူစာချုပ်အရ အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ်ကို ၁၅ နှစ်ဟု သတ်မှတ်သည်။ သို့သော် အခြေအနေနှင့် အကြောင်းအမျိုးမျိုးအပေါ်မူတည်၍ အသက်ကန့်သတ်ချက်ကို ပြောင်းလဲခွင့်ပြုထား သည်။ ဥပမာ - ကြမ်းတမ်းသောအလုပ်များ (သတ္တုတွင်းနှင့်ငါးဖမ်းလှေများတွင်လုပ်ရသော အလုပ် များ စသည်)အတွက် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်ကို ၁၈ နှစ်ဟူ၍ ထားရှိသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲလွယ်စေရန် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ် ကန့်သတ်ချက်ကို ၁၄ နှစ်အထိ လျော့ချထားပြီး၊ ကလေးငယ်တို့၏ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးကို မထိခိုက်စေသော ပေါ့ပေါ့ပါးပါး အလုပ်များအတွက် အသက် ၁၂ နှစ်အထိ လျော့ချထားသည်။ ဥပမာ - ပေါ့ပါးသော အလုပ်ဆိုသည်မှာ မိသားစု စားသောက်ဆိုင်တွင် ပန်းကန်ဆေးခြင်း၊ အိမ်အလုပ်လုပ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) လယ်ထဲယာထဲက တိရစ္ဆာန်များကို အစာကျွေးခြင်းတို့ကို ဆိုလိုပါသည်။

ဇယား ၁၀.၆ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း (ILO) က သတ်မှတ်ထားသော အနိမ့်ဆုံး အသက်အရွယ်

	ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများ	ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ
ပေါ့ပါးသောအလုပ်	၁၃-၁၅	၁၂-၁၄
အခြေခံအနိမ့်ဆုံး အသက်အရွယ်သတ်မှတ်ချက်	၁၅	၁၄
ကြမ်းတမ်းသောအလုပ်	၁၈	၁၈

၁၉၉၉ ခုနှစ် အဆိုးရွားဆုံးသော ကလေးလုပ်သား စေခိုင်းမှုပုံသဏ္ဍာန်များ ကွန်ဗင့်ရှင်း (နံပါတ် ၁၈၂) သည် အဓိက သဘောတူစာချုပ် ရှစ်ခုတွင် တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ထိုစာချုပ်ကို အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအားလုံး ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်။ စာချုပ်၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကလေးများကို အဆိုးရွားဆုံးသော ကလေးလုပ်သားခိုင်းစေမှု ပုံစံမျိုးစုံမှ လွတ်မြောက်မှုရှိစေရန် ဖြစ်သည်။ သဘောတူစာချုပ်တွင် လုပ်သားဟုဆိုရာတွင် ကျွန်ပြုခြင်း၊ လူကုန်ကူးခြင်း၊ အကြွေးဖြင့် ခိုင်းစေရန် အသိမ်းခံရခြင်း၊ လိင်လုပ်ငန်းတွင်စေခိုင်းခြင်းနှင့် ရာဇဝတ်မှု မကင်းသော လုပ်ငန်းများ တွင် ခိုင်းစေခြင်းတို့ကို ရည်ညွှန်းထားပြီး နိုင်ငံများအား အဆိုပါစေခိုင်းမှုများအားလုံးကို အဆိုးရွားဆုံး သော ကလေးလုပ်သား ခိုင်းစေမှုပုံသဏ္ဍာန်အဖြစ် သတ်မှတ်စေပါသည်။ အဆိုးရွားဆုံးသော ကလေးလုပ်သား ခိုင်းစေမှုပုံစံ (၁၉၉၉) ဆိုင်ရာ ILO အဖွဲ့အစည်း၏ အကြံပြုချက်အမှတ် ၁၉၀ သည် နိုင်ငံများကို ၎င်းတို့၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများကို နားလည်နိုင်စေရန်နှင့် အချို့သော ဆိုးရွားသော ခိုင်းစေမှုပုံစံကို အသေးစိတ်သိရှိရန် ပံ့ပိုးပေးပါသည်။ အဆိုပါထောက်ခံချက်တွင် ဆိုးရွားသော စေခိုင်းမှုပုံစံဟုဆိုရာတွင် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်ပါသည်။

- မြေအောက် (သို့မဟုတ်) အမြင့်ပိုင်းနေရာ စသည့် အန္တရာယ်ရှိသော နေရာများတွင် လုပ်ကိုင် ရသောအလုပ်
- အန္တရာယ်ရှိသော စက်ပစ္စည်းများနှင့် လုပ်ကိုင်ရသော အလုပ်
- ကျန်းမာသန့်ရှင်းမှုမရှိသောဝန်းကျင်တွင် လုပ်ကိုင်ရသော အလုပ်နှင့်
- နာရီပေါင်း ကြာမြင့်စွာ (သို့မဟုတ်) ညပိုင်းတွင် လုပ်ကိုင်ရသော အလုပ်

ထို့ပြင် မိန်းကလေးငယ်များ လုပ်ကိုင်ရသော အလုပ်များ၊ အထူးသဖြင့် အိမ်မှုကိစ္စအလုပ် ကဲ့သို့သော အလုပ်ဟူ၍ မြင်သာထင်သာ မရှိသော အလုပ်များအပေါ်တွင်လည်း အာရုံစိုက်ရန် အဆိုပါထောက်ခံချက်က သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးထားသောနိုင်ငံများကို တောင်းဆိုထား ပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများအရ ကလေးလုပ်သားကို သတ်မှတ် ထားသည့် အသက်အရွယ် (နိုင်ငံများကြားတွင် ကွာဟချက်ရှိနိုင်သည်။ သို့သော် ၁၄ နှစ်အောက် မဖြစ်ရပါ)နှင့် လုပ်ကိုင်ရသည့် အလုပ်အခြေအနေ (အမျိုးအစားခွဲ၍ သတ်မှတ်ထားသော ဆိုးရွား သောအလုပ်ပုံသဏ္ဍာန်များ) အပေါ်မူတည်၍ တားမြစ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အလုပ်လုပ်ခြင်း ကြောင့် ကျောင်းပျက်ရခြင်း၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်ရခြင်း၊ အနာတရ ဖြစ်ရခြင်း

စသော ကလေးငယ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုအလုံးစုံကို ထိခိုက်ပျက်စီးစေနိုင်သည့် အကြောင်းရင်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အလုပ်လုပ်ရသော ကလေးများသည် အခြား ကလေးများရရှိသော ပညာရေးနှင့်လူမှုရေးစွမ်းရည်တို့ကို လစ်ဟာဆုံးရှုံးနိုင်ပါသည်။ ကလေးလုပ်သား သည် ရေရှည်ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိပါသည်။ ကလေးငယ်အတွက်သာမက ရပ်ရွာလူထုအတွက် နောင်တစ်ချိန်တွင် ကလေးငယ်က ပြန်လည်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည့် အခြေအနေများကိုပါ ဆုံးရှုံးရ သဖြင့် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းကိုပါ ထိခိုက်မှုဖြစ်စေပါသည်။ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ကလေးငယ်များကို ပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ရန် အရင်းအမြစ်များစွာ လိုအပ်ပါသည်။

၁၀.၆.၂ အရှေ့တောင်အာရှတွင် ကလေးလုပ်သား ဥပဒေ ချိုးဖောက်နေမှုများ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း၏ ခန့်မှန်းချက်အရ အရှေ့တောင်အာရှတွင် လက်ရှိ ကလေးလုပ်သားအရေအတွက်မှာ ကလေးများ၏ ၁၅% ရှိသည်ဟု သိရပါသည်။ ၎င်းတို့ အနက် ၉% မှာ ကလေးအလုပ်သမားများအဖြစ် သတ်မှတ်ရန် အကြောင်းပြချက် လုံလောက်ပြီး ကျန် ၄% မှာ အလုပ်ကြမ်းများကိုပင် လုပ်ကိုင်နေရပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှရှိ အချို့သော စက်ရုံအလုပ်ရုံများသည် ထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ် လျော့ချရန်အတွက် လုပ်အားခ ဈေးပေါသော ကလေးလုပ်သားများကို အသုံးပြုကြသည်။ ဥပမာဆိုရလျှင် ငါးဖမ်းခြင်းနှင့် ရေလုပ်ငန်းအလုပ်ရုံနှင့် မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ထိုင်းနှင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံများတွင်ရှိသော ဆီအုန်း၊ ရာဘာ၊ ကြံစိုက်ခင်းများတွင် စိုက်ပျိုးရေးအလုပ်များ ပါဝင်ပါသည်။ တောင်းစားသော ကလေးငယ်များသည်လည်း နေရာအနှံ့ ပျံ့နှံ့လျက်ရှိပါသည်။ တောင်းစားခြင်းကိုလည်း လုပ်အားအဖြစ် သတ်မှတ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် တောင်းစားခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေရရှိစေရန် ကလေးငယ်များကို စေခိုင်းတတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မိန်းကလေးငယ်များသည် စားသောက်ဆိုင်နှင့် ဖျော်ဖြေရေးစင်တာများတွင် စားသုံးသူများကို ဝန်ဆောင်မှုပေးရန် (သို့မဟုတ်) ၎င်းတို့ စားသောက်သမျှကို ဆေးကြောရန်အတွက် အိမ်အကူအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။ အခြားသော အလုပ်များတွင် ဝင်ငွေနည်းသော် လည်း အလွန်အန္တရာယ်များသည့် အမှုိက်ကောက်ရသည့်အလုပ်လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ဆိုးရွားသော ကလေးလုပ်သား စေခိုင်းမှုပုံစံများသည် တစ်ခါတရံတွင် ကလေးလူကုန်ကူးခြင်းဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ရသည့် အခါလည်း ရှိတတ်သည်။ ထိုသို့သောဖြစ်ရပ်ကို ဒေသတွင်းရှိ နိုင်ငံများစွာတွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။ အရေအတွက် နည်းမည်ဖြစ်သော်လည်း ဤနည်းလမ်းအားဖြင့် ကလေးများ အမြတ်ထုတ်ခြင်း ခံနေရပါသည်။

သာဓက

ဒေသအတွင်းရှိ အချို့သော ဆိုးရွားသည့် ကလေးလုပ်သား စေခိုင်းမှုပုံစံများ

တောင်းစားသော ကလေးငယ်များ

ဒေသအဝှန်း ကြီးမားသော မြို့ပြဝန်းကျင်တွင် တောင်းစားသောကလေးငယ်များကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ကလေးငယ်အများစုမှာ ၎င်းတို့ တောင်းယူရရှိသော ပိုက်ဆံကို သိမ်းထားခွင့် မရှိချေ။ တောင်းစားရမည့်နေရာသို့ သူတို့ကို ခေါ်ဆောင်လာကြသည်။ ထို့နောက် ၎င်းတို့ကို စောင့်ကြည့်ကြသည်။ တောင်း၍ရသောငွေများကို နောက်ကွယ်က စေခိုင်းသူထံသို့ အပ်နှံရပြီး

ကလေးတို့ များများတောင်းနိုင်လျှင် ဝေစုအဖြစ် မုန့်ဖိုးရကြသည်။ တောင်းစားသော ကလေးငယ်များသည် ယေဘုယျအားဖြင့် အခြားဒေသမှ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့သူများဖြစ်သည်။ (ဥပမာ - ဘန်ကောက်မှ တောင်းစားသူတို့သည် ကမ္ဘောဒီးယား (သို့မဟုတ်) မြန်မာနိုင်ငံကလာသူများ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပြီး၊ ဂျာကာတာမှ တောင်းစားသူသည် ဂျားဗားကျွန်းကျေးလက်ဒေသမှ ခေါ်လာခဲ့သူ ဖြစ်နိုင်သည်။) အချို့သော ဖြစ်ရပ်များတွင် ကလေးများကို နောက်ကွယ်ကစေခိုင်းသူများသည် ကလေးတို့၏ မိဘများပင် ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူကြီးထက် ကလေးသည် ပိုက်ဆံများများ တောင်းနိုင်သဖြင့် အသုံးချခြင်း ဖြစ်သည်။ တောင်းစားခြင်းသည် ဝင်ငွေရသော အလုပ်တစ်ခုသဖွယ် ဖြစ်နေလေသည်။ စည်ကားသော မြို့လယ်ခေါင်တွင် ကလေးတစ်ယောက်သည် တစ်နေ့လျှင် ဒေါ်လာ ၅၀ ခန့်မှ အစည်ကားဆုံးနေ့များတွင် ဒေါ်လာ ၁၀၀ ခန့်အထိ တောင်းနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းရပါသည်။

အမှိုက်ပုံမှ ပစ္စည်းရှာသူများ

အရှေ့တောင်အာရှ အချို့နိုင်ငံများတွင် အမှိုက်ပုံမှ ပစ္စည်းရှာသူများ ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသည် ၎င်း၏နာမည်ကျော် ‘မီးခိုးငွေဝေသောတောင်’ အမည်ရ အမှိုက် ကျင်းကြီးကို ပါယာတက် အမည်ရ အမှိုက်ကျင်းအသစ်သို့ ၁၉၈၀ ခုနှစ်များတွင် မပြောင်းရွှေ့မီတွင် နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကြာအောင် ထိုအမှိုက်ကျင်းအဟောင်းကိုသာ အသုံးပြုခဲ့သဖြင့် အမှိုက်ပုံမှ ပစ္စည်းရှာကြ သည့်ဖြစ်ရပ်များ အတော်ကြာအောင် ရှိနေခဲ့သည်။ ကလေးအများစု ပါဝင်သော လူထောင်ပေါင်း များစွာတို့သည် အမှိုက်ပုံမှပစ္စည်းများကို ကောက်ယူကာ ပလတ်စတစ်၊ ဖန်စ အစရှိသည့် ပြန်လည် အသုံးပြုနိုင်သည့်ပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်းဖြင့် ရရှိသော တစ်နေ့လျှင် ဒေါ်လာအနည်းငယ်မျှသော ဝင်ငွေဖြင့် ရပ်တည်ကြပါသည်။ အမှိုက်ပုံတွင် ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်သော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ရှာဖွေခြင်းမှာ ကျန်းမာရေးအတွက် အန္တရာယ်ရှိပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မီးခိုးများ၊ ညစ်ညမ်းမှုများနှင့် မသန့်စင်သောရေမှ ကူးစက်တတ်သော ရောဂါများကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မြေပြိုမှုကြောင့်လည်း လူပေါင်းများစွာ သေကျေရသည်။ အစိုးရသည် အသက် ၁၄ နှစ်အောက် ကလေးများကို စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို အသုံးပြု၍ ထုတ်လုပ်သော လုပ်ငန်းများတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင် ခြင်းကိုတားမြစ်၍ ၎င်းတို့အတွက် နေထိုင်စရာနှင့်ပညာရေးတို့ ပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရှိသော လက်ဖက်ရည်ဆိုင် စားပွဲထိုးများ

အရှေ့တောင်အာရှတွင် အဆင်းရဲဆုံးနိုင်ငံဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကလေးအလုပ်သမား များစွာ ရှိပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တောင်သူမိသားစုများသည် ၎င်းတို့၏ကလေးငယ်များကို မြို့ပြသို့စေလွှတ်ကာ အလုပ်စေခိုင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ စေခိုင်းခံရသူများထဲတွင် အသက် ဆယ်နှစ်အရွယ် ငယ်ရွယ်သော ကလေးငယ်အချို့ပင် ပါဝင်ပါသည်။ ကလေးငယ်များစွာတို့သည် တစ်နေ့လျှင် တစ်ဒေါ်လာမျှသော နည်းပါးလှသော ဝင်ငွေအတွက် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်များတွင် အလုပ်လုပ်ကြရသည်။ ထိုသို့လုပ်ကိုင်ခြင်းမှာ ကလေးတို့သည် ၎င်းတို့၏ ဇာတိရွာတွင် ပညာ သင်ယူရန်အတွက် စာသင်ကျောင်း မရှိခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သူတို့ကိုကျွေးမွေးထားရန် မိသားစုမှာ အလွန်ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အချို့သော ခန့်မှန်းချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကလေးအလုပ်သမားဦးရေမှာ တစ်သန်းနီးပါးခန့်ရှိမည်ဟု သိရပါသည်။

၁၀.၇ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခထဲမှ ကလေးငယ်များ

၁၀.၇.၁ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေအရ ကလေးငယ်များကို လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများမှ အကာအကွယ် ပေးခြင်း

ကလေးသူငယ်များကို လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများမှ အကာအကွယ်ပေးရေး အပါအဝင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားမှုကို စီမံအုပ်ထိန်းသည့် အဓိကကျသော ဥပဒေများကို အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာသော ဥပဒေ (IHL) တွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။ ဂျီနီဗာ သဘောတူစာချုပ် (၁၉၄၉) နှင့် ၎င်း၏ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ် (၁၉၇၇) တို့တွင် ကန့်သတ်ချက်အချို့ ရှိသော်လည်း၊ ကလေးသူငယ်များကို အကာအကွယ်ပေးရန် နည်းလမ်းအချို့ကို တောင်းဆိုပေးထားပါသည်။ ထိုအချိန်မှ အစပြုပြီး CRC နှင့် ၎င်း၏ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်တို့ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ဂျီနီဗာ သဘောတူစာချုပ်သည် CRC မတိုင်မီ နှစ်ပေါင်း ၄၀ ခန့် စောခဲ့သော်လည်း ထိုခေတ် ထိုကာလတွင် ထိုစာချုပ်ကြောင့် ကလေးသူငယ်များ၏ အခွင့်အရေးတွင် အပြောင်းအလဲကြီးများ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ စည်းကမ်းအသစ်များကို နိုင်ငံများစွာတွင် အသုံးပြုနိုင်စေရန် ပုံစံပြောင်းလဲ ပေးထားရာတွင် စစ်သားအဖြစ် ခန့်အပ်ရာတွင် အသက် ၁၆ နှစ် ပြည့်ပြီးမှ ခန့်အပ်ရမည်ဟု ဖော်ပြပါရှိပါသည်။

ဂျီနီဗာကွန်ဗင်းရှင်း (၁၉၄၉) ၏ အချက်အလက်ချက်တွင် ကလေးသူငယ်များကို လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများတွင် ပြည်သူပြည်သား နေရာတွင်ဖြစ်စေ၊ ဘေးဒုက္ခခံစားရသူ နေရာတွင်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် တိုက်ခိုက်မည့်သူ နေရာတွင်ဖြစ်စေ ထားရှိခြင်း အန္တရာယ်ကို အထူးကာကွယ်ပေးရန် တောင်းဆိုထားပါသည်။ တတိယအကြိမ် ဂျီနီဗာကွန်ဗင်းရှင်း၏ ပုဒ်မ ၁၆ အရ ကလေးငယ်သည် စစ်သားအဖြစ်မှ စစ်သို့ပန်းအဖြစ်သို့ ကျရောက်သည့်အခါ ထိန်းသိမ်းထားသော နိုင်ငံသည် ကလေးငယ်၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေတို့ ကောင်းမွန်မှုရှိစေရန် ထည့်သွင်း စဉ်းစားပေးရပါမည်။ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားသော အခြေအနေတွင် ဖြစ်စေ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ရယူသော အခြေအနေတွင်ဖြစ်စေ ကလေးငယ်သည် ၎င်း၏အခွင့်အရေးကို တောင်းဆိုခံစားခွင့် ရှိပါသည်။ လေးကြိမ်မြောက် ဂျီနီဗာကွန်ဗင်းရှင်းတွင် နိုင်ငံများသည် ကလေးငယ်များကို ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားသော အရပ်ဒေသမှ လုံခြုံစိတ်ချရသောနေရာသို့ ခေါ်ဆောင်ကာ လိုအပ်သော ဆေးဝါး၊ အစာရေစာနှင့် အဝတ်အစားတို့ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းအားဖြင့် ကလေးသူငယ်တို့ကို စစ်၏ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများမှ အကာအကွယ်ပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား ၁၀.၇ ကလေးစစ်သားဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ

နိုင်ငံတကာသဘောတူစာချုပ်	မှတ်ချက်
ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ် (၁၉၄၉) ပါ အချက်လေးချက်နှင့် နောက်ဆက်တွဲ စာချုပ်များ - ၁၉၇၇	စစ်သားတစ်ဦးအတွက် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်မှာ ၁၅ နှစ် ဖြစ်သည်။ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားချိန်တွင် ကလေးငယ်များကို အထူးအကာအကွယ် ပေးရန် တောင်းဆိုထားသည်။
ကလေးသူငယ်များ အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် - ကလေး သူငယ်များ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ တွင်ပါဝင်ခြင်း တားဆီးမှု နောက် ဆက်တွဲ စာချုပ် (OPAC) - ၂၀၀၂	စစ်သားတစ်ဦးအတွက် အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်မှာ ၁၅ နှစ် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတော်မဟုတ်သော လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့က ဖြစ်စေ ကလေးငယ်ကို စစ်သားအဖြစ်ခန့်အပ်ထားခြင်းကို တားမြစ် သည်။
ရောမဥပဒေ (နိုင်ငံတကာ စစ်ခုံရုံး စတင်ခြင်း) - ၂၀၀၂	ကလေးငယ်များ (အသက် ၁၈ နှစ်အောက်) ကို စစ်မှုထမ်း မနေရ ဆင့်ခေါ်ခြင်း၊ အတင်းအကျပ် စစ်မှုထမ်းစေခြင်းသည် စစ်ရာဇဝတ်မှု မြောက်ပါသည်။
အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမား အဖွဲ့ - အဆိုးရွားဆုံးသောကလေး လုပ်သားစေခြင်းမှုပုံစံများထိန်းချုပ်ရေး သဘောတူစာချုပ် ၁၈၂ - ၁၉၉၉	ကလေးငယ်များ (အသက် ၁၈ နှစ်အောက်) ကို စစ်မှုထမ်း မနေရ ဆင့်ခေါ်ခြင်း၊ အတင်းအကျပ် စစ်မှုထမ်းစေခြင်းသည် အဆိုးရွားဆုံးသော ကလေးလုပ်သားစေခြင်းမှု ပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။
ပါရီ ကတိကဝတ်နှင့် မူဝါဒ (ပါရီမူဝါဒ) - ၂၀၀၇	နိုင်ငံတော်သည် (အသက် ၁၈ နှစ်အောက်) ကလေးငယ်များကို လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များနှင့် လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများမှ တရား ဥပဒေနှင့် မလျော်ညီစွာ တပ်သားအဖြစ် စုဆောင်းနေမှုများကို ကာကွယ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

နိုင်ငံများသည် ပဋိပက္ခများကြောင့် မိဘမဲ့ဖြစ်သွားသော ကလေးများ (သို့မဟုတ်) မိသားစု နှင့် တသီးတခြားဖြစ်သွားသော ကလေးငယ်များကို စိတ်ချလုံခြုံရေးသောနိုင်ငံသို့ ခေါ်ယူကောင်း ခေါ်ယူနိုင်သည့် အစီအစဉ်များ ပံ့ပိုးပေးခြင်းတို့ဖြင့် အကာအကွယ်ပေးသင့်ပါသည်။ ထိုမျှမက စစ်တပ်ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေတစ်ခုတွင် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အာဏာအရ ကလေးငယ်တို့ ပညာ သင်ကြားခွင့်ရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ် ဂျီနီဗာစာချုပ် နောက်ဆက်တွဲတွင် ပညာရေးနှင့် ဘေးဒုက္ခကျရောက်နေသောဇန့်မှကယ်တင်ခြင်း အစရှိသောအပိုဒ်များ ထပ်မံ ဖြည့်တင်း ထားပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်(၁)သည် ကလေးစစ်သားများ အသုံးပြုနေမှုကို ကန့်သတ်သော ပထမဆုံးသော ပဋိညာဉ်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းစာချုပ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

အသက် ၁၅ နှစ် မပြည့်သေးသော ကလေးငယ်များသည် ပဋိပက္ခများတွင် တိုက်ရိုက် ပါဝင်မှု မရှိစေရ။ အထူးသဖြင့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များတွင် ၎င်းတို့ကို တပ်သားစုဆောင်းခြင်း ဖြစ်ရပ်မှ ကာကွယ်ပေးရမည်။

ဇယား ၁၀. ၇ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ကလေးငယ်များကို ကာကွယ်ပေးရန်အတွက် အသက်ကန့်သတ် သတ်မှတ်ချက်မှာ ၁၅ နှစ်ဖြစ်သော်လည်း CRC ၏ စာချုပ်နောက်ဆက်တွဲတွင် (မှတ်သားဖွယ်ရာအတွက်တွင် ကြည့်ပါရန်) အနိမ့်ဆုံး အသက်အရွယ် ကန့်သတ်ချက်ကို ၁၈ နှစ်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ကလေးများကို အကာအကွယ်ပေးရေးအတွက် အခိုင်မာဆုံးသော ပုံစံကို ၂၀၀၀ ခုနှစ်၊ မေ ၂၅ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၂၀၀၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁၂ ရက်နေ့တွင် အသက်ဝင်ခဲ့ သော ကလေးသူငယ်များ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ် - ကလေးသူငယ်များ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတွင်ပါဝင်ခြင်း တားဆီးမှု နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်ငယ် (OPAC) တွင် တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်ငယ် (OPAC) ၏ နာမည်ပြောင်မှာ ‘ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်း ၁၈’ နောက် ဆက်တွဲစာချုပ်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးထားသော နိုင်ငံများသည် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များတွင် ခန့်အပ်နိုင်ရန်အတွက် အသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်ကို ၁၈ နှစ်ယူ၍ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် ယူထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်သားဖွယ်ရာ

ကလေးသူငယ်များ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် - ကလေးသူငယ်များ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခတွင် ပါဝင်ခြင်း တားဆီးမှု နောက်ဆက်တွဲ စာချုပ် (OPAC)

နောက်ဆက်တွဲ စာချုပ်၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ကလေးငယ်များကို စစ်တပ်များတွင် စစ်မှုထမ်း မနေရစနစ်ဖြင့် ခေါ်ယူခန့်အပ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားဆီးရန်နှင့် မည်သည့်လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခတွင်မှ ပါဝင်မှုမရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာသော ဥပဒေ (IHL) သည် ၁၉၄၀ နှစ်များတွင် ကလေးစစ်သားများအတွက် အနိမ့်ဆုံး အသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်ကို ၁၅ နှစ်ဟု ဖော်ပြထားသောကြောင့် နောက်ဆက်တွဲစာချုပ် လိုအပ်လေသည်။ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ် (OPAC) သည် IHL တွင်ပါဝင်သော ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးအတွက် စံနှုန်းများကို ပိုမိုသေချာ အောင် ဖော်ပြထားသည်။ OPAC သည် ကလေးငယ်များကို စစ်တပ်များတွင် ဆန္ဒအလျောက် အမှုထမ်းခြင်းကိုလည်း ခွင့်မပြုထားသကဲ့သို့ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များတွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ရသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်နေခြင်းကိုလည်း ခွင့်မပြုထားပေ။ ဤနေရာတွင် ‘တိုက်ရိုက်’ ဆိုသည့် ဝေါဟာရ အတွက် တိကျသောအဓိပ္ပာယ်ကို မဖွင့်ဆိုနိုင်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အချို့စစ်တပ်များက ကလေးငယ်ကို လက်နက်ပေးမကိုင်သရွေ့ ဥပဒေကိုချိုးဖောက်ခြင်း မမည်ဟု ယူဆသကဲ့သို့ အချို့ကလည်း လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို ထောက်ပံ့ပေးခြင်းသည်ပင်လျှင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ပတ်သက် သည်ဟု ယူဆသည်များလည်း ရှိသည်။ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်နှင့်အညီ တပ်ဖွဲ့များတွင် အသက် ၁၈ နှစ်အောက် ဆန္ဒအလျောက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လိုသူများသည် စက်ပြင်သမား၊ ထမင်းချက်၊ သို့မဟုတ် ဒရိုင်းဘာအဖြစ် ပါဝင်နိုင်သော်လည်း ၎င်းသည် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသော အခြေအနေတွင် ပါဝင်ခြင်းကို မဆိုလိုပါ။ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်သည် နိုင်ငံတော် စစ်တပ်ကိုရော၊ နိုင်ငံတော် မဟုတ်သော လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တွင်ပါ ကျင့်သုံးရန် အကျိုးဝင်စေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှလွဲ၍ အရှေ့တောင်အာရှရှိ နိုင်ငံများအားလုံး နောက်ဆက်တွဲစာချုပ် (OPAC) ကို လက်မှတ်ရေးထိုး ထားပါသည်။

၁၀.၇.၂ အရှေ့တောင်အာရှမှ ကလေးစစ်သားများ

အရှေ့တောင်အာရှရှိ နိုင်ငံများအားလုံးသည် ကလေးစစ်သားဆိုင်ရာ ဥပဒေအသစ်များနှင့် အညီ ၎င်းတို့၏အမူအကျင့်များကို ပြောင်းလဲလာခဲ့ကြပါသည်။ အချို့နိုင်ငံများ (ဥပမာ - စင်ကာပူ) တွင်ရှိသော စစ်မှုထမ်းမနေရ ဆင့်ခေါ်ခြင်းနှင့် ကျောင်းအရံတပ်ဖွဲ့ခြင်းတို့သည် အသက် ၁၈ နှစ်အောက် မည်သူ့ကိုမှ စစ်မှုထမ်းခွင့်မပြုဟူသော ဖော်ပြချက်ကို ချိုးဖောက်ရာ ရောက်နိုင်ပါသည်။ မြန်မာနှင့် ဖိလစ်ပိုင်ကဲ့သို့ နိုင်ငံများတွင် ၎င်းတို့၏ စစ်တပ်များတွင် ကလေးစစ်သား စုဆောင်းခြင်းနှင့် ကလေးများကို ပေါ်တာဆွဲ၍ အသုံးပြုခြင်းကဲ့သို့ ပြဿနာများ ရှိပါသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်များတွင် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၌ ကလေးစစ်သားပေါင်း တစ်သိန်းကျော်ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရသော်လည်း ယခုအခါ အလွန်နည်းပါးသွားပြီး ၁၀၀၀ ဦးရေ ဝန်းကျင်သာ ရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်။

မြန်မာ၊ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယား သုံးနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှတွင် ကလေးစစ်သား အသုံးပြုခဲ့သော ရာဇဝင်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တပ်မတော် (နိုင်ငံ၏ စစ်တပ်) နှင့် အခြားသော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များတွင် အသုံးပြုခဲ့သော ကလေးစစ်သားပေါင်း တစ်သိန်းခန့် ရှိမည်ဟု တစ်ချိန်က ခန့်မှန်းခဲ့ကြဖူးရသည်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များတွင် တပ်မတော်က ကလေးစစ်သား အတင်းအကျပ်စုဆောင်းခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းများစွာတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ အချို့ကိစ္စများတွင် ကလေးများကို ခြိမ်းခြောက်ပေါ်တာဆွဲ၍ စစ်တပ်ထဲတွင် အလုပ်သမားအဖြစ် ခိုင်းစေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ယခင်ကလေးစစ်သားများအတွက် လက်နက် ဖျက်သိမ်းခြင်း၊ တပ်ဖွဲ့ရုပ်သိမ်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခြင်း (DDR) အစီအစဉ်တွင် ထည့်သွင်း စဉ်းစားကာ တက်ကြွစွာ ဆောင်ရွက်နေပါသည်။

ကလေးစစ်သားနှင့် ပတ်သက်၍ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ပြဿနာမှာ ပို၍သမိုင်းဝင်ပါသည်။ ခမာနီတို့ အုပ်စိုးစဉ်ကာလ (၁၉၇၅-၁၉၇၉) တွင် ကလေးစစ်သားများစွာကို စုဆောင်းခန့်အပ် ထားခဲ့ပြီး မှတ်တမ်းများအရ ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ပထမဆုံးဝင်လာသော ခမာနီတပ်ဖွဲ့များမှာ ကလေးစစ်သားများဖြစ်သည်ဟု သိရပါသည်။ သို့သော် ခမာနီတို့ ကျရှုံးသွားပြီး ပဋိပက္ခ အဆုံးသတ် သွားသည့်အခါ လက်နက်ချသူများရှိ၍ ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ကလေးစစ်သား အနည်းငယ်သာ ကျန်ရှိ တော့မည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင်မူ မိုရိုအစ္စလာမ်လွတ်လပ်ရေးတပ်ဦး (MILF)၊ ပြည်သူ့ကွန်မြူနစ်တပ်ဖွဲ့အသစ် (NPA) နှင့် ဆူလူနှင့် ဘာစီလီယံတွင်ရှိသော အဘူဆေးယက်ဖ်အဖွဲ့ ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတော်စစ်တပ်မဟုတ်သည့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များတွင် ကလေးစစ်သား စုဆောင်း ခြင်း၊ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းမှာ ပြုလုပ်နေကြပါသည်။ မတူခြားနားသော အဖွဲ့ပေါင်းစုံ ပါဝင်ခဲ့ သော်လည်း လွန်ခဲ့သော လေးနှစ်အတွင်း ကလေးစစ်သား ၂၀၀ ဦးရေ အောက်ခန့်သာ တွေ့ရှိခဲ့ရ သဖြင့် အမှန်တကယ်ဖြစ်သည့် ကလေးစစ်သားစုဆောင်းမှုမှာ အနည်းငယ်မျှသာ ရှိလိမ့်မည်ဟု ယူဆရပါသည်။

အထက်ပါဖြစ်ရပ်များအရ ဒေသ၏သမိုင်းတွင် ကလေးစစ်သား ပြဿနာသည် ထင်ထင် ရှားရှားရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အဆိုပါပြဿနာကို လျှော့ချရန်(သို့မဟုတ်) ပပျောက် သွားရန်အတွက်လည်း များစွာအားထုတ်ခဲ့ကြောင်း သိရပါသည်။ ကလေးစစ်သားများ ပပျောက်သွား

စေရန် ဆောင်ရွက်သင့်သည့် အချက်များစွာတွင် ကလေးများအပေါ် ထားရှိသည့် အစဉ်အလာ သဘောထားအမြင်များနှင့် အတင်းအကျပ် လုပ်စေသော အစီအမံများကို ပြောင်းလဲပစ်ရန်များ ပါဝင်ပါသည်။ ပထမဦးစွာအနေဖြင့် ကလေးစစ်သားလျှော့ချရန်အတွက် ဒေသထဲတွင် ဖြစ်ပွား နေသော လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ လျော့ကျသွားရေးမှာ အရေးပါဆုံးအချက် ဖြစ်သည်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၀ ခုနှစ်များအတွင်း အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ အားလုံးနီးပါး လက်ရှိဖြစ်ပွားနေသော ပဋိပက္ခများတွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး ရလဒ်အားဖြင့် လှုပ်ရှားတက်ကြွသော လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များစွာ ပေါ်ထွက်လာကြသည်။ လတ်တလော နှစ်များတွင် လက်နက်ချသောတပ်ဖွဲ့များစွာ ရှိလာခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ကလေးစစ်သားများအပေါ်ထားရှိသော သဘောထားအမြင်နှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။ ယခင်က ကလေးစစ်သားခန့်အပ်သည့် လုပ်ရပ်ကို အားပေးထောက်ခံခြင်း မရှိခဲ့ကြသော်လည်း လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များစွာတို့သည် ၎င်းတို့တပ်တွင် ကလေးများပါဝင်နေမှုကို မရပ်တန့်ပစ်ဘဲ ကလေးများကိုယ်တိုင် ဆန္ဒအလျောက် ပါဝင်လာကြစေရန် တိုက်တွန်းကြပါသည်။ သို့သော် ယခုအခါ နိုင်ငံတကာစစ်ခုံရုံး (ICC) စတင်ချိန်မှစပြီး ကလေးစစ်သားစုဆောင်းခြင်းသည် နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာ ပြစ်မှုအသွင် ဖြစ်လာခဲ့၍ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များသည် ၎င်းတို့၏လုပ်ရပ်များကို စစ်ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ကာ အရေးယူမည်ကို မလိုလားကြပေ။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် ICC ကို သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် နိုင်ငံအနည်းငယ်သာ ရှိသော်လည်း လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ အများစုကမူ ကလေးစစ်သားစုဆောင်းမှုကို စစ်ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်စွပ်စွဲခြင်းသည် လူ့အခွင့် အရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်အတွက် ထိုကလေးများကိုယ်တိုင် ၎င်းတို့ဆန္ဒအလျောက် ပါဝင်ပံ့ပိုးကြသည့် အနေအထားအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိစေသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

၁၉၉၀ ခုနှစ်မှစ၍ CRC ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်မှတ်ရေးထိုးလာကြခြင်းသည် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးအပေါ် အမြင်များပြောင်းလဲလာမှုကို ဦးတည်စေပါသည်။ အဆိုပါ အခွင့်အရေးကို ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာသတ်မှတ်ချက်ဟု ယူဆကြသဖြင့် ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော နိုင်ငံများအနေဖြင့် ကလေးစစ်သား ထားရှိခြင်းကိစ္စသည် အရေးမပါသော အကြောင်းအရာဟူ၍ သဘောထား၍ မဖြစ်နိုင်တော့ပါ။ ကလေးစစ်သားအရေးအတွက် ကိုယ်စားပြု အရေးဆိုပေးခြင်း ကြောင့် ပြဿနာသည် တဖြည်းဖြည်းလျော့ပါးလာပါသည်။ လက်နက်ဖျက်သိမ်းခြင်း၊ တပ်ဖွဲ့ရုပ်သိမ်း ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခြင်း (DDR) အစီအစဉ်တွင် ကလေးစစ်သားများကို ရပ်ရွာလူထုတွင် ဝင်ဆံ့စေရန် ပြန်လည်ပျိုးထောင်ပေးခြင်းအားဖြင့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် တိုးတက်မှုများကို မြင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ကလေးစစ်သား ပြဿနာ လုံးဝဥသို့ ပျောက်ကွယ်သွားရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အချို့သော ဆယ်ကျော်သက် လူငယ်တို့သည် စစ်တပ်ထဲသို့ ဝင်ရောက်လိုနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ အချို့ကလည်း ကလေးများကို တပ်ထဲတွင် ထမင်းချက် (သို့မဟုတ်) ဖျော်ဖြေပေးသူ စသဖြင့် အသုံးပြုလိုကြဆဲ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ယခင်က ကလေးစစ်သားပြဿနာ အများဆုံးတွေ့နိုင်သည့်ဒေသဟု မှတ်ယူ ထားသော အရှေ့တောင်အာရှတွင် ဆယ်စုနှစ်များအတွင်း ထိုပြဿနာသည် တဖြည်းဖြည်း လျော့ကျ လာပါသည်။

၁၀.၈ ဆယ်ကျော်သက် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး

ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးတွင် စိန်ခေါ်မှုပိုမိုဖြစ်စေသည့် အကြောင်းတစ်ရပ်မှာ ကလေးသူငယ်နှင့် လိင်ပတ်သက်မှုနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံများသည် ကလေးသူငယ်များကို လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်ခံရခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးမည့် ဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ထားသော်လည်း နှစ်ဦးသဘောတူ လိင်ဆက်ဆံကြသည့် ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်ကလေးများ အရေးကိုမူ ဖြေရှင်းရန် ပို၍ခက်ခဲပါသည်။ ပထမဆုံးသော လိင်ဆက်ဆံမှု အတွေ့အကြုံရခဲ့သည့် ကလေးတစ်ယောက်၏ ပျမ်းမျှအသက်အရွယ်သည် ဒေသအတွင်းတွင် တဖြည်းဖြည်း ငယ်သထက်ငယ်လာသဖြင့် နိုင်ငံများသည် ဆယ်ကျော်သက်လူငယ်များ လိင်မှုရေးရာကို ဆက်လက်လျစ်လျူရှုရန် မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ဆယ်ကျော်သက်များကို အန္တရာယ်ကင်း၍ တာဝန်ယူမှုရှိသော လိင်ဆက်ဆံမှုအကြောင်း ပညာပေးရန် ပိုမိုလိုအပ်လာပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာသည် ပုဂ္ဂလိကအရေးကိစ္စဖြစ်၍ အချက်အလက် အတိအကျ ကောက်ယူရန် ခက်ခဲသော်လည်း ဒေသအဝန်းတွင် ကလေး သုံးပုံတစ်ပုံ (မိန်းကလေးငယ်ထက် ယောက်ျားလေးငယ် အရေအတွက်ပိုများ)သည် အသက် ၁၈ နှစ် မတိုင်မီတွင် လိင်အတွေ့အကြုံ ရရှိနိုင်ပြီးဖြစ်သည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ နိုင်ငံများက ဤသို့သော ဖြစ်ရပ်များ မရှိဟု ဟန်ဆောင်၍ ကလေးသူငယ်များ အန္တရာယ်ကင်းစွာ လိင်ဆက်ဆံမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများပေးမှု အလွန်နည်းပါးပါသည်။ ဆယ်ကျော်သက် လိင်ဆက်ဆံခြင်းအတွက် အဓိက ဥပဒေတွင် လိင်ဆက်ဆံရန် သဘောတူခွင့်ပြုသည့် အသက်အရွယ်ကို အလေးထားပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လိင်မှုကိစ္စပြုလုပ်ရန်သင့်သည့် လူတစ်ယောက်၏ အသက်အရွယ်ကို တရားဝင်သတ်မှတ်ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအသက်အရွယ်ထက် ငယ်ရွယ်သူနှင့် လိင်ဆက်ဆံမှုပြုလျှင် ထိုအခြင်းအရာကို အလိုမတူဘဲ သားမယားပြုခြင်းဟူ၍ သတ်မှတ်ပါသည်။

ဇယား ၁၀.၈ အရှေ့တောင်အာရှတွင် ဆက်ဆံမှု သဘောတူညီထားသည့် အသက်အရွယ်

သဘောတူညီမှုပေးထားသော အသက်အရွယ်	နိုင်ငံ
၁၂	ဖိလစ်ပိုင် (သို့ရာတွင် အသက် ၁၈ နှစ်အောက် ပြည့်တန်ဆာနှင့် လိင်ဆက်ဆံမှုပြုလျှင် ပြစ်မှုမြောက်သည်။)
၁၄	အရှေ့တီမော (သို့သော် အရွယ်ရောက်ပြီးသူတစ်ယောက်သည် အသက် ၁၄-၁၅ နှစ် အရွယ်နှင့် လိင်ဆက်ဆံလျှင် ပြစ်မှုမြောက်ပါသည်) မြန်မာ
၁၅	အင်ဒိုနီးရှား ကမ္ဘောဒီးယား လာအို ထိုင်း (သို့ရာတွင် အရွယ်ရောက်ပြီးသား လူတစ်ယောက်သည် အသက် ၁၈ နှစ် အောက်နှင့် လိင်ဆက်ဆံမှုပြုလျှင် ပြစ်မှုမြောက်သည်။)
၁၆	ဘရူနိုင်း မလေးရှား (လိင်ကွဲများလိင်ဆက်ဆံမှု တစ်ခုတည်းအတွက်သာ ဆိုလိုသည်) စင်ကာပူ (လိင်ကွဲများလိင်ဆက်ဆံမှု တစ်ခုတည်းအတွက်သာ ဆိုလိုသည်) ဗီယက်နမ်

ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်တွင် လိင်ဆက်ဆံခြင်းကြောင့် လိင်မှတစ်ဆင့် ကူးစက်တက်သော ရောဂါများပြန့်ပွားမှုနှင့် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ရွေးချယ်ခွင့်များ နည်းပါးသွားခြင်း အစ ရှိသော များစွာသော နောက်ဆက်တွဲပြဿနာများ ဖြစ်ပွားနိုင်ပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် ဆယ်ကျော်သက်များတွင် ခုခံအားကျဆင်းသည့်ရောဂါ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ ဖြစ်ပွားနှုန်း အလွန်နည်းပါး သော်လည်း လိင်ဆက်ဆံမှုပြုကြသော ဆယ်ကျော်သက်များသည် သန္ဓေတားဆေး အလွယ်တကူ မရရှိနိုင်သဖြင့် အန္တရာယ်ကို လက်ကမ်းယူနေသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ပြင် ကုသ၍ရနိုင်သော လိင်မှကူးစက်တက်သည့် အခြားရောဂါများကိုပင် အသိဉာဏ်နည်းပါးမှု (သို့မဟုတ်) ရှက်ရွံ့မှု တို့ကြောင့် မကုသဘဲ နေကောင်းနေနိုင်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်ရရှိမှု နည်းပါးခြင်း၏ နောက်ဆက်တွဲရလဒ်အနေဖြင့် ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်းမှုအဆင့် များပြားလာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အထူးသဖြင့် နှစ်ဦးသဘောတူ လိင်ဆက်ဆံခြင်းကို အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုရာတွင် မိန်းကလေးငယ်သည် ၎င်းအဖော်၏ ဖိအား (သို့မဟုတ်) အကျပ်ကိုင်မှုခံရခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အခြားသော ပြဿနာတစ်ရပ်မှာ အမျိုးသမီးချင်း လိင်တူချစ်ခင်သူ (ယောက်ျားလျား)၊ အမျိုးသားချင်း လိင်တူချစ်ခင်သူ (မိန်းမလျား) နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်လိင်ကဲ့သို့ ပြုမူဝတ်စားနေထိုင်သော ကလေးငယ်များအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံခံနေရသည့် အခြေအနေနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။

နိုင်ငံများသည် ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှုအပေါ် အထူးစိုးရိမ်မှုရှိပြီး အဆိုပါအခြင်းအရာသည် အချို့သော အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် ပြဿနာတစ်ရပ်သဖွယ် မြင်ကြပါသည်။ (သို့သော် တောင်အာရှနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင်မူ ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှု အရေအတွက် အလွန်နည်းပါးပါသည်။) ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှုနှုန်း မြင့်မားသည့် နိုင်ငံများတွင် ထိုင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ အင်ဒိုနီးရှားနှင့် လာအို နိုင်ငံများပါဝင်ပြီး ဆယ်ကျော်သက် အမျိုးသမီး ကိုယ်ဝန်ဆောင်နှုန်း ၅% ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ မလေးရှား၊ မြန်မာနှင့် စင်ကာပူ နိုင်ငံများတွင် ထို့ထက် လျော့နည်းပါသည်။ အထူးသဖြင့် စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် ၀.၅% နီးနီးသာလျှင် ရှိပါသည်။ ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်းမှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါ သည်။ အင်ဒိုနီးရှားကဲ့သို့ နိုင်ငံများတွင် မိန်းကလေးငယ်များသည် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့် အိမ်ထောင် ကျခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အသိနှင့် သတင်းအချက် နည်းပါးခြင်း အကြောင်းရင်းမှာ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများရှိ မိဘအများစုသည် ၎င်းတို့သားသမီး များကို လိင်နှင့်လိင်စိတ်အကြောင်း သင်ကြားမှုနည်းပါးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် ဆယ်ကျော်သက်လူငယ်များစွာသည် ပဋိသန္ဓေတားဆေး ဝယ်ယူရမည်ကို ရှက်ရွံ့ခြင်း၊ ဝယ်ယူရန် တရားမဝင်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အလွယ်တကူ မရရှိခြင်းတို့ကြောင့် အသုံးမပြုကြပေ။ အခြားသော အကြောင်းအရာတစ်ခုမှာ အမျိုးသားငယ်ရွယ်သူများက မိန်းကလေးငယ်များကို အစောပိုင်း အသက် အရွယ်မှာပင် ၎င်းတို့နှင့်အတူ လိင်ဆက်ဆံမှုပြုရန် ဖိအားပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) ဆယ်ကျော်သက် မိန်းကလေးငယ်သည် သူ့ထက်အတွေ့အကြုံကြီးရင့်နေပြီဖြစ်သည့် အမျိုးသားကြီးနှင့် ချိန်းဆို တွေ့ခြင်းတို့မှ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် နောက်ဆက်တွဲ ကိစ္စများဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သော ဆယ်ကျော်သက် အရွယ် လိင်ဆက်ဆံမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမှာ အင်တာနက်ပေါ်က လိင်အသားပေးဓာတ်ပုံများနှင့် လိင်စိတ်တက်ကြွစေသော ခေတ်ပေါ်အစီအစဉ်များကြောင့် မီဒီယာတွင် တာဝန်ရှိသည်ဟု အစီရင်ခံစာတစ်ချို့က ဆိုပါသည်။ သို့သော် ဤအကြောင်းအချက် မှန်ကန်ကြောင်း သက်သေပြရန် ခက်ခဲပါသည်။

မိခင်တစ်ဦးအဖြစ် ဆယ်ကျော်သက် မိန်းကလေးတစ်ဦး ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် အကျိုးဆက်များမှာ ဆေးဝါးကုသမှုခံယူခြင်းမှသည် လူမှုရေးပြဿနာအထိ ပါဝင်ပါသည်။ မိခင်ဖြစ်သူမှာ ငယ်ရွယ်သောကြောင့် ဆေးဝါးကုသမှုများ ပို၍ခံယူနိုင်ကောင်း ခံယူနိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ ထို့အတူ လူမှုရေးပြဿနာများတွင် ထိုမိန်းကလေးကို ကျောင်းမှ နုတ်ထွက် စေခြင်းနှင့် နောင်တွင် အလုပ်ရှာရန် ခက်ခဲခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် နိုင်ငံများသည် ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှုနှုန်းကိုလျော့ချရန် ဆန္ဒရှိလာကြသည်။ ထိုဘေးအန္တရာယ်များမှ ကာကွယ်ပေးရန် အထိရောက်ဆုံး နည်းလမ်းမှာ ကလေးငယ်များကို လိင် ပညာပေးရေး လုပ်ဆောင်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် မူဝါဒများမှာ ဒေသအတွင်းတွင် မဆိုစလောက်အခြေခံသာရှိကြခြင်း (သို့မဟုတ်) လုံးဝ မထားရှိခြင်း မျိုးလည်း ဖြစ်နေပါသည်။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတွင် လက်ထပ်ပြီးသား ဇနီးမောင်နှံအတွက် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက် ပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများကို တရားဝင်ရယူခွင့် ပြုထားသည်။ ထို့ကြောင့် မိသားစု စီမံကိန်းဆိုသည်မှာ အိမ်ထောင်ရှင်များအတွက်သာ ရည်ရွယ်ပါသည်။ လာအိုနိုင်ငံတွင် ဆယ်ကျော် သက် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး အခွင့်အလမ်းအတွက် သီးခြားဥပဒေ မရှိပါ။ သို့ရာတွင် အမျိုးသား လူဦးရေနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးမူဝါဒတွင် ‘ဆယ်ကျော်သက်များကို မျိုးဆက်ပွားဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးအသိနှင့် လိင်စိတ်ပညာပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ပေးရမည်’ ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထိုသို့ ဆိုထားပါသော်လည်း လာအိုနိုင်ငံသည် ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှု အမြင့်ဆုံးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်၍ ဆယ်ကျော်သက် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး မူဝါဒမှာ ထိရောက်မှုမရှိဟု ယူဆရပါသည်။ ထို့အတူ မလေးရှားတွင်လည်း အမျိုးသားဆယ်ကျော်သက် ကျန်းမာရေးမူဝါဒ (၂၀၀၁) ထားရှိထားသော် လည်း အံ့ဩစရာကောင်းလှစွာပင် ထိုမူဝါဒထဲတွင် ဆယ်ကျော်သက်များ၏ မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေး အကြောင်း ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီး ဌာနသည် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးကိစ္စတွင် အထူးတက်ကြွသည်ကို တွေ့ရသည်။ အဆိုပါ ဝန်ကြီး ဌာနသည် ထိုင်းနိုင်ငံသားများ မည်သည့်အသက်အရွယ်တွင်မဆို သူတို့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ကောင်းမွန်သော မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ ရရှိစေရမည်ဟု ယုံကြည်လက်ကိုင် ထားသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်များထဲက တစ်ခုမှာ ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ကိုယ်ဝန် ဆောင်ခြင်းပြဿနာကို တုံ့ပြန်ဖြေရှင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတွင်မူ ဆယ်ကျော်သက်များ အတွက် ပညာပေးခြင်းနှင့် နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေး အကြံပေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တို့မှတစ်ဆင့် မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အသိပညာအတွက် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များ လုပ်ဆောင်ပါသည်။

ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်ဝေဖန်ခြင်း
စာသင်ကျောင်းတွင် မျိုးပွားကျန်းမာရေးအကြောင်း သင် မည်မျှအထိ သင်ယူရရှိခဲ့သနည်း။

ကလေးအများစုသည် ကျောင်းများတွင် လိင်နှင့်လိင်စိတ်အကြောင်း အနည်းငယ်မျှသာ သင်ယူခဲ့ ကြရပါသည်။ လိင်ပညာပေးရေးတွင် ကလေးမည်သို့ ရရှိသည်ဆိုသော ခန္ဓာဇီဝဆိုင်ရာများသာမက နှစ်ဦးသဘောတူ လိင်ဆက်ဆံခြင်း၊ လိင်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ စိုးရိမ်စရာများနှင့် လိင်ကွဲမဟုတ်သော ဥပမာ - လိင်တူချစ်သူဆက်ဆံမှုများအကြောင်းပါ ထည့်သွင်းသင့်ပါသည်။ သို့သော် နောက်ဆုံး

အချက်သုံးချက်ကို အများအားဖြင့် ဆွေးနွေးပေးမှု အလွန်နည်းပါးပါသည်။ အထူးသဖြင့် လိင်တူ ချစ်ခင်မှုသည် အချို့နိုင်ငံများတွင် တရားမဝင်ဟု သတ်မှတ်ထားဆဲဖြစ်သည်။

မေးခွန်းများ

- သင်သည် ကျောင်းတွင် လိင်ပညာပေးခြင်းကို မည်မျှ သင်ယူရရှိခဲ့ပါနည်း။
- လိင်အကြောင်း သင် မည်သို့ သင်ကြားခံခဲ့ရပါသနည်း။
- မည်သည့်အသက်အရွယ်တွင် ကလေးငယ်တစ်ယောက်ကို လိင်အကြောင်း စတင်သင်ကြားသင့် သည်ဟု သင်ထင်မြင်ပါသနည်း။
- ယခုအခါ လူငယ်များသည် လိင်အကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များကို မည်သည့်နေရာ ကနေ ရယူနေသနည်း။ သူငယ်ချင်းထံက ရပါသလား၊ စာအုပ်များထဲက ရပါသလား၊ အင်တာ နက်မှ ရပါသလား။ ရရှိသော ထိုသတင်းအချက်အလက်တို့ မည်မျှခိုင်မာမှုရှိသည်ဟု သင် ထင်ပါသနည်း။

ကလေးသူငယ် မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအတွက် အစိုးရ၏မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများသည် အရာအားလုံးကို မဖြေရှင်းပေးနိုင်ပါ။ ဒေသအတွင်းတွင် ကလေးငယ်အများစုမှာ အဆိုပါအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်ကို အခြေခံမူသာ ရရှိပြီး ကလေး အနည်းငယ်သာလျှင် ပဋိသန္ဓေ မည်သို့ရှိနိုင်သည် (သို့မဟုတ်) လိင်မှ ကူးစက်တတ်သော ရောဂါ များမှ မည်သို့ကာကွယ်ထားသင့်သည်ကို သိရှိကြပါသည်။ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက် များကို ၎င်းတို့ သူငယ်ချင်းများထံမှလည်းကောင်း၊ အင်တာနက်ထံမှလည်းကောင်း ရရှိတတ်ပြီး ၎င်းတို့မှာ ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်သည့် အရင်းအမြစ်များ မဟုတ်ပေ။ ရလဒ်အားဖြင့် မိန်းကလေးငယ်နှင့် ယောက်ျားကလေးများသည် အစောဆုံးအသက်အရွယ်မှာပင် လိင်မှုကိစ္စအတွက် ဖိအားပေးခြင်းကို ခံကြရပါသည်။ ထို့ပြင် ယောက်ျားကလေးများသည် မိန်းကလေးငယ်များကို ၎င်းတို့နှင့်အတူ လိင် ဆက်ဆံရန် ဖိအားပေးခြင်းကြောင့် ကလေးချင်းကျူးလွန်သော အလိုမတူဘဲ သားမယားပြုကျင့် ခြင်းများ ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သော Partners for Pre-vention စီမံချက် (၂၀၁၀-၂၀၁၃) ၏ လေ့လာချက်အရ (ဖတ်ရှုလေ့လာရန် စာအုပ်များအပိုင်းတွင် ကြည့်ပါ။) မုဒိမ်းမှုကျူးလွန်သူ အမျိုးသားအရေအတွက် အလွန်များပြားနေပြီး အချို့မှာ ကလေးဘဝ ကတည်းကပင် ကျူးလွန်ခဲ့ကြသည်။ အမျိုးသား ၁၀% မှာ ကလေးဘဝမှာပင် သားမယားအဖြစ် အဓမ္မပြုကျင့်ခဲ့မှုများရှိခဲ့ကြောင်း စစ်တမ်းက ဖော်ပြသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ အကြောင်းရင်းများစွာ ရှိပါသည်။ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသည့်သဘောမှာ အမျိုးသားများသည် ၎င်းတို့အနေဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် လိင်ဆက်ဆံရန် အခွင့်ရှိသူ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရထားသူ ဖြစ်သည်ဟု မိမိကိုယ်မိမိသဘောထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟုတွေ့ရသည်။ နောက်ဆက်တွဲအနေဖြင့် အဆိုပါ လေ့လာချက်က ဖိုဝါဒကြီးစိုးသည့် အတွေးအခေါ်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးရန်၊ မိသားစုကို ပို၍လုံခြုံစိတ်ချမှုရှိစေရန်နှင့် အမျိုးသားငယ် များကို လိင်မှုတန်ဖိုးအကြောင်း စောစီးစွာ ပညာပေးထားရန်ဟူ၍ အကြံပြုရေးသားထားပါသည်။

လက်တွေ့တွင် ကလေးများစွာသည် ၎င်းတို့၏ အစောပိုင်းအသက်အရွယ်မှာပင် လိင်မှုကိစ္စ တွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေကြရသဖြင့် နိုင်ငံများသည် အန္တရာယ်ကင်းသော လိင်ဆက်ဆံမှုအကြောင်းနှင့် နှစ်ဦးသဘောတူ လိင်ဆက်ဆံမှုအကြောင်း ပညာပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ ယောက်ျားလေး ငယ်များနှင့် မိန်းကလေးငယ်များသည် လိင်မှုရေးရာနှင့်ပတ်သက်လျှင် အဆင်သင့်ဖြစ်သည်ဟု မိမိကိုယ်ကိုယ် မယုံကြည်သေးမီ မကျူးလွန်မိကြစေရန် ထိရောက်သောပညာပေးမှုကို ဆောင်ရွက် နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၁၀.၉ နိဂုံး

ဤအခန်းတွင် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဓိကအချက်အလက်များကို အသေး စိတ်ဖော်ပြထားပြီး ပညာရေး၊ အလုပ်အကိုင်၊ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခနှင့် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး ကဲ့သို့သော အဓိကနယ်ပယ်များကိုလည်း ဆွေးနွေးထားပါသည်။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးကို နားလည်ရန်နှင့် ကလေးများကို အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းတို့မှ အကာအကွယ်ပေးရန် အတွက် နယ်ပယ်များစွာကျန်ရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး ထိုအခြေအနေများကို တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက် ပေးသင့်ပါသည်။ ကလေးသူငယ်များ အကြမ်းဖက်ခံရခြင်းနှင့် နိုင်ထက်စီနင်းပြုခြင်းမှ ပိုမို ကောင်း မွန်စွာ အကာအကွယ်ပေးရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော တိုးတက်မှုရလဒ်အချို့ကို တရားဝင် မြင်တွေ့လာရပါသည်။ ကလေးငယ်များကို ကျောင်းတက်စေခြင်းနှင့် စီးပွားရေးအတွက် လုပ်အား အသုံးမချစေခြင်းတို့ကဲ့သို့သော အခြားသော တိုးတက်မှုများလည်း ရှိပါသည်။ အဆုံးသတ်အားဖြင့် ရပ်ရွာအဆင့်တွင် ယဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာ ပြောင်းလျှင် ကလေးငယ်များသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အနာဂတ်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အကြံဉာဏ်များ၊ အမြင်များ ပေါင်းစပ်၍ ပို၍ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ပါဝင်ခွင့်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

က။ အနှစ်ချုပ်နှင့်အဓိကအချက်များ

ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေး

ကလေးငယ်များကို ယခင်ကထက်စာလျှင် ယခုအခါ ၎င်းတို့အတွက် အကာအကွယ်များစွာ ပိုပေးထားပါသည်။ ဟိုးယခင်က ကလေးငယ်များကို လူကြီးကဲ့သို့ပင် တစ်တန်းတည်းထား၍ ဆက်ဆံခြင်းသည် ယခုအခါ အချိန်နှင့်အမျှပြောင်းလဲလာပြီ ဖြစ်သည်။ ၁၈၀၀ ခုနှစ်များက အလုပ် သမားဥပဒေနှင့် မသင်မနေရပညာရေးစနစ်နှင့် ၁၉၀၀ ခုနှစ် အစောပိုင်းက လူသားချင်းစာနာမှု အကာအကွယ်ပေးရေးတို့သည် ကလေးငယ်များအပေါ် ကာကွယ်မှုပို၍ ပေးပါသည်။ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေးတို့တွင် လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အနည်းငယ်အတွင်း ပို၍ တိုးတက်မှုများ ရှိခဲ့သည်။ ယနေ့အချိန်တွင် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးလောက် ကျယ်ပြန့်စွာ လက်ခံ ထားသည့် လူ့အခွင့်အရေး မရှိပါ။ သို့သော် အမှန်တကယ် အကာအကွယ်ပေးရာတွင် လစ်ဟာ ချက်များ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။

ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC)

ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်မတင်မီ ၁၉၉၀ ခုနှစ် မတိုင်မီက လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းနှင့် အခြားသောကြေညာစာတမ်းများတွင် ကလေးသူငယ်အခွင့် အရေးအချို့ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ CRC သည် ယခုအခါ နိုင်ငံများ လက်မှတ်ရေးထိုး ပါဝင်မှုအများဆုံး လူ့အခွင့်အရေးစာချုပ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ စစ်အေးခေတ်အလွန်တွင် အခွင့်အရေး ဆိုသည်မှာ ပါဝင်ခွင့်ပြုခြင်း၊ အခွင့်အရေး အခြေပြုဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ခွဲခြားမရခြင်းဟူ၍ နားလည် သဘောပေါက်လာကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် CRC ကို အသိအမှတ်ပြုသည့် အဖွဲ့သုံးခု ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ နိုင်ငံတော်၊ ကလေးများနှင့် ၎င်းတို့၏မိဘများဖြစ်ကြသည်။ CRC တွင် အထွေထွေ မှတ်ချက် ၁၂ အရ အထွေထွေမူ(၄)ရပ်ဖြစ်သော (၁) ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်၊ (၂) ကလေးငယ်တို့ တတ်နိုင်သမျှကောင်းစားရေးအတွက် လေးစားလုပ်ဆောင်ပေးရန်၊ (၃) ကလေးငယ် များ၏ အသက်ရှင်ရပ်တည်ခွင့်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်ကို လုပ်ဆောင်ပေးရန် နှင့် (၄) ကလေးငယ်များကို ၎င်းတို့၏ အတွေးအမြင်အယူအဆများ တင်ပြခွင့်၊ ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ပါဝင်ခွင့်ကို ခွင့်ပြုရန်ဟူ၍ ချမှတ်ထားသည်။

အကြမ်းဖက်ခံရခြင်းမှ ကလေးသူငယ်များကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း

ကလေးငယ်တိုင်းသည် နိုင်ငံထက်စီးနင်း အပြုခံရခြင်း၊ လျစ်လျူရှုခံရခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခံရ ခြင်းနှင့် အမြတ်ထုတ်ခံရခြင်းတို့မှ အကာအကွယ်ပေးခြင်းကို ရယူနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ကလေး သူငယ်အပေါ် အကြမ်းဖက်ခြင်းသည် တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် ဆိပ်ကွယ်ရာတွင် မြင်တွေ့နေရသော ဖြစ်ရပ်ဖြစ်သော်လည်း လူ့အဖွဲ့အစည်းအပေါ် သက်ရောက်မှုမှာ ပြင်းထန်လှပါသည်။ ကလေးတို့သည် အိမ်တွင်လည်း အကြမ်းဖက်မှုကို ကြုံတွေ့နိုင်ပါသည် (အများအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များက ကျူးလွန်သည်)။ သို့မဟုတ် ကျောင်းတွင်၊ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းများတွင် (ဆရာ၊ ဆရာမ

(သို့မဟုတ်) အခြားသော အခွင့်အာဏာရှိသူတို့၏ လက်ထဲတွင်) အကြမ်းဖက်မှုကို ကြုံတွေ့နိုင်ပါသေးသည်။ အထူးတားမြစ်ချက်များ မရှိခြင်းနှင့် မိဘနှင့် ဆရာသမားများကလည်း ကလေးငယ် လိမ္မာစေရန် ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း ဆုံးမခြင်းသည် အထိရောက်ဆုံး နည်းလမ်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆထားခြင်းတို့ကြောင့် စာသင်ကျောင်းနှင့် ပညာသင်ကြားသော ဝန်းကျင်တွင် အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ ထိုသို့ရိုက်နှက်အပြစ်ပေးခြင်းများ လျော့ကျသွားစေရန် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများ ထဲတွင် ကလေးငယ်ကို အခြားသောနည်းလမ်းဖြင့် စည်းကမ်းလိုက်နာစေအောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊ မိဘနှင့် ဆရာသမားများကို အကြမ်းဖက်ဆုံးမမှု၏ နောက်ဆက်တွဲ ဆိုးကျိုးများကို ပညာပေးခြင်းနှင့် ကျောင်းတွင် ကလေးငယ်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရမည့်ကိစ္စများတွင် မိဘနှင့် ကလေးငယ်တို့ကို ပါဝင်ခွင့်ပေးခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကလေးငယ်ကို ထိခိုက်မှုပေးသော အကြမ်းဖက်မှုပုံစံ တစ်မျိုးမှာ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်းမှုပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖြစ်ရပ်တော်တော်များများတွင် ကျူးလွန်သူအများစုမှာ ကလေးများနှင့်သိက္ခမ်းသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ကလေးသူငယ်အပေါ် လိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာ နိုင်ထက်စီးနင်းမှုပြုသည့်အထဲတွင် ဥပဒေအရ အရေးယူရန် ပျက်ကွက်နေသော ကလေး သူငယ် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် ကလေးပြည့်တန်ဆာ များနှင့် အမြင်မတော်သော ရုပ်ပုံများထုတ်လုပ်ခြင်းဖြင့် ကလေးငယ်များအပေါ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အမြတ်ထုတ်မှုများ ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများအရ ပိတ်ပင်တားမြစ် ရန်အတွက် ကလေးသူငယ်များကို ရောင်းချခြင်းဆိုင်ရာ တားဆီးမှု နောက်ဆက်တွဲ စာချုပ်ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

ပညာသင်ကြားခွင့်

မူလတန်းပညာရေးမှာ အခမဲ့ဖြစ်ပြီး မသင်မနေရစနစ် ဖြစ်ပါသည်။ အထက်တန်းပညာရေး ကိုမူ လက်လှမ်းမီနိုင်ခွင့်နှင့် ရရှိနိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။ ပညာသင်ကြားနိုင်ခြင်း အခွင့်အရေးကို ဆုံးဖြတ် ရာတွင် အေ-လေးခုဖြစ်သော ရရှိနိုင်ခြင်း (Availability)၊ လက်လှမ်းမီနိုင်ခြင်း (Accessibility)၊ လက်ခံနိုင်ခြင်း (Acceptability) နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်ခြင်း (Adaptability) တို့နှင့် တိုင်းတာ ဆုံးဖြတ်ပါသည်။ ရရှိနိုင်ခြင်း (Availability) ဆိုသည်မှာ စာသင်ကျောင်း၊ စာသင်ခန်းများနှင့် ထိုင်ခုံ နေရာများသာ လုံလုံလောက်လောက်ရှိခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ လက်လှမ်းမီနိုင်ခြင်း (Accessibil- ity) ဆိုသည်မှာ ကလေးများ ကျောင်းသို့လာရောက်နိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ကျောင်းသို့ ကုန်ကျ စရိတ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း (အချို့သော မိဘများသည် ကုန်ကျစရိတ်ကြောင့် ကလေးကို ကျောင်းသို့ မပို့နိုင်ပေ)နှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း (အများအားဖြင့် အမျိုးသမီး များ၊ နိုင်ငံသားမဟုတ်သော ကလေးငယ်များနှင့် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုမှ ကလေးများ) ကျောင်းကို လက်လှမ်းမီနိုင်ခြင်း မဖြစ်စေသင့်ပါ။ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကမျှ ၎င်း၏ပညာသင်ကြားခွင့်ကို ငြင်းပယ်ခံရခြင်း မရှိစေရပါ။ လက်ခံနိုင်ခြင်း (Acceptability) ဆိုသည်မှာ သင်ကြားပေးသော ပညာရပ်များသည် လိုအပ်သောအရည်အသွေးပြည့်ဝသော ပညာဖြစ်ရမည်။ သက်ဆိုင်မှု ရှိရမည်။ ခေတ်မီနေရမည်။ ထို့ပြင် ကောင်းမွန်စွာ လေ့ကျင့်ပေးထားသော ဆရာ၊ ဆရာမများနှင့် သင်ထောက် ကူပစ္စည်း လုံလုံလောက်လောက်ဖြင့် သင်ကြားနိုင်ခွင့် ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်ခြင်း (Adaptability) တွင် ကွဲပြားခြားနားသော အုပ်စုပေါင်းစုံမှကလေးများ ပါဝင်သင်ကြားနိုင်ခွင့်နှင့် သင်ကြားရေးဖြစ်စဉ်တွင် ဘာသာရပ်ပေါင်းစုံထည့်သွင်းခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ

တွင် အများဆုံးတွေ့ရလေ့ရှိသည့်ပြဿနာမှာ အိမ်တွင် နိုင်ငံတော်ဘာသာစကားကို အသုံးမပြုသည့် ကလေးများစွာ ရှိသဖြင့် ဘာသာစကားအသုံးပြုမှုတွင် အခက်အခဲဖြစ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ မသန်စွမ်းကလေးငယ်တို့အတွက်လည်း ဘာသာစကား လိုအပ်ပါသည်။

သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေး

ပဋိပက္ခများတွင် ကလေးသူငယ်များ ဘေးကင်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်စရာ ကောင်းပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ၏ သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးစနစ်မှာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲအနေအထားတွင် ရှိပါသည်။ သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးတွင် (၁) အသေးစားကျူးလွန်မှု များအတွက် ပြစ်မှုနှင့်ပြစ်ဒဏ်များကို ဖော်ပြထားသည့် ဥပဒေများ၊ ရဲနှင့် တရားရုံးများက ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည့် ငယ်ရွယ်သူများကို ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချရာတွင် လိုက်နာရမည့် နည်းနာများနှင့် ထိန်းသိမ်း ရေးသင်တန်းကျောင်းများနှင့်ပတ်သက်သော ဥပဒေများ ပါဝင်ပါသည်။ တရားစီရင်ရေး စနစ်သည် ကလေးငယ်ကို အပြစ်ပေးရာတွင် ၎င်း၏တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုကိုလည်း အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် ပြစ်ဒဏ်မျိုး ဖြစ်သင့်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်တော်များများတွင် ပြစ်ဒဏ်ကျခံသင့်သော အသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်မှာ အလွန်နိမ့်ပါးသဖြင့် ကလေးများသည် အခြားရွေးချယ်စရာ နည်းလမ်းမရှိဘဲ မကြာခဏဆိုသလို သက်ငယ်တရားရုံးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးဌာနများသို့ ရောက်ကြရသည်။ ကလေးများ သည် ပြစ်မှုအသေးအမွှားများအတွက် မကြာခဏဖမ်းဆီးခံရပြီး ထိန်းသိမ်းရေးဌာနများတွင် အကြမ်းဖက်ခံရခြင်းနှင့် ကောင်းမွန်စွာမဆက်ဆံခြင်းတို့ ကြုံတွေ့နိုင်ပါသည်။ ဖြစ်သင့်သည်မှာ သက်ငယ်တရားရုံးများကို အရွယ်ရောက်ပြီးသူများအတွက် ကျင့်သုံးသည့်စနစ်နှင့် ကွဲပြားအောင် ပြုလုပ်ထားသင့်သည်။ ကလေးငယ်သည်လည်း ဥပဒေပုံပိုးမှု အကူအညီများ ရယူခွင့်ရှိပါသည်။ ထို့အတူ နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးအကြံပေးခြင်းများနှင့် ခန္ဓာကိုယ်ကိုအပြစ်ပေးခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးမှု ကိုလည်း ရယူခွင့်ရှိပါသည်။ လမ်းကြောင်းပြောင်းခြင်း မူဝါဒက သက်ငယ်အမှုများကို တရားစီရင်ပြီး အပြစ်ပေးခြင်းနှင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းတို့အစား အခြားရွေးချယ်စရာအခွင့်အလမ်းများကို လမ်းဖွင့် ပေးထားပါသည်။

ကလေးသူငယ်နှင့် လုပ်အား

အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင် အနည်းငယ် အရွယ်ကြီးပြင်းသော ကလေးငယ်များ အလုပ် လုပ်ခြင်းမှာ ကြောင်းကျိုးဆီလျော်မှုရှိသော်လည်း ၎င်းတို့၏ လုပ်အားကို ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းနှင့် အလုပ်လုပ်ခြင်းကြောင့် ကျောင်းမနေရတော့ခြင်းသည် ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ကလေးငယ်များကို အကာအကွယ်ပေးရန် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် အလုပ်လုပ်ခွင့်ရှိသော အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက်ဥပဒေ၊ လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေ အပေါ် စည်းကမ်းချမှတ်ခြင်းနှင့် အချို့သောအလုပ်များတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်မှုကို တားမြစ်သည့် ဥပဒေတို့ ပါဝင်ပါသည်။ အသက်အရွယ် သတ်မှတ်ချက် ဥပဒေကို ILO က ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် စတင် မိတ်ဆက်ခဲ့ပြီး လတ်တလောတွင် အဆိုရွေးဆုံးသော ကလေးလုပ်သား ခိုင်းစေမှုပုံစံများတွင် ကျွန်ုပ်ပြုခြင်း၊ လူကုန်ကူးခြင်းနှင့် အကြွေးနှင့်နှိမ်၍ သိမ်းယူခြင်းတို့ ပါဝင်သည်ဟု သတ်မှတ်ထားပါ သည်။ ဒေသအတွင်းရှိ ကလေးသူငယ်၏လုပ်အားကို ချိုးဖောက်ခြင်းအမှုတွင် ငါးဖမ်းခြင်းကဲ့သို့သော

ကြမ်းတမ်းသည့်အလုပ်များ ခိုင်းစေခြင်း၊ တောင်းစားစေခြင်းနှင့် အမှိုက်ပုံများတွင် ပစ္စည်းရှာဖွေ စေခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများမှ ကလေးငယ်များ

ကလေးသူငယ်များကို လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများမှ အကာအကွယ်ပေးရေးကို အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာသော ဥပဒေ (IHL)နှင့် စစ်သားအဖြစ် ခန့်အပ်ရာတွင် အနည်းဆုံး အသက် ၁၈ နှစ်ရှိရမည်ဟု သတ်မှတ်ပေးထားသည့် ကလေးသူငယ်များ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခတွင်ပါဝင်ခြင်း တားဆီးမှု နောက်ဆက်တွဲစာချုပ် (OPAC) တို့တွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။ ကလေးသူငယ်များကို လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများတွင် ပြည်သူပြည်သား နေရာတွင်ဖြစ်စေ၊ ဘေးဒုက္ခခံစားရသူ နေရာတွင် ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် တိုက်ခိုက်မည့်သူနေရာတွင်ဖြစ်စေ ထားရှိခြင်းမှ ဘေးအန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ပေးရ မည် ဖြစ်သည်။ အကာအကွယ်ပေးရေးဟုဆိုရာတွင် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားသော အရပ်ဒေသမှ ရွှေ့ပြောင်း ခေါ်ဆောင်လာကာ ၎င်းတို့အတွက် လူသားချင်းစာနာသော အကူအညီများကို ပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများရှိ နိုင်ငံတော် စစ်တပ်နှင့် နိုင်ငံတော်မဟုတ်သော လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များစွာတို့တွင် ကလေးငယ်များကို စစ်သား (သို့မဟုတ်) ပေါ်တာအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ကြသည့် ဖြစ်ရပ်များ ၁၉၈၀ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များတွင် ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ယခုအခါ ကလေးစစ်သား အရေအတွက်လည်း အလွန်နည်းပါးလာပြီဖြစ်သည်။ ကလေးစစ်သား လျော့ချစေမည့် အကြောင်း များတွင် ကလေးများအပေါ် သဘောထားအမြင်များ ပြောင်းရန်၊ အတင်းအကျပ် စစ်မှုထမ်းခိုင်းခြင်း အစီအစဉ်များ ပြောင်းရန်နှင့် ဒေသအတွင်းတွင် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများ လျော့နည်းသွားစေရန်တို့ ဖြစ်သည်။ ကလေးစစ်သားတို့ကို ရပ်ထဲရွာထဲသို့ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရန်အတွက် ပို့ဆောင်သည့်အခါ ၎င်းတို့အတွက် အထူးပြန်လည်ထူထောင်ရေး အစီအစဉ်များ လိုအပ်ပါသည်။

ဆယ်ကျော်သက် မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး

ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများတွင် စိန်ခေါ်မှု ပို၍ကြုံတွေ့နေရာသော အကြောင်း အရာမှာ ကလေးသူငယ်နှင့် နှစ်ဦးသဘောတူ လိင်ဆက်ဆံခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပါသည်။ နိုင်ငံများသည် ကလေးသူငယ်များကို လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်ခံရခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးမည့် ဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ထားသော်လည်း နှစ်ဦးသဘောတူ လိင်ဆက်ဆံကြသည့် ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ကလေးများအရေးကိုမူ ဖြေရှင်းရန် ပို၍ ခက်ခဲပါသည်။ ထိုကိစ္စကို ဖြေရှင်းရန် အရေးကြီးသည်မှာ မှန်သော်လည်း တာဝန်ယူတတ်၍ အန္တရာယ်ကင်းသော လိင်ဆက်ဆံမှုအကြောင်း ပညာပေးမှု အားနည်းနေပါသည်။ လိင်ဆက်ဆံခြင်းမှ တစ်ဆင့်ကူးစက်တတ်သော ရောဂါများ၊ နှစ်ဦးသဘောတူ မဟုတ်သည့် လိင်ဆက်ဆံမှုနှင့် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးအတွက် ရွေးချယ်ရန် အခွင့်အလမ်း နည်းပါးနေခြင်း စသော ပြဿနာများကြောင့် လူငယ်ဘဝကို ထိခိုက်မှု ဖြစ်စေပါသည်။ သန္ဓေ တားဆေး မရရှိနိုင်ခြင်းနှင့် လူမှုဖိအား (မိန်းကလေးများအတွက်သာ) များကြောင့် ဆယ်ကျော်သက် အရွယ် ကိုယ်ဝန်ဆောင်ရသည့် အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်နိုင်ပါသည်။ ထိုပြဿနာသည် အရှေ့တောင်အာရှရှိ နိုင်ငံများစွာတွင် စိုးရိမ်စရာတစ်ခု ဖြစ်နေပါသည်။

ခ။ စာမေးပွဲ သို့မဟုတ် အက်ဆေးမေးခွန်းများ

- သင်၏ အစိုးရက ကလေးသူငယ်များအတွက် အလုပ်အကိုင်၊ ပညာရေးနှင့် အကြမ်းဖက်ခံရခြင်း တို့အတွက် မည်သို့သောဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ထားရှိသနည်း။
- အစိုးရ (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့အစည်းများက အသုံးပြုသော ကလေးသူငယ်များ တတ်နိုင်သမျှ ကောင်းစားရေးအတွက် မျှော်မှန်းသည့် နည်းလမ်းအတွက် သာကေတစ်ခုကို ဖော်ပြပါ။ ထိုနည်းလမ်းကို ကလေးငယ်များနှင့်သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာများနှင့်ပတ်သက်၍ ခုံရုံးနှင့် အစိုးရက ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် အသုံးပြုပါသလား။
- စာသင်ကျောင်းများတွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်ပေးခြင်းကို ကျင့်သုံးနေဆဲပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ ဖြစ်ပွားရသနည်း။ မည်သို့ တားဆီးခဲ့သနည်း။
- သင့်နိုင်ငံတွင် ကလေးများသည် အဘယ်ကြောင့် ကျောင်းမှနှုတ်ထွက်ကြသနည်း။ ထိုသို့ နှုတ်ထွက်ခြင်းကို မည်သို့ ရပ်တန့်စေသင့်သနည်း။
- သင့်နိုင်ငံထဲတွင်ရှိသော တိုင်းရင်းသား (သို့မဟုတ်) အင်အားနိမ့်ပါးသော ကလေးငယ်များ ပါဝင်သော အုပ်စုကို ရွေးချယ်ပါ။ ထို့နောက် ၎င်းတို့ကို ပညာသင်ကြားပေးရာတွင် တွေ့ကြုံရသော စိန်ခေါ်မှုများအကြောင်း ဆွေးနွေးပါ။
- သင့်နိုင်ငံ၏ သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးစနစ်သည် ကလေးငယ်များကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်းကိုရှောင်ရှားသည့် လမ်းကြောင်းပြောင်းစေသော နည်းလမ်းမျိုးကို အသုံးပြုပါသလား။
- ကောင်းမွန်သော သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေးစနစ်၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများမှာ အဘယ်နည်း။
- သင့်နိုင်ငံတွင် ကလေးလုပ်သားဆိုင်ရာ မည်သို့သော ဖြစ်ရပ်များ ရှိပါသနည်း။ ကလေးများ မည်သည့်နေရာတွင် မည်သည့်အတွက်ကြောင့် အလုပ်လုပ်နေရပါသနည်း။
- မည်သည့် နေရာများတွင် ကလေးစစ်သား အသုံးပြုနေဆဲ ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့် ကလေးငယ်များသည် ပဋိပက္ခများတွင် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်နေရပါသနည်း။
- မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးနှင့်ပတ်သက်လျှင် ကလေးငယ်များသည် မည်သို့သော သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိထားသင့်ပါသနည်း။

၈။ ထပ်မံလေ့လာဖတ်ရှုရန်များ

အထွေထွေ သတင်းအချက်အလက်

Websites with extensive information include:

- Child Rights Information Network (CRIN): many useful guides and introductions to child rights
- United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF): a wide variety of studies on iQues such as education, work, and health
- Save the Children International: research on child rights, development, and education
- Child Rights Connect: introductory materials
- Child Rights Coalition Asia (CRC Asia): a regional network of children's rights and human rights organizations with the objective of mainstreaming children's rights perspectives and agenda into regional and international advocacy proceQes

ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (CRC)

- Information specific to the CRC can be found on the OHCHR website and the Committee on the Rights of the Child (the treaty body of the CRC). Links to the rapporteurs and studies on child violence, child soldiers, and the sale of children may also be found here
- For more specific information on child rights in ASEAN, the Institute for Human Rights and Peace Studies (Mahidol University) partnered with Save the Children International to produce 'Regional Synthesis: Child Rights Situation Analysis within the ASEAN Region' (2016)

ကလေးသူငယ်များအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုကို ဆန့်ကျင်ခြင်း

The websites of the following NGOs have reports and studies on this:

- End Child Prostitution in Asian Tourism (ECPAT): studies of countries throughout Southeast Asia. This NGO also works in the areas of sex trafficking and child prostitution
- Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children: database of the status of laws on corporal punishment and its use in many countries
- Global Partnership to End Violence Against Children
- Partners for Prevention: studies of sexual violence in many Asian countries although not specifically about children

ပညာရေး

- United Nations Development Programme (UNDP): statistics on children in schools can be found in the UNDP's Human Development Reports
- The World Bank also has extensive data on children in the areas of education and work.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO): material on the right to education, including its Education for All Global Monitoring

Reports. First Language First is also a study on language and ethnic and indigenous children

- Katarina Tomasevski: searching for work by the first Special Rapporteur on education will uncover much material including a world education report, and various reports on the 4A system

သက်ငယ်ပြစ်မှု တရားစီရင်ရေး

- Raoul Wallenberg Institute (RWI): A Measure of Last Resort: Juvenile Justice in ASEAN Member States reviews all the laws and practices of juvenile justice
- International Juvenile Justice Observatory (IJJO): includes relevant research
- Other bodies working on juvenile justice: the International NGO Council on Violence Against Children, the United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI), and the United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)

ကလေးလုပ်သား

- International Labour Organization (ILO): databases on child labour laws, and also research on child labour
- US Department of Labor, Bureau of International Labor Affairs: country studies on the worst forms of child labour including many Southeast Asian countries

မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး

- World Health Organization (WHO): has an adolescent reproductive health program which includes studies on this topic
- United Nations Population Fund (UNFPA): resources on this topic

